BLAŽENI

ALOJZIJE STEPINAC

ISSN 1331-9124



»Što su nevolje veće, tim čvršće mora biti naše pouzdanje u Boga.«
(BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC)

God. 7 (2000.) 8. svibnja | GLASNIK POSTULATURE | Broj 2 | Cijena 5 kn



Blaženi Alojzije Stepinac, moli za nas!

PAPINA RIJEČ

»Neka svaki vjernik postane odgojitelj zvanja, ne bojeći se predložiti korjenite izbore.«

Odlomak iz Papine poruke za 37. svjetski dan molitve za zvanja.



Ivan Pavao II. 25. prosinca 1999. otvara sveta vrata Bazilike sv. Petra u Vatikanu, otvarajući jubilejsku godinu

»Napisah vama, mladići, jer ste jaki, i riječ Božja u vama ostaje, i pobijedili ste Zloga« (1 Iv 2,14).

Otajstvo ljubavi Božje, »pred vjekovima i pred naraštajima skriveno« (Kol 1,26), sada je otkriveno nama u »riječima s križa« (1 Kor 1,18), koje će, nastanivši se u vama, predraga mladeži, biti vaša snaga i vaša svjetlost, te vam otkriti tajnu osobnog poziva. Poznajem vaše sumnje i vaše muke, ponekad vas vidim zbunjene, shvaćam strah koji vas salijeće pred budućnošću. Ali, ipak imam na pameti i u srcu radosnu sliku s tolikih susreta s vama na svojim apostolskim putovanjima, za vrijeme kojih sam mogao utvrditi kako u svakome od vas prebiva iskreno traženje istine i ljubavi. Gospodin Isus je razapeo šator među nama, i od toga svog euharistijskog prebivališta ponavlja svakom muškarcu i svakoj ženi: »Dođite k meni svi vi, izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti« (Mt 11,28).

Draga mladeži, idite u susret Isusu Spasitelju! Ljubite ga i klanjajte mu se u Euharistiji! On je nazočan u svetoj misi, koja sakramentalno uprisutnjuje žrtvu na Križu. On dolazi u nas u svetoj pričesti i ostaje u svetohraništima naših crkava, jer je naš prijatelj, prijatelj svih, osobito vas mladih, tako potrebnih pouzdanja i ljubavi. Od njega možete crpsti hrabrost da budete njegovim apostolima u ovom osobitom povijesnom prijelazu: godina 2000. bit će takva kakvom je vi mladi želite i izgradite. Poslije tolikog nasilja i pritisaka svijet treba mlade koji su sposobni »graditi mostove« za ujedinjenje i pomirenje; poslije čovjekove kulture bez zvanja potrebni su muškarci i žene koji vjeruju u život i prihvaćaju ga kao poziv koji dolazi od Svevišnjega, od onoga Boga koji, jer ljubi, poziva; poslije ozračja sumnje i izazova koje kvari ljudske odnose, samo će hrabri mladi, s pameću i srcem otvorenima uzvišenim i velikodušnim idealima, moći obnoviti ljepotu i istinu života i međuljudskih odnosa. Stoga će ovo jubilejsko doba biti za sve doista »godina milosti Gospodnje«, pozivni Jubilej.

»Pišem vama, oci, jer upoznaste onoga koji je od početka« (1 Iv 2,13). Svaki je poziv Očev dar i, kao svi darovi koji dolaze od Boga, dolazi po mnogim ljudskim posredovanjima: po roditeljima, odgojiteljima, crkvenim pastirima, po onome koji se izravno zauzima u službi promicanja zvanja ili po jednostavnom vjerniku. S ovom bih se porukom želio obratiti svim kategorijama osoba koje su povezane s otkrivanjem i

Na naslovnici: *Blaženi Alojzije Stepinac – lepoglavski sužanj; vitraj u crkvi sv. Franje Asiškog hrvatske katoličke župe u Windsoru.*

podupiranjem božanskoga poziva. Svjestan sam da pastoral zvanja nije lak, ali kako ne podsjetiti vas da ništa nije uzvišenije od oduševljenog svjedočanstva vlastitoga zvanja? Onaj tko radosno živi taj dar i dnevno ga hrani u susretu s Euharistijom, znat će posijati u srcu toliko mladih dobro sjeme vjernoga prianjanja uz Božji poziv. Upravo euharistijska prisutnost, u kojoj nas Isus stiže, uvodi nas u dinamičnost crkvenog zajedništva te nas čini proročkim znacima pred svijetom.

Htio bih stoga upraviti ljubeznu i zahvalnu misao svim promicateljima zvanja, svećenicima, redovnicima, redovnicama i laicima, koji se zanosno žrtvuju u toj teškoj službi. Ne dopustite da vas obeshrabre poteškoće, imajte pouzdanja! Sjeme božanskoga poziva, kad se velikodušno posije, dat će obilne plodove. Pred teškom krizom zvanja za zaređeno služenje i zavjetovani život, koja zahvaća neke predjele u svijetu, treba, osobito u ovoj jubilejskoj godini 2000., djelovati kako bi svaki prezbiter, svaki zavjetovani i zavjetovana osoba otkrili ljepotu svoga poziva i svjedočili je drugima. Neka svaki vjernik postane odgojitelj zvanja, ne bojeći se predložiti korjenite izbore; neka svaka zajednica shvati središnji položaj Euharistije i potrebu za služenje euharistijske žrtve; neka cijeli Božji narod uzdiže sve snažniju i zanosniju molitvu Gospodaru žetve da pošalje radnike u svoju žetvu. I neka tu svoju molitvu povjeri zagovoru One, koja je Majka vječnoga Svećenika.

Molitva

Djevice Marijo, ponizna kćeri Svevišnjega u tebi se čudesno ispunilo otajstvo božanskoga poziva.

Ti si slika onoga što Bog ispunja u onome koji se u njega pouzdaje; u tebi je Stvoriteljeva sloboda uzvisila čovjekovu slobodu.

Onaj koji se rodio iz tvoje utrobe postigao je istim htijenjem spasiteljsku slobodu Božju i poslušno čovjekovo prianjanje.

Zahvaljujući tebi, Božji se poziv konačno uskladio s odgovorom čovjeka-Boga.

Ti, prvino novoga života, sačuvaj svima nama velikodušni »neka bude« radosti i ljubavi.

Sveta Marijo, Majko svakoga pozvanoga, učini da vjernici imaju snage s velikodušnom hrabrošću odgovoriti božanskom pozivu, i biti radosnim svjedocima ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu.

Djevice kćeri sionska, Zvijezdo jutarnja koja po Velikom jubileju vodiš korake čovječanstva prema budućnosti, usmjeri mladež novoga tisućljeća prema Onome koji je »Svjetlo istinsko, koje prosvjetljuje svakog čovjeka« (Iv 1,9). Amen!

Iz Vatikana, 30. rujna 1999.
Ivan Pavao II.

Zapisi iz knjige dojmova u »SPOMEN-ZBIRCI BL. ALOJZIJA STEPINCA«

Blaženi Alojzije Stepinac, za mene si bio uvijek uzor i nadahnuće i ohrabrenje u mom životu. Rado se Tebi molim i hvala ti za sve uslišane molitve. Tvoja sestra svjetovnog reda Katica Matković. - 19. siječnja 2000.

***

Blaženi Alojzije, hvala ti za veliku izmoljenu milost i milosti koje primam, molim izmoli mi ih i dalje. Vječno zahvalna Zdenka Vranješ.
- 19. siječnja 2000.

***

Blaženi Kardinale Stepinac! Preporučamo se u tvoju molitvu. Zagovaraj nas kod Nebeskog Oca, našu djecu, mlade, stare, bolesnike i nemoćnike, sve nas; i blagoslovi našu župu. Župa Sveti Juraj u Trnju sa župnikom Darkom i ministrantima. - 5. veljače 2000.

***

Blaženom Alojziju Stepincu preporučam cijelu župu Svetog Križa u Sisku, a osobito ministrante te one koji razmišljaju o svećeničkom pozivu. Vlč. Antun Sente ml. župni Vikar. - 5. veljače 2000.

***

Blaženi Alojzije, preporučujemo ti našu župu Senj, naš hrvatski narod. Posebno se preporučujemo mi ovogodišnji krizmanici s našim župnikom i župnim vikarom. Župa Senj. - 5. veljače 2000.

***

Sveti Alojzije! Zahvaljujem ti što si mi providio put da te posjetim. Moja je nakana da izmoliš za mene i za moju obitelj duševno i tjelesno zadovoljstvo i ako je moguće krov nad glavom, dugo smo podstanari. Zahvalna Danira Barać. - 10. veljače 2000.



Učenice klasične gimnazije Sestara milosrdnica u Zagrebu predvode pjevanje 1. večeri Trodnevnice za Stepinčevo 2000.

UREDNIKOVA RIJEČ

Riječi Svetoga Oca na prvim stranicama ovoga broja Glasnika jasna su poruka čovječanstvu današnjega doba koje, čini se, više voli smrt nego život. One su vrlo jasan pokazatelj i opomena da se svoga rušilačkoga posla okane svi oni koji idu za razaranjem obitelji, koju je Drugi vatikanski sabor prozvao »domaćom Crkvom« i »Crkvom u malom«.



Bl. Alojzije Stepinac kao nadbiskup koadjutor na sprovodu don Frane Bulića u Splitu, 2. kolovoza 1934., s otvorenim molitvenikom u ruci između dr. Ivana Dellalea, kanonika trogirskog (desno), i dr. Urbana Krizomalija (lijevo), kanonika splitskog

Ovaj broj Glasnika Blaženog Alojzija Stepinca pojavljuje se u jeku jubilejske godine. Otvarajući sveta vrata Lateranske bazilike sv. Ivana, u kojoj je 1300. papa Bonifacije VIII. proglasio prvi jubilej crkvene povijesti, Ivan Pavao II. je upozorio vjernike grada Rima »da su pozvani pokazati vjeru onima koji dolaze na hodočašće u Sveti grad«

Tim je riječima današnji Petrov nasljednik nagovijestio, kako je ova jubilejska godina o 2000. obljetnici kršćanstva na zakoračaju čovječanstva u treće tisućljeće privilegirano i obvezujuće razdoblje, u kojem bi se trebala dogoditi duhovna obnova čovječanstva. Taj poziv na obnovu papa je aktualizirao u nekoliko svojih nastupa. Prisjetimo se još jednom njegove poruke »Gradu i svijetu«, na Božić 1999.: »Gledamo na Te, Kriste, Vrata Života, i zahvaljujemo ti za čudesa kojima si obogaćivao svaku generaciju. Toliko puta ovaj svijet ne poštuje i ne ljubi život. Ali ti se ne umaraš u ljubavi prema njemu, dapače, u tajni Božića dolaziš prosvijetliti pameti, da bi zakonodavci i upravitelji država, muževi i žene dobre volje založili se primiti kao dragocjeni dar ljudski život.«

Tu poruku učinio je središnjom misli u nagovoru prigodom anđeoskog pozdravljenja 26. prosinca 1999.: »Za promicanje ljudskih prava potrebno je štititi obiteljska prava, jer polazeći od njih može se dati potpuni odgovor na izazove nazočne u današnjem i budućem svijetu. Obitelj je zajednica ljubavi i života, koja se ostvaruje kada se čovjek i žena daruju jedno drugome potpuno u braku raspoloživi za prihvaćanje dara djece.«

Navedene riječi Svetoga Oca jasna su poruka čovječanstvu današnjega doba koje, čini se, više voli smrt nego život. One su vrlo jasan pokazatelj i opomena da se svoga rušilačkoga posla okane svi oni koji idu za razaranjem obitelji, koju je Drugi vatikanski sabor prozvao »domaćom crkvom« i »crkva u malom«. Papine su riječi jasan smjerokaz prema činjenici da obitelj nastaje iz ljubavi i da se živi plodnom ljubavi.

Naveo sam Papine riječi upravo iz nagovora održanog na dan Božića i po Božiću, kad su oči svijeta bile upravljene na Riječ Božju utjelovljenu, Bogočovjeka Isusa Krista, rođena od Marije Djevice. Sveti je Otac i tim svojim nastupima želio posvijestiti čovječanstvo da je Isus Krist jedini Spasitelj i Otkupitelj ljudskoga roda, i da je svijet po njemu postao. To je stvarnost Kristove osobe, koji je za zemaljskoga života nailazio na protivnosti, jer, kako kaže sv. Ivan u proslovu svoga Evanđelja: »Svijet ga ne upozna. K svojima dođe, ali ga njegovi ne primiše.« (Iv 1,10–11)

Sadržaj i poruka ovih Papinih riječi dolazi u vrijeme, dakle, kontestacije i osporavanja Božjeg zakona, koji je u temelju civilizacije ljubavi. Upornost Papinih nastupa i sadržaj njegovih poruka u obranu ljudskih prava, osobito prava na život nerođenih i na zbilju obiteljskog života po Božjem zakonu, najprepoznatljiviji su naglasci njegova pontifikata. Upravo se u taj vid Petrove službe Ivana Pavla II., »učvršćivanja braće u vjeri«, najbolje smješta i beatifikacija bl. Alojzija Stepinca.

Čini se, naime, da su jednaki problemi i poteškoće uređenja ljudskog društva i života u svim razdobljima povijesti. No nepromjenljiv je evanđeoski ključ njihova suočenja i rješenja. Vrijedi stoga u Stepinčevoj beatifikaciji prepoznati tu ivanovsko-pavlovsku impostaciju »civilizacije ljubavi«.

Naime, blaženi je Alojzije Stepinac izvrstan zastupnik Evanđelja ljubavi: »istine i pravde«. Govoreći na petu obljetnicu dnevnika »Hrvatska straža«, 2. srpnja 1934., reče novinarima da moraju braniti katoličku istinu, ali u iznošenju istine moraju »do skrajnosti štedjeti osobu, jer je svaki čovjek slika i prilika Božja (...). Tko temeljito pozna katoličke istine, taj znade dobro lučiti između čovjeka i njegove pogreške, pa kad i kori pogrešku, on će ipak uvijek nositi u srcu istinsku ljubav prema svakom čovjeku« (*Hrvatska straža*, 2. srpnja 1934., str. 39.). Ljubav je istina. Evanđelje ljubavi je Evanđelje istine.

I načela pravde i prava moraju se poštivati u svakoj državi, ako želi biti pravna, zasnovana na temeljima demokracije. Država mora poštivati



Vjeroučenici, na otvorenju izložbe o bl. Alojziju Stepincu u Supetru, 21. IX. 1998.

prava svakog pojedinca, brinuti se da se svakome dade njegovo pravo, da svaki pojedinac i obitelj ima dostatno za svoje pošteno uzdržavanje. Evanđelje ljubavi je navještaj pravde, društvene i ekonomske. U navedenom govoru na radiju, 3. siječnja 1941., Nadbiskup je istaknuo: »Ljubav, koja uskraćuje radniku zasluženu plaću, nije ljubav, nego isprazno ime i lažan lik ljubavi (...). Teško onoj zajednici, u kojoj više nema veza ljubavi, nego je sva bazirana na krutim vezama prava. Takva je zajednica nalik lješini, koja će doskora pokazati svu grozotu raspadanja.«

Spomenuti govor na radiju završio je riječima: »Jer svi ćemo doći pred sud Božji! A na tom će sudu izricati pravorijek vječna ljubav po zakonu pravde i ljubavi.« (*Katolički list*, 92 (1941.), str. 13–14.)

Slične je misli iznio i u pripremi Hrvatske jubilarne godine, koja je imala poslužiti duhovnoj obnovi Katoličke crkve u hrvatskom narodu. Napisao je, naime, 29. listopada 1939.: »Duhovna narodna obnova, koja će nas pripraviti za proslavu jubileja hiljadu tristote godišnjice veza sa svetom Stolicom, treba tu da započne – s obnovom hrvatskih obitelji, i zato želim, da u slijedećoj radnoj godini sva društva Katoličke Akcije posvete osobitu brigu i rad tom poslu. Bit će toga posla i za muževe i žene, koji su roditelji i bračni drugovi, a i za mladiće i djevojke, djecu njihovu. Naše obitelji treba da i opet postanu škole i vježbališta kršćanskih kreposti, osobito kreposti straha Božjega i pobožnosti. Muž i žena moraju prije svega biti svijesni dostojanstva i veličine svetoga ženidbenoga veza, a potom i preozbiljne i po vječnost odlučne odgovornosti pred Bogom Sucem; djeca moraju u roditeljima neprestano gledati zamjenike Božje, u čijim je rukama položen za njih blagoslov Božji i prema tomu sudbina njihova na ovom i na drugom svijetu.

Uz strah Božji treba da kuće naših obitelji ispunja i duh tople pobožnosti, koja će se pokazati osobito u zajedničkoj molitvi prije i poslije jela, u zajedničkoj večernjoj molitvi, osobito u molitvi svete krunice, pa u nedjeljnoj pobožnosti, kod koje će se uz prikladne molitve čitati Sveto pismo, kršćanski nauk ili koje drugo pobožno štivo. U starini su ti lijepi običaji krijepili i držali obitelji naših pređa u zdravlju i blagostanju, pa se tako nadamo da će naše nastojanje u tom pravcu uroditi istim plodovima. Jer 'gdje su dvojica ili trojica u moje ime skupljeni ja sam među njima' (Mt 18,20) – kaže Isus Krist, a čega nam više treba i što će više očuvati i spasiti naš narod i kraljevstvo Božje kod nas nego li to, da se Isus Krist nastani u našim obiteljima!

Živo dakle na posao: u svakoj hrvatskoj kući neka se stvori 'Božji kutić' urešen Raspelom, slikama Majke Božje i svetaca, osobito naših hrvatskih blaženika; pod zaštitom toga 'Božjeg kutića' neka se kupe svi članovi obitelji na pobožnu molitvu osobito po večerima, a po nedjeljama na molitvu i pobožno štivo; konačno neka se obitelji posvete predobrom Srcu Isusovu poznatom naročitom posvetom. Takvim obiteljskim apostolatom zagrabit ćemo u temelje, postaviti sjekiru na korijen zlu i najsigurnije poraditi za zdravu, srećnu i Božju budućnost hrvatskog naroda.« (*KL*, 9. studenoga 1939. br. 45. str. 553.)

U svojoj prvoj korizmenoj propovijedi u tijeku te jubilejske godine, 13. veljače 1940., istaknuo je: »S jedne strane veličina jubileja, a s druge strane činjenica, što mnogi hoće, da nas otrgnu od te Kristove pećine, nuka me da govorim o Crkvi, da nas to napuni istinom, da nam je ta Crkva potrebna kao jedina od Krista osnovana u kojoj se jedino možemo spasiti. Ta istina neka nas napuni i ponosom, što smo članovi te Crkve te nam dade milost da ostanemo iskreni njezini vjernici.

No fatalna je zabluda današnjeg vremena, što mnogi ljudi puni svoje samovolje neće da slušaju Crkvu, pa kažu: »Nama ne treba ni svećenika ni Crkve, jer mi znamo kako ćemo urediti svoj način života!« (...) Čovjeku je potreban i auktoritet bez kojega ne može postojati društvo. Povijest nam dokazuje, da čitavi narodi nisu mogli opstojati bez auktoriteta. Kud više potreban je auktoritet Crkvi kojega joj je Krist dao predavši Petru vlast (usp. Mt 16,18). Tako je Krist postavio u Crkvi učiteljstvo koje će narodu tumačiti Njegovo evanđelje i nauku. Iz toga slijedi da je čovjeku nužno potrebno i društvo i auktoritet. Crkva nam je potrebna kao kovčeg Noin.«

Pred tako jasnim riječima i sudbinskim pogledom za dobro čovjeka u hrvatskom narodu doista su upitna, štoviše, zlonamjerna mišljenja koja u Božji narod putem dnevnih glasila siju strah od neke »Stepinčeve crkve«. Govoreći, naime, o »Stepinčevoj crkvi« predočuju je kao staromodnu, konzervativnu, nenaprednu, gotovo protivnu pozitivnom razvitku društva i zdravom pogledu na čovjeka. Svima je znano da ne postoji Stepinčeva crkva nego jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva s kojom se životno i do smrti vjerno poistovjetio Alojzije Stepinac. On je vjerno aktualizirao Kristov zakon, Kristovu ljubav, Kristov križ kao putokaz prema ostvarenju čovjekove vječne sreće. Čudi, stoga, da se i neki teolozi koji se žele zvati katoličkima boje Stepinčevoga stava i duha tako jasnog u obrani jedinstva Katoličke crkve i ljudskih prava.

»Stepinčeva crkva« nije ništa drugo, do spašavanje čovjeka pojedinca – a s oslonom na njegovo Božje poslanje – od triju tipova dvadesetostoljetnih totalitarizama: fašizma, nacizma i komunizma. Pri tome mi nije daleka pomisao, da će – sudeći po reakcijama pogođenih – biti i putokaz spašavanja čovjeka-pojedinca od četvrtog totalitarizma, ekonomsko-globalističkog liberalizma.

Uz redovite rubrike, u ovom broju Glasnika čitatelji će pronaći Papin tekst o potrebi i uzvišenosti svećeničkih zvanja, o značenju sadašnje jubilejske godine koja sobom nosi poziv na obnovu života i oprost, te dokumente i misli po kojima je bl. Alojzije Stepinac želio kako sreću i blagodat Katoličkoj crkvi, tako i hrvatskom narodu iz kojega je nikao.

Juraj Batelja

Trodnevnica za STEPINČEVO 2000.



Dio sjemenišnih tamburaša svira u tijeku pobožnosti na prvi dan trodnevnice uoči 40. obljetnice smrti bl. A. Stepinca, 7. veljače 2000.

Održane su brojne svečanosti uoči pripreme za proslavu 2. obljetnice proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca. Svečano je proslavljena i 40. obljetnica njegove smrti. Najsvečanije je bilo u Zagrebačkoj katedrali. Tu je, prve večeri trodnevnice, 7. veljače 2000. održan zajednički program koji su animirali sjemeništarci Dječačkog sjemeništa i učenice Klasične gimnazije sestara milosrdnica u Zagrebu, zajedno s drugom mladeži grada Zagreba. Euharistijsko klanjanje predvodio je vlč. Stjepan Najman, duhovnik u Dječačkom sjemeništu u Zagrebu, a koncelebrirali su svi odgojitelji u Dječačkom sjemeništu, predstavnici prebendara i svećenici koji su za tu večer pristigli u Katedralu. Misu je predvodio i propovijedao vlč. Fabijan Svalina, prefekt u Sjemeništu, a liturgijsko pjevanje animirali su sjemeništarci sa svojim tamburaškim orkestrom i učenice gimnazije sestara milosrdnica zborskim pjevanjem i instrumentalnom glazbom.

Druge večeri trodnevnice krunicu su predvodili župljani župe Sv. Šimuna i Jude Tadeja iz Markuševca. Pristigli su u velikom broju zajedno sa svojim župnikom vlč. Zlatkom Golubićem koji je potom predvodio euharistijsko slavlje i propovijedao. Preko 80 njih, najvećim dijelom članova župskog zbora došao je u karakterističnoj narodnoj nošnji župe Markuševec. Njihovo pjevanje i vjerničko svjedočenje izmamilo je nemalene suze kod brojnih vjernika koji su te večeri ispunili Katedralu.

Treće večeri trodnevnicu su predvodili župljani zagrabačke župe Sv. Mihovila u Dubravi. Tu je župu bl. Alojzije utemeljio 1942. godine i povjerio ju je oo. kapucinima. Koncelebraciju je predvodio i propovijedao o. Nikola Bašnec, župnik.

U vremenu koje je obilježilo ovogodišnje Stepinčevo postavljeni su mnogi Blaženikovi kipovi i blagoslovljene njegove slike. Tako je Blaženikova bista postavljena u Trogirskoj katedrali, a nadbiskup Ante Jurić ju je blagoslovio za vrijeme misnog slavlja 23. siječnja 2000. Blaženikov kip blagoslovljen je i u župnoj crkvi sv. Jurja u Pitomači 14. veljače 2000., a bilo je sličnih slavlja i drugdje.

Kako svake godine, tako su i ove pripremljena i održana slavlja u Krašiću, u crkvi Hrvatskog papinskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, u hrvatskoj katoličkoj župi Naše Gospe Kraljice Hrvata u Torontu, u župi Hrvatskih mučenika u Mississaugi, u župi Uzvišenja sv. Križa u Hamiltonu, Windsoru, Luxemburgu, te u Vancouveru gdje je svečanost predvodio i propovijedao mons. Marin Barišić, pomoćni biskup iz Splita.

Prema usmenim očitovanjima velik broj hrvatskih vjernika okupljao se u katedralama mjesnih Crkava i u brojnim župama svih biskupija u Hrvatskoj.

Postulatura moli sve župnike i vjeroučitelje, da joj dostave recitale i recitacije kojima su u proslavu Stepinčeva 2000. uključili brojnu školsku djecu i mladež kako bi se ti tekstovi mogli posredovati i drugima.

Propovijed mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog na 40. obljetnicu smrti i na blagdan bl. Alojzija Stepinca

Zagreb, Katedrala, 10. veljače 2000.
(Otk 7,9-17; 1 Pt 3,14-17; Iv 15,18-21)

Najviši oblik svetosti u Crkvi daju mučenici. Zato sveta Crkva Božja ne može biti doli Crkva mučenika. Naprosto ne može biti drugačije, jer mučenici u pravom smislu riječi pripadaju Crkvi. Oni su njezin najbolji dio.

Papa Ivan Pavao II. poziva nas da u ovoj godini Velikog jubileja, ispunjeni posebnom milošću, zanosno pjevamo zahvalni himan Ocu: *Te martyrum candidatus laudat exercitus.* I tumači da je to vojska onih koji su »oprali svoje haljine i ubijelili ih u krvi Jaganjčevoj – *(Otk 7,14)*. Stoga će, piše Sveti Otac, »Crkva morati u svakom kutku zemlje ostati usidrena uz njihovo svjedočanstvo i ljubomorno čuvati njihov spomen« *(Incarnationis mysterium, 13)*. Svjedočanstvo mučenika je svjedočanstvo koje se ne smije zaboraviti, naglašava Papa *(usp.: Incarnationis mysterium, 13)*.

I mi smo se, braćo i sestre u vjeri, okupili večeras u našoj katedrali da ojačamo spomen i da se još jače usidrimo uz svjedočanstvo našeg mučenika blaženog Alojzija Stepinca. Prije točno četrdeset godina na današnji dan, zatočen u rodnom Krašiću, blago u Gospodinu predao je svoju dušu Bogu kardinal Alojzije

Stepinac, zagrebački nadbiskup. Od dana njegovog ukopa u Zagrebačkoj katedrali, 13. veljače 1960., njegov je grob, kako kaže naš kardinal Franjo Kuharić, sve do danas stalna meta velikoga i neprekinutoga hodočašća. O stotoj obljetnici njegova rođenja, pretprošle godine, 3. listopada 1998., na udivljenje svega naroda, Sveti Otac proglasio ga je blaženim u nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke. Ivan Pavao II. dao nam je time u blaženom Alojziju Stepincu putokaz za hodočašće naše Crkve u treće tisućljeće. »Lik blaženog Alojzija Stepinca za sve predstavlja točku oslonca na koju valja upirati pogled da bi se njome nadahnjivali i na nju oslanjali.« *(Ivan Pavao II., Generalna audijencija u srijedu, 7. listopada 1998.)*

Najviši oblik svetosti u Crkvi daju mučenici. Zato sveta Crkva Božja ne može biti doli Crkva mučenika. Naprosto ne može biti drugačije, jer mučenici u pravom smislu riječi pripadaju Crkvi. Oni su njezin najbolji dio. Mučenici na najdosljedniji način izražavaju ljubav koja se daruje, ne tražeći ništa zauzvrat. Oni nisu vezani samo uz prošlost u kojoj su živjeli. Naprotiv, mučenici Crkvu usmjeruju prema budućnosti. Oni prednjače u hodočašću Crkve kroz vrijeme prema eshatonu. Mučenici su stalni poziv i izazov nama sada i ovdje, da nitko ne bi zaboravio Učiteljeve riječi: »Ako su mene progonili, i vas će progoniti« *(Iv 15,20).*

U mučeništvu Crkva nalazi svoju plodnost i životnost. Poznata Tertulijanova izreka: »*Sanguis martyrum semen christianorum – Krv mučenika sjeme kršćana*«, kratko i jasno izriče svu zakonitost i tajnu života i rasta Crkve. U svim povijesnim razdobljima crkvena njiva bila je otvorena za sijanje mučenika i cvjetanje kršćana.

U apostolskom pismu »Nadolaskom trećeg tisućljeća« Sveti Otac uspoređuje prva stoljeća kršćanstva sa zadnjim stoljećem drugog milenija: »Povijesni događaji vezani uz lik Konstantina Velikoga nikad ne bi bili mogli garantirati razvoj Crkve kakav se dogodio u prvom tisućljeću, da se to nije zbilo zbog sjetve mučenika i baštine svetosti koja je karakterizirala prve kršćanske generacije. Na kraju drugog tisućljeća, Crkva je ponovno postala Crkva mučenika. Progonstva vjernika – svećenika, redovnika i laika – proizvela je veliku sjetvu mučenika na različitim stranama svijeta« *(Tertio millennio adveniente, 37).* Gotovo istim mislima proročki to opisuje naš blaženik ovako: »Crkva je... tri stotine godina živjela pod zemljom u katakombama. Kad su pokopani zadnji progonitelji, onda je izašla napolje, na javu, da bude svima svjedok Božje moći, koja se krvlju poginulih svetih mučenika poslužila, da razmnoži kršćanstvo po svoj zemlji. Tako će biti i iza ovoga progonstva: ne propast Crkve, nego njezin novi procvat na sve strane.« *(Alojzije Stepinac, Pisma iz sužanjstva (1951.–1960.), Zagreb, 1998., str. 314.)*



Pjevači župe Sv. Šimuna i Jude Tadeja iz Markuševca u molitvi i pjesmi na grobu bl. A. Stepinca na drugi dan trodnevnice uoči 40. obljetnice preminuća bl. A. Stepinca, 8. veljače 2000.

U tom smislu kršćanski mučenici dvadesetog stoljeća predstavljaju veliki znak nade za Crkvu na pragu trećeg tisućljeća. O da bi Crkva Božja u hrvatskom narodu u vremenima koja joj predstoje bila ojačana vjerom i primjerom blaženog Alojzija Stepinca i mnogobrojnih nesebičnih kršćana – biskupa, svećenika, redovnika, redovnica, Kristovih vjernika, laika – koji su prihvatili da zajedno s njim plate teški danak tamnice, zlostavljanja, pa čak i krvi da bi hrabrim svjedočenjem sačuvali jedinstvo Crkve i branili njezinu slobodu.

Mučeništvo ne pripada prošlosti, kako su to možda neki htjeli dokazati svojim tvrdnjama. Izgleda čudno, ali je istinito da je stoljeće proklamiranih sloboda ujedno i stoljeće mnogih mučenika. Mučeništvo je stvarnost našeg vremena i naših dana, kako naglašava Ivan Pavao II.: »Dvije tisuće godina od rođenja Kristova obilježene su trajnim svjedočanstvom mučenika. Nadalje, ovo stoljeće, koje je već na izmaku, imalo je brojne mučenike osobito zbog nacizma, komunizma i rasnih ili plemenskih borbi. Ljudi svih društvenih slojeva trpjeli su zbog svoje vjere plativši krvlju svoje prianjanje uz Krista i uz Crkvu ili su proveli beskonačne godine u zatvoru ili su bili svega lišeni, jer nisu htjeli popustiti ideologiji koja se pretvorila u vladavinu okrutne diktature. S psihološkog stajališta mučeništvo je najrječitiji dokaz istinitosti vjere, koja čak nasilnoj smrti može dati ljudsko lice i očituje svoju ljepotu i u najokrutnijim progonstvima.« *(Incarnationis mysterium, 13)*

Papa nas poziva da u ovoj jubilarnoj godini ojačamo spomen mučenika, koji su rječit znak istinitosti kršćanske ljubavi, i da njihovo svjedočanstvo ne smijemo zaboraviti. Što znači ljubomorno čuvati i braniti spomen mučenika? To ne znači samo davati im liturgijsku čast i tražiti njihov zagovor u molitvama te diviti se njihovoj vjeri i ljubavi. Sveti Otac ide dalje i jasno kaže: »Divljenje njihovom mučeništvu neka se sjedini u srcima vjernika, sa željom da bismo mogli slijediti njihov primjer, s milošću Božjom, ako to prilike budu zahtijevale« *(Incarnationis mysterium,*

13). Naš blaženik bio je uvijek spreman slijediti njihov primjer, kako je i sam Papa posvjedočio: »Njegova je smrt uzrokovana dugotrajnim patnjama koje je podnio: zadnjih je petanest godina njegova života bilo obilježeno neprekinutim nizom zlostavljanja, posred kojih je odvažno izložio vlastiti život radi svjedočenja za Evanđelje i za jedinstvo Crkve.« *(Homilija, Marija Bistrica, 3. listopada 1998.)*

Mučenik je onaj koji govori djelujući. Njegova riječ je njegov život, a smrt najviše svjedočenje. On je, naime, jedini koji nam omogućuje da razumijemo ljepotu kršćanske smrti ucijepljene u pashalni misterij. Mučenik je čovjek koji se ne predaje, ali koji zna ljubiti do kraja. Pred mučenikom nam nije dopušteno žaliti povijesni slučaj ni zazivati sretnije okolnosti. U mučeniku se susrećemo sa svjesnim izborom te jasnim i razboritim spoznanjem, da učenik ne može biti veći od svog Učitelja, te ako su progonili njega, mogu progoniti i onoga koji Učitelja slijedi. Bez te svijesti vjera ne može doseći svoju zrelost. Zbog toga nitko tko ozbiljno uzima svoje kršćansko postojanje, ne može misliti da mu mučeništvo ne pripada.

Mučenik je svjedok ljubavi. Mučenik objašnjava što je ljubav prema Kristu. On naviješta Evanđelje dajući svoj život iz ljubavi. Mučenik predstavlja najizvrsniji izražaj jednostavnosti kršćanskoga života. Njegova se snaga sastoji u nesalomljivoj sigurnosti da vjeru treba uzeti ozbiljno, da istina Radosne vijesti ima zaista konačni smisao i da vrijedi ići ususret podnošenju nasilja, radije nego se odreći ljubavi, jedinog pravog kriterija koji može promijeniti svijet.

Mučenik je znak te najveće ljubavi, koja sadrži sve vrijednosti. Nema veće ljubavi od onoga koji »život svoj polaže za svoje prijatelje« *(Iv 15,13)*. Mučenikov život izražava uzvišenu Isusovu riječ izgovorenu na Križu: »Oče, oprosti im, ne znaju što čine.« *(Lk 23,34)* Logika kršćanskog mučeništva je dati život iz ljubavi; iz ljubavi prema Kristu, prema braći i sestrama, prema Evanđelju, prema istini. životopisac kardinala Stepinca svjedoči: »Nije se našlo ni u Vranekovićevu dnevniku ni u drugim dokumentima da bi ikad Kardinal kazao koju riječ žalbe protiv onih koji su ga progonili. Naprotiv, u različitim je zgodama naglašavao zapovijed Kristovu da smo dužni ljubiti i svoje neprijatelje i moliti se za one koji nas mrze i progone.« *(Aleksa Benigar, Alojzije Stepinac – hrvatski kardinal, Zagreb, 1993., str. 706.)*

Mučenik je svjedok istine. Ivan Pavao II. u enciklici »Vjera i razum« (Fides et ratio) smješta mučeništvo u kontekst razmišljanja o istini: »Mučenik je, naime, najcjelovitiji svjedok istine o postojanju. On dobro zna da je pred Kristom Isusom pronašao istinu o svom životu, čiju mu sigurnost nitko ne može odnijeti. Ni bol ni okrutna smrt ne mogu ga odvojiti od istine koju je otkrio u susretu s Kristom. Eto razloga zbog kojega svjedočanstvo mučenika sve do današnjega dana izaziva divljenje, pronalazi slušatelje i uzima se kao primjer.« *(Fides et ratio, 32)*

Mučenik je, dakle, izazov čovjeku da on postane svjestan svoje biti, da potpuno iskuša svoju tako željenu slobodu, te shvati da se zaista iz ljubavi može umrijeti. U svom obrambenom govoru na sudu, 3. listopada 1946., kardinal Stepinac kaže: »Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismjehivanje, prezir i poniženje, nego, jer mi je savjest čista, pripravan sam svaki čas umrijeti.« U blaženom Alojziju Stepincu susrećemo se sa životom onoga koji ljubi do te mjere, da je dao samoga sebe do smrti. To je iskustvo koje se ne zaboravlja, jer u njemu vidimo ostvaren smisao života i postojanja.

Ovo razmišljanje zaključujem riječima blaženog Stepinca: »Sveci su bez razlike... u odnosu prema ljudima na zemlji ono, što je i svjetionik na obali mora u odnosu prema lađama. Pokazuje im po noći put da se ne razbiju o klisure. Istina, najbolji svjetionik je sam Isus Krist... Ali iako je Isus Krist sam po sebi dovoljan, htio je ipak da bude mnogo drugih manjih svjetionika, koji će svijetliti svojim primjerom i pozivati ljude sa sv. Pavlom apostolom: 'Budite sljedbenici moji, kao što i ja Kristov'!« *(Alojzije Stepinac, Propovijedi, govori, poruke /1941.–1946./, Zagreb, 1996., str. 52.)*

Draga braćo i sestre, budite nasljedovatelji blaženog Alojzija, kao što je on bio nasljedovatelj Kristov!

Amen.

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Uz popis prijatelja i štovatelja blaženog Alojzija Stepinca, koji su uz molitvu poslali i novčani dar, sa zahvalnošću se sjećamo svih darovatelja koji su uz svoj dar izričito napomenuli, da se ne objavljuje njihovo ime. Raduje činjenica da su među darovateljima zastupljeni različiti staleži i ustanove, iz domovine i diljem svijeta, što potvrđuje općenarodnu želju za proglašenjem svetim kardinala Stepinca.

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji:

ŠESNIĆ Dragica – Biograd; Mons. ČAPEK Velimir – Rim; N.N. – Virovitica; OGNJANČEVIĆ-RAUŠ Darinka – Zagreb; Hrvatska katolička misija Luxemburg (vlč. Franjo GRGIĆ); N.N. – Zagreb; Marija NOVAK – Zadar; Župni ured Vinagora; Mirko EFENDIĆ – Livno; Župni ured Remetinec; Župni ured sv. Ivan – Zagreb; Zlatko LUKEŽ – Zagreb; Ilija i Janja VINCENTIĆ – Salzburg; Ivan JURKOVIĆ – Brod. Moravice; mons. Ivan DOŠLIN (kanonik) – Zagreb; Franjo kard. KUHARIĆ – Zagreb; Marija RADUČEVIĆ – Bjelovar; Ilija i Janja VINCETIĆ – Salzburg; John HRDI – Milwaukee; Josip ČUNOVIĆ – Bielfeld; Nadja-Danica SCHULZ; Ivan JURKOVIĆ – Brod Mravice.

•

N. N. – Virovitica dao odslužiti Mise na čast bl. Alojzija Stepinca

•

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime:

Postulatura kard. Stepinca
– devizni račun: 012101-01-2421741339
– kunski račun: 012101-12-2320444313

Propovijed kardinala Angela SODANA u crkvi sv. Jeronima u Rimu, 10. veljače 2000.

Kardinal Stepinac znao je, snagom koja dolazi odozgor, suprotstaviti se herojskim duhom vjere dramatičnim događanjima svoga vremena, pružajući i nama kompas pomoću kojega se možemo orijentirati u teškim trenucima života, a to je velika vjera u Božju providnost, praćena ljubavlju prema svima, pa i prema neprijateljima.

S iskrenom radošću sam prihvatio srdačan poziv rektora ovoga povijesnog rimskog hrama, i došao sam ovamo zajedno s vama zahvaliti Gospodinu za veliki dar što ga je dao svojoj Crkvi, u tako izvanrednom pastiru kakav je bio blaženi Alojzije Viktor Stepinac, zagrebački nadbiskup.

I sam sam bio nazočan u Mariji Bistrici onog prekrasnog dana 3. listopada 1998. godine, kada je papa Ivan Pavao II. proglasio blaženim toga velikog službenika Crkve. Na prostoru predivnog marijanskog svetišta divio sam se dijeleći radost koja je isijavala s lica mnoštva vjernika, sretnih zbog proslave već ovdje na zemlji velikog svjedoka vjere, blagopokojnog zagrebačkog nadbiskupa.

1. Proslava mučenika

Tijekom stoljeća mnogo je bilo mučenika izraslih iz hrvatske zemlje. Mnogo je pšeničnog zrnja palo na to plodno tlo i umrijevši donijelo mnogo ploda.

Sada, uskliknuo je Papa tijekom obreda proglašenja blaženim, dugi niz Kristovih svjedoka okrunjen je beatifikacijom kardinala Stepinca.

»Ovo je povijesni trenutak u životu Crkve i vašega naroda«, govorio je Sveti Otac. »Kardinal zagrebački nadbiskup, izuzetna ličnost u Katoličkoj crkvi, nakon što je svojim vlastitim tijelom i duhom podnio grozote komunističkog sustava, sada ostaje u sjećanju svojih sunarodnjaka obilježen mučeništvom.«

Duboki odjek ostavile su na nama koncelebrantima, kao i na čitavom kršćanskom narodu koji je pobožno slušao, riječi koje je Papa potom izrekao: »Mogli bismo reći da je u osobi novoga blaženika sadržana cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatski narod i Europu tijekom ovoga stoljeća, izražena u tri velika zla: fašizmu, nacizmu i komunizmu.«

2. Junaštvo pastira

Kardinal Stepinac znao je, snagom koja dolazi odozgor, suprotstaviti se herojskim duhom vjere dramatičnim događanjima svoga vremena, pružajući i nama kompas pomoću kojega se možemo orijentirati u teškim trenucima života, a to je velika vjera u Božju providnost, praćena ljubavlju prema svima, pa i prema neprijateljima.

U takvoj svojoj dubokoj kršćanskoj izgrađenosti, nije klonuo duhom ni u listopadu 1946. godine, kada je osuđen na šesnaest godina prisilnog rada. Vjeran svom poslanju oca i pastira svoga naroda, Zagrebački je nadbiskup znamenitim pastoralnim pismom od 20. studenoga 1945. osudio ubojstvo 243 svećenika, oduzimanje crkvene imovine i veliko ograničavanje rada Crkve. Isto tako, svojim dubokim osjećajem crkvenosti, odbio je sve zahtjeve za osnivanje nacionalne Crkve, koja bi bila odvojena od Rima. U mnogim prigodama mnogopoštovani kardinal Kuharić potvrdio je da je glavni motiv za njegovu osudu bilo upravo odbijanje stvaranja nacionalne hrvatske pseudo-Crkve. Zbog toga, prema umirovljenom zagrebačkom nadbiskupu, kardinala Stepinca može se s punim pravom držati mučenikom za jedinstvo Crkve.

3. Duhovnost jakih

Braćo i sestre u Gospodinu, čitanja koja smo čuli u ovom liturgijskom slavlju blaženoga Alojzija Stepinca prikladno nam opisuju duhovnost kojom su se nadahnjivali mučenici svih razdoblja.

U prvom čitanju, pisac Knjige mudrosti govori nam o dušama pravednika koji osjećaju da se nalaze u Božjim rukama i zato žive u miru, čak i u nemirnim vremenima.

U drugom čitanju sveti Pavao podsjeća ne samo Timoteja, nego i sve nas, da »riječ Božja nije okovana« te da je treba naviještati čak i s lancima na rukama. Koliko puta je Zagrebački nadbiskup razmišljao nad riječima Apostola naroda: »Riječ Božja nije okovana« (2 Tim 2,9). Neustrašivom postojanošću osjećao se potak-



Kard. A. Sodano, državni tajnik Svete Stolice, mons. S. Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški, kard. F. Kuharić, nadbiskup zagrebački u miru, mons. J. Bozanić, nadbiskup zagrebački, i mons. G. Einaudi, nuncij u Hrvatskoj pohodili su obnovljenu samostansku crkvu i posvećeni oltar sestara benediktinki na Hvaru, 11. srpnja 1999.

nut da nastavi svoje poslanje, onako kako je to činio i u prvim godinama svoga biskupstva, od 1934. pa na dalje, tako i za vrijeme nacističke okupacije, otvoreno osuđujući kršenje ljudskih prava Židova, Roma, Srba i Slovenaca.

U trećem čitanju slušali smo riječi koje Isus upućuje svojim učenicima: »Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, nego se više bojte onoga koji može pogubiti i dušu i tijelo u paklu« (Mt 10,2). Vjeran tom Gospodinovom upozorenju, zagrebački dobri pastir nastavio je vedro na svom putu, i onda kada je to bio trnovit put. Uostalom, dobro je znao ono što je Isus rekao svojim učenicima: »Nije učenik veći od svoga učitelja. Ako su mene progonili, progonit će i vas« (Iv 15,20). »U svijetu ćete imati mnogo muka, ali imajte povjerenja: ja sam pobijedio svijet« (Iv 16,33).

Ovakva duboka duhovna izgrađenost pomogla mu je da se ne slomi pod udarcima života. Bio je doista kuća sagrađena na stijeni, kakvu nam opisuje Učitelj kao simbol unutarnje čvrstoće vjernika: »Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću, ali ona ne pada, jer – utemeljena je na stijeni« (Mt 7,25).

4. Primjer svetaca

U ovom liturgijskom slavlju blaženoga Alojzija Stepinca želim se sjediniti sa svima vama u zahvaljivanju Gospodinu, što je u svojoj Crkvi podigao ovako velikog pastira.

Nisam išao u opširno izlaganje 26 godina njegova biskupstva, prvo kao zagrebačkog nadbiskupa koadjutora od 1934. do 1937. i potom kao ordinarija iste nadbiskupije. Nisam vam govorio o čvrstoći kojom je podnio namješteni sudski proces kojim je bio osuđen, niti sam se spomenuo mirnoće kojom je podnosio iskušenja zatvora u Lepoglavi i potom strogog kućnog zatvora u Krašiću, gdje je i predao svoju plemenitu dušu Bogu onog hladnog 10. veljače 1960. godine.

Uostalom, vi daleko bolje od mene poznajete život i djela ovog velikana vaše zemlje, za koju je on toliko radio i propatio. U svakom slučaju, svi ćemo nastojati zaživjeti poruku vjere i ljubavi koju nam je Blaženik ostavio.

Na divnoj izložbi upriličenoj nedavno u Vatikanu na temu: »Hrvati – kršćanstvo, kultura i umjetnost«, divio sam se, između ostalog, knjizi Marka Marulića: »Upućivanje u čestit život po primjerima svetaca«, izdanu 1506. godine. Poznato nam je kako je to djelo kasnije doživjelo prijevode na različite europske jezike i kako ju je sveti Ignacije Lojolski uvrstio u popis literature namijenjene članovima Družbe Isusove.

Po primjeru svetaca i mi se danas možemo osposobiti za dobar život, u vjernosti svojem kršćanskom pozivu. Neka to bude poruka koju nam ostavlja veliki lik blaženoga Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika za jedinstvo Crkve.

Propovijed mons. G. EINAUDIA
Krašić, 10. veljače 2000.

Kristov je primjer sve do kraja nadahnjivao njegovo ponašanje te je položio i život za stado, koje mu je bilo povjereno u posebno teškom povijesnom razdoblju.

Draga braćo i sestre,

sve vas od srca toplo pozdravljam i zahvaljujem vlč. gospodinu Josipu Balogu, župniku župe u Krašiću, na pozivu da zajedno s vama slavim danas ovu euharistijsku žrtvu na blagdan bl. Alojzija Stepinca, mučenika za jedinstvo Katoličke crkve, koji je upravo u ovoj župi ugledao svjetlo dana i završio svoj mučenički život, vjerno svjedočeći svoje kršćansko uvjerenje i pastirsko poslanje. Ne možemo a da se i danas ne sjetimo radosti koju je Krašić, Zagrebačka nadbiskupija, hrvatski narod i cijela Katolička crkva doživjela 3. listopada 1998., kad je Sveti Otac Ivan Pavao II. proglasio u Mariji Bistrici blaženim današnjeg blaženika. Prisjetimo se i radosti koju je i sam Papa izrazio tom prigodom ovim riječima: »Prepuni smo danas radosti u zajedničkom zahvaljivanju Bogu za novi plod svetosti što ga hrvatska zemlja pruža Crkvi u osobi mučenika Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Svete Rimske Crkve.«

Blaženi Alojzije Stepinac nije prolio krv u doslovnom smislu riječi. Njegova je smrt uzrokovana dugotrajnim patnjama koje je podnio. Zadnjih je petnaest godina njegova života bilo obilježeno neprekinutim nizom zlostavljanja, posred kojih je odvažno izložio vlastiti život radi svjedočenja za Evanđelje i za jedinstvo Crkve. Svoju je sudbinu, prema riječima Psalma, položio u Božje ruke. Ne dijeli nas mnogo vremena



Mons. A. Di Montezemolo, nuncij u Italiji, i mons. G. Einaudi, nuncij u Hrvatskoj, u posjetu »Spomen-zbirci bl. A. Stepinca«, 19. veljače 2000.

od života i smrti kardinala Alojzija Stepinca. Svega četrdeset godina, a o stotoj obljetnici svoga rođenja pred očima Presvete Djevice u Nacionalnom marijanskom svetištu Majke Božje Bistričke, koje je bilo toliko drago našem blaženiku, uzdignut je na čast oltara. Taj je čin Sveti Otac nazvao povijesnim događajem u životu Crkve i hrvatske nacije. To što je bl. Alojziju davalo snage da izdrži sve do mučeništva, bile su Isusove riječi koje je on čuo, prihvatio i u život proveo: »Ako mi tko hoće služiti neka ide za mnom!« Dobri je Pastir za bl. Alojzija Stepinca bio jedini učitelj. Kristov je primjer sve do kraja nadahnjivao njegovo ponašanje te je položio i život za stado, koje mu je bilo povjereno u posebno teškom povijesnom razdoblju. Čvrsto oslonjen na Krista, uvijek se pouzdavajući u zaštitu Nebeske Majke, nije se bojao ni prijetnji, ni poniženja pa čak ni mučenja. Pred očima mu je bio Raspeti Krist, koji je za svoje stado položio vlastiti život i prolio krv do posljednje kapi.

Nasljedovanje Krista bio je ideal današnjeg blaženika od kojeg nikada i ni po koju cijenu nije odstupio. Po riječima Svetog Oca, svojim ljudskim i duhovnim životnim putem bl. Alojzije Stepinac svome narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati. Evo glavnih točaka: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima sve do praštanja, jedinstvo s Crkvom kojoj je na čelu Petrov nasljednik. Dobro je znao da se ne može popuštati kad je u pitanju istina, jer istina nije roba kojom se može trgovati. Zbog toga mu je bilo draže prihvatiti patnju nego li izdati svoju savjest, iznevjeriti obećanje dano Kristu i Crkvi.

Draga braćo i sestre, nije dosta diviti se svecima i blaženicima naše Svete Crkve. Njima nije potrebno naše divljenje, jer oni u nebeskoj slavi u punini uživaju u prisutnosti Božjoj. Ako ih zaista želimo počastiti, onda ih moramo nasljedovati. To će biti njihova najljepša proslava. Svi mi u svom životu imamo svoje trnovite putove, svoje križeve, svoje kušnje, svoje poteškoće. Nismo možda primili u tolikoj mjeri prigodu svjedočiti za Krista u kolikoj je to mjeri primio naš današnji blaženik, ali zasigurno svaki od nas strpljivo, prihvaćajući borbu protiv zla u svakodnevnom životu, može ostvariti poziv na svetost, jer svi smo mi samim primanjem sakramenta krštenja po posvetnoj milosti pozvani da u osobnom životu ostvarimo ideal svetosti. Često mislimo da je svetost namijenjena posebno odabranim dušama, a da se mi možemo prepustiti da nas nosi struja života. To je lakoumno prihvaćanje kršćanskog poslanja i vjerničke opredijeljenosti. Mi smo svi snagom krštenja pozvani na sudjelovanje u općem poslanju Crkve, svatko prema primljenom daru. Ako naš život nije obilježen zalaganjem za izgradnju kraljevstva Božjega i dobra čovječanstva, sigurno smo na pogrešnom putu. Blaženi Alojzije Stepinac nam je ostavio primjer kršćanskog svjedočenja. On je službu naviještanja Evanđelja ispunio prije svega svojom patnjom za Crkvu, a svoju je poruku vjere zapečatio smrću.

Draga braćo i sestre, večeras će u vječnom gradu Rimu, središtu kršćanstva, u ovoj svetoj jubilejskoj godini svečanu misu u čast bl. Alojzija Stepinca u crkvi sv. Jeronima predvoditi vatikanski državni tajnik uzoriti kardinal Angelo Sodano. Rimska i ova vaša domovinska proslava današnjeg blaženika također je znak jedinstva sveopće Crkve. Stoga upravimo svoje molitve Gospodinu, da nam na zagovor bl. Alojzija udijeli milost da budemo dostojni svoga kršćanskog poslanja u sadašnjem trenutku, i da se svim srcem zalažemo za crkveno jedinstvo. Neka nam u tome pomogne i blagoslov Svetoga Oca, koji ću vam kao njegov predstavnik od srca rado podijeliti na završetku ove svete mise.

MOLITVA VJERNIKA U MISAMA U ČAST BL. ALOJZIJA STEPINCA

•

Gospodine, blaženi Alojzije Stepinac ostavio je poseban primjer kršćanskog svjedočanstva. Službu naviještanja Evanđelja ispunio je svojom patnjom za Crkvu, a svoju je poruku zapečatio smrću. Daj da i mi poput njega ostanemo u Crkvi otvoreni poticajima Duha Svetoga, te tako djelotvorno svjedočimo za Krista.

•

Gospodine, Blaženikovom srcu govorio si tiho i nenametljivo kroz Marijinu prisutnost. Daj da nam ona bude znakom vjerničkog jedinstva i moliteljicom blagoslova na prijelazu u treće tisućljeće.

•

Gospodine, za blaženog kardinala Alojzija Stepinca bio si jedini Učitelj. Tvoj primjer nadahnjivao je njegov život. Molimo danas za papu našega Ivana Pavla II., za sve biskupe i svećenike, da po tvom primjeru spremno vode povjereni im narod Božji putem svetosti i milosti, te u svim prilikama i okolnostima riječju i životom budu uzor vjere, nade i ljubavi.

•

Gospodine, pozvani smo svojoj domovini dati novo lice, posebno se zalažući da se u njoj učvrste etičke i moralne vrijednosti, jer bez njih nema ni prave slobode ni istinske demokracije. Molimo da svi oni koji su na vlasti budu promicatelji dobra, pravde i istine, za dobrobit svakog stanovnika ove zemlje.

•

Isuse, izvoru i ispunjenje novog čovjeka, u ovoj Jubilarnoj godini, godini milosti i milosrđa, daruj nam ponizno i jednostavno srce, kako bismo s uvijek novim divljenjem uranjali u otajstvo Utjelovljenja. Učini da vjerni krsnim obećanjima živimo dosljedno svoju vjeru, kako bi u obitelji i društvu zasjalo svjetlo Evanđelja.

•

Gospodine, mnogi su za svoga ovozemaljskog života u euharistiji nalazili snagu za život. Sada, kada su se preselili u vječnost, Tebi milosrdnom Ocu upućujemo svoje prošnje za njih, da ih obasjaš svojom svjetlošću i obdariš životom u Tebi.

•

Propovijed nadbiskupa vrhbosanskoga kardinala Vinka Puljića
Sarajevska katedrala, 10. veljače 2000.

Svećenik Alojzije svojim pristankom da podmetne slaba ljudska pleća pod toliku odgovornost pokazuje koliko voli Krista, koliko voli Crkvu, koliko voli svoj narod.

Draga braćo misnici, dragi puče Božji!

Danas, na spomendan blaženog Alojzija kardinala Stepinca, želim zajedno s vama razmišljati o nekoliko stvari. Ne želim ovdje prepričavati životopis kardinala Stepinca, nego iz njegova života izdvojiti neke točke koje nam ga prikazuju i kao uzor i kao zagovornika.

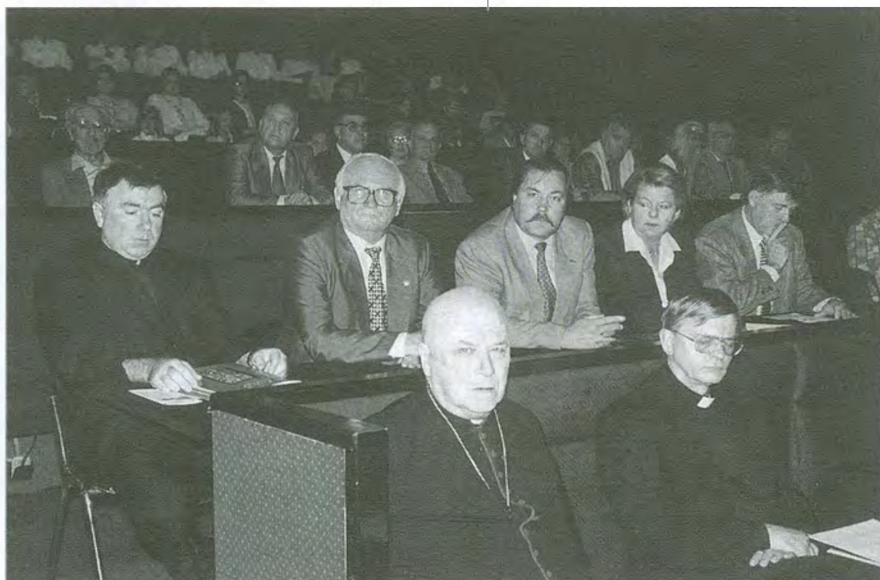
Blaženi je Alojzije nikao u težačkoj obitelji i rastao u ozračju baš takve vjere u Boga. Sjećam se mladenačkih dana kada sam prvi put uspio doći do nekih važnih podataka iz života kardinala Stepinca. Divno je bilo čitati o tome kako mu je majka Barbara nakon krštenja položila svoju krunicu u kolijevku te ga na taj način i vidljivim činom stavila pod zaštitu Majke Božje. Uvjeren sam da ga je ona, još dok ga je nosila pod svojim srcem, toliko puta preporučila zagovoru nebeske Majke. Svetac je od malena rastao pred brižnim majčinim i očevim srcem, te je u toj obiteljskoj školi vjere sve više stasao u čovjeka poštenja, čovjeka istine, čovjeka karaktera – jednostavno čovjeka Božjega. Očevi i majke trebaju shvatiti da je upravo obitelj škola vjere ili, bolje rečeno, škola svetaca. U obiteljskoj školi je blaženi Alojzije naučio Bogu se moliti, u obitelji je naučio Crkvu voljeti, u obitelji je naučio za Isusa trpjeti.

Kad je stasao u mladića, blaženi Alojzije se borio sa životnim pitanjem s kojim se susreće svaka mlada osoba: što će biti od mene; u kojem ću se zvanju najbolje ostvariti kao čovjek? Stojeći pred tim pitanjem, čovjek stoji pred velikom kušnjom. Tko od nas nije prošao kroz tu kušnju kao kroz svojevrsnu školu, i tko se nije s tim pitanjem tjeskobno borio? Odgovor na to pitanje je za nekoga tako težak i tjeskoban, da mu ne da spavati te navečer umoran legne a ujutro još umorniji ustane. To i ne treba čuditi, jer se radi o odgovoru na životno pitanje. I Alojzije je najprije bio vojnik pa potom pošao na agronomiju. Napokon se vratio kući, našao djevojku koja mu treba biti zaručnica... Bože, kada čovjek pročita pismo koje joj je napisao. I na kraju Isus ga poziva: pođi za mnom. Da Alojzije nije u obiteljskoj školi, koja mu je bila prvo sjemenište, naučio voljeti Isusa, ne bi imao hrabrosti odgovoriti mu: evo me. Upravo je u obitelji, koja je bila škola vjere i molitve, naučio čuti i odgovoriti mu: evo me. Upravo je u obitelji, koja je bila škola vjere i molitve, naučio čuti i odgovoriti na Isusov poziv. Nakon svih mladenačkih kušnji i traženja svoga puta, smogao je snage i rekao: evo me; želim postati svećenik. Nije znao da je njegova majka svaki dan molila krunicu na nakanu da njezin sin Alojzije postane svećenik. To će saznati tek na svojoj mladoj misi. Majka Barbara mu je tada rekla: »Sada nastavljam moliti krunicu da moj sin bude svet svećenik!«

Tada dolazi do izražaja Stepinčeva spremnost služiti Crkvi. Nakon četiri godine svećeničkoga života stavljen je pred novu veliku tjeskobu: trebao je Svetom Ocu reći – »Evo me!«, na poziv da služi Crkvi u biskupskoj službi. Mogu dobro razumjeti njegovu tjeskobu kada je Papi trebao reći da ili ne. Znao je da odgovor na to pitanje znači ne samo biti biskup nego i kasnije nadbiskup časne zagrebačke Crkve. Bože, koliku odgovornost je trebao preuzeti! Svećenik Alojzije svojim pristankom da podmetne slaba ljudska pleća pod toliku odgovornost pokazuje koliko voli Krista, koliko voli Crkvu, koliko voli svoj narod. Naš svećenik i pjesnik Izidor Poljak u pjesni čestitci napisa da će mu mitra biti puna trnja. Tako je i bilo.

Kao biskup blaženi Alojzije se dokazao kao čovjek koji navješta Božju riječ te govori ono što je pravo i crkveno, bilo to zgodno ili nezgodno. Govori iz iskrene ljubavi prema Kristu, prema Crkvi, prema svome narodu i prema svojoj domovini. Nije bilo lako govoriti kada su mnogi u hrvatskom narodu pristajali uz ono što nije dobro. Ipak, on neumoljivo opominje poglavnika Pavelića da mnoge stvari koje čini nisu dozvoljene. To mogu samo hrabri i vjerni; ljudi koji su spremni umrijeti za Istinu. Tijekom cijelog ratnog vremena, unatoč njemačke i Pavelićeve diktature, nadbiskup Stepinac naviješta istinu, bori se protiv nepravde i staje u obranu čovjeka, njegovih prava i njegova dostojanstva. Neustrašivo ustaje u

Predavači u svečanostima »Stepinčevi dani« održanih u organizaciji pastoralnog kruga »Alojzije Stepinac« u župi Volosko, u subotu i nedjelju 16. i 17.



obranu čovjeka i bori se protiv progona Židova, Srba, Hrvata i Roma, te odvažno diže svoj glas.

Nakon toga dolazi 1945. godina. Nadbiskup Alojzije gleda duge povorke svoga naroda koji odlazi i bježi. Oni, koji su podigli narod na noge početkom rata, ostavili su taj narod i otišli. On ostaje kao i brojni svećenici s njime. Ostaje hrabro kao pastir i dostojanstveno se suočava i s Titom, i s Bakarićem, i s tolikim komunistima. Suočavao se s njima ne kao osoba koja mrzi, nego kao Nadbiskup koji ljubi Crkvu i svoj narod. Dana 3. listopada 1946. u svojoj obrani je tužiteljima kazao: Možete mi se smijati, ali ja ostajem čiste savjesti. Neću nikada zaboraviti s koliko sam poštovanja i suosjećanja prvi put čitao njegovu obranu. Bilo je to u vrijeme kada sam bio bogoslov. Blaženi Alojzije je tada za mene bio uzor; tada je on za mene bio svetac. Upoznavanje s njegovim životom budilo je u meni izazov na hrabrost, izazov na ustrajnost, izazov na vjernost!

Smješten je u kućni zatvor u rodnom Krašiću. Njegova pisma, koja je pisao svećenicima, čitala su se te išla od ruke do ruke. Iz tih pisama zrači vjera, zrači Krist, zrači nada. Neki svećenici se nisu uspjeli oduprijeti kušnji suradnje s ljudima iz ateističke vlasti, te osnivaju jedno režimsko udruženje. Nadbiskup Stepinac hrabri svoje svećenike da budu istinski odani Crkvi i svom narodu, te se energično bori protiv tog udruženja. Godine 1959. dočepao sam se jednog njegovog pisma iz 1957. godine, u kojem piše otprilike ovako: Dok ovo traje mnogi misle da nema nade. Ja ne mislim tako. Nade ima jer je u Kristu naše pouzdanje. Bio je čovjek nade, koji nije nadu samo stavio u svoje geslo, nego ju je životom zračio. Još sam bio učenik osnovne škole kada je kardinal Stepinac umro. U mojoj rodnoj kući odjednom su svi postali tako ozbiljni. Mi djeca smo osjećali da se dogodilo nešto teško. Tih dana otac je hodao pognute glave i ništa nije govorio. Tada kao dječak nisam mogao dokučiti očeve misli, ali vjerujem da sada mogu: umro je netko u koga je on, kao i tisuće drugih u hrvatskom narodu, polagao svoju nadu i u kome je nalazio oslonac. Nadbiskup Stepinac je bio našim vjernicima oslonac u borbi protiv bezboštva, u borbi protiv komunizma. Nakon smrti kardinala Stepinca zaredale su optužbe na račun onih koji su o pokojnom zagrebačkom nadbiskupu nešto lijepo rekli, a kolone optuženih svećenika, bogoslova i vjernika laika postajale su sve duže. U to doba reći nešto lijepo o kardinalu Stepincu značilo je staviti se u položaj da budeš optužen i osuđen. To je bila stvarnost koja je trajala godinama.

Ministranti i čitači iz župe Markuševac sudjeluju u trodnevnici prigodom 40. obljetnice smrti kard. A. Stepinca, 8. veljače 2000.



Napokon dolazi divan i sunčan dan 3. listopada 1998. na Mariji Bistrici, dan kao san. Nadbiskup Stepinac je rekao u sudnici da će povijest pokazati istinu. Tog 3. listopada 1998. povijest je pokazala, a Crkva po Svetom Ocu urbi et orbi kazala, da je kardinal Alojzije Stepinac blaženik i da su istinite njegove riječi: »Moja je savjest čista!« Mi koji smo proživjeli ta i ova vremena vidimo da je povijest čudna. Hvala dobrom Bogu da nam je darovao ovaj dan i ovog blaženika, koji mi je još kao bogoslovu puno značio. Kad god sam imao prigodu, pošao bih u zagrebačku prvostolnicu i kleknuo na njegov grob. I tada i sada on mi je znak da treba ustrajati na putu istine; ne dati se slomiti, ne dati se zavesti, ne dati se kupiti te ostati vjeran Kristu, Crkvi i svome narodu.

I mi danas, posebno na ovim prostorima, stojimo pomalo zbunjeni pred brojnim nasrtajima. Jedni nam kažu da nismo uradili dovoljno; drugi opet da nismo trebali ostati i da ovo nije naša domovina, a treći da za nas ovdje nema mjesta. Velesile osuđuju samo jedne, a druge puštaju da čine ono što ne bi smjeli. Gdje je tu pravda! S jedne strane govore o ljudskim pravima, a s druge strane uvažavaju one koji su jači. Europa osuđuje sve ono što joj ne odgovara, a još nijedan zločin komunizma nije osudila. Ako osuđuje zločine u Drugom svjetskom ratu i u nedavnom ratu, zar ne bi trebala osuditi i zločine komunizma? Gdje je poštenje Europe? To nije pravda. Politika, koja jednu stvar osuđuje kada joj to odgovara a potom istu prešućuje, nije poštena politika makar se nastojala zvati takvom. I tu nam je blaženi Alojzije putokaz koji pokazuje jasan pravac, a to znači: ostati na Kristovom putu; ostati vjeran Crkvi i Papi; voljeti svoju grudu i čuvati svoju baštinu. On nam je i zagovornik i uzor. Radi kraljevstva nebeskoga trebamo izdržati i ustrajati na putu istine pa, ako treba i umrijeti, svoje ne izdati.

Blaženi Alojzije, pomozi ovoj raspetoj Crkvi! Pomozi svom narodu koji ovdje živi na svojim korijenima! Pomozi mu da ostane vjeran, kao što si ti to bio i ostao.

Amen.

IN TE DOMINE SPERAVI

Propovijed vlč. Fabijana Svaline u tijeku euharistijskog slavlja prve večeri Trodnevnice

Zagrebačka katedrala, 7. veljače 2.000.

»Vjera u Isusa u Presvetom Sakramentu uvjet je za naše vječno spasenje, za našu vječnu sreću u nebu, za kojom toliko žudi svako ljudsko srce.«

Ovo su riječi bl. Alojzija Stepinca iz kojih otkrivamo njegovu duboku osobnost – njegovu euharistijsku dušu. Kao da se uvijek i iznova postavlja pitanje: *Što je to, što čovjeka, svećenika i nadbiskupa Alojzija Stepinca čini onim što je on bio i što on jest danas?* – To je uistinu, hrabro i postojano držanje i svjedočenje pred snažnim ateističkim naletom na Crkvu u ono doba, ali i nešto još puno dublje! Otkrivajući i istražujući uvijek iznova Stepinčevu biografiju, s pravom možemo ustvrditi da je to bio čovjek koji je svoj svećenički poziv ostvarivao u zajedništvu s raspetim i uskrslim Kristom u euharistiji.

I danas se, upravo kao i u vrijeme bl. Alojzija Stepinca, vode duboke teološke rasprave: Što je Crkva i u čemu je njezina bit; što Crkvu čini prepoznatljivom u ovom svijetu; kamo Crkva ide? A nadbiskup bl. Alojzije Stepinac imao je savršen osjećaj za Crkvu i suosjećao s Crkvom, te je svoju pastirsku službu vođenja Crkve usmjeravao k euharistiji, izvoru i vrhuncu cijeloga kršćanskog života – kao što će to kasnije proročki biti rečeno u dogmatskoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu II. vatikanskog sabora.

Ne samo što je bl. Alojzije Stepinac govorio da je euharistija temelj, centar i vrhunac sveukupnoga crkvenog života, nego je o euharistiji govorio kao zajedništvu ljubavi Boga i čovjeka. I upravo te riječi o povezanosti Boga i čovjeka u dimenziji ljubavi, u stvarnosti euharistije nalazi svoje puno očitovanje. Naime Alojzije Stepinac, prilikom Euharistijske godine 1940. a pred užas 2. svjetskog rata, kaže: »Euharistija je najsigurniji i najočitiji znak ljubavi Božje prema čovjeku.« Kako danas te riječi, istina, već davno izgovorene, ostaju ipak uvijek nove! A sva težina im je upravo u tome, braćo i sestre, što znamo da svaki znak odnosno dar u sebi zatvoren propada i biva neiskorišten, a očitovan i darovan biva mnogostruko oplemenjen. Euharistija kao najveći znak, i u isto vrijeme dar, jest otvaranje Boga u najdubljoj skrovitosti i bogatstvu svoga bića. Govoreći o toj ljubavi između Boga i čovjek preko euharistije i nadovezujući se na razmišljenje bl. Alojzija Stepinca, pitamo se u kakvom odnosu stoji euharistija u zajedništvu među pojedincima, obiteljima, narodima i državama. I u toj probematici nam riječi Alojzija Stepinca o euharistiji dolaze kao rješenje. Naime, u doba kada su se vjera, euharistija i svi ostali sakramenti smatrali privatnom stvari pojedinca, Stepinac će već tada, u svojoj dubokoj vjeri proročki navijestiti da se euharistija ne može zaustaviti na pojedincu samom. Na istom Kongresu naime kaže: »Sveta euharistija jest najjači vez ljubavi između Boga i čovjeka ali i među obiteljima narodima i državama. Na taj način sveta euharistija povezuje pojedince i zajednice, uspostavlja mir i sreću u samom čovjeku ali i u cijelom ljudskom društvu.«

Braćo i sestre, promatramo bl. Alojzija Stepinca kao istinskog molitelja i dubokog klanjatelja. On je svoju duboku i osobnu vjeru izgrađivao u dubokim, dugotrajnim i nadasve pobožnim adoracijama. *Što je to bl. Alojzije Stepinac otkrivao u adoraciji?* Ako je u slavljenju euharistije, sv. mise, moleći za rimskog prvosvećenika, za Božji narod i Crkvu, izgrađivao svoje svećeničko poslanje kao posvetitelj, onda je u adoraciji izgrađivao i usavršavao svoje kršćansko poslanje kao molitelj. Braćo i sestre, jednostavnost, prisnost koja je gotovo sezala do djetinjeg predanja Bogu, to je ono što je Stepinca činilo jednakim s tolikim kršćanima-svecima koji su svoju vjeru i snagu nalazili upravo u adoraciji i po čemu se uzdizao do stupnja kršćanske savršenosti. I danas imamo svjedočanstava, kako su ga njegovi najbliži suradnici i poznavatelji često znali naći pred Presvetim Oltarskim sakramentom u njegovoj osobnoj kapelici. Nije stoga čudno, braćo i sestre, zašto smo se i mi danas u trodnevnici obljetnice njegove blažene smrti odlučili, osim za euharistijsko zajedništvo, i za adoraciju. A odgovarajući na pitanje postavljeno na početku o svetosti kardinala Alojzija Stepinca možemo reći da danas pomalo slabi zanimanje za njegov apologetski duh za obranu prava Crkve, a sve više izbija na površinu lik čovjeka koji svojim molitvenim predanjem bilo u euharistiji ili u nekom drugom sakramentu izgrađuje i vodi Crkvu. Takav oblik svetosti može svakom kršćaninu biti poticajan. Danas se od nas kršćana rijetko traži da svoje krsno poslanje svjedočimo mučeništvom. No ipak se traži jedno sasvim drugo svjedočenje – ništa manje teško: svakodnevno i duboko predanje Bogu u molitvi. U tom duhu je još jedan sluga Božji Ivan Mertz znao reći: »Od svih putova svetosti koji vode u nebo meni se čini najsigurniji onaj u izvršavanju svakodnevnih dužnosti«.

Stepinac nadbiskup – mučenik, Stepinac svećenik – vjernik – to je ono što je ovaj čovjek u ovoj Crkvi u dvadesetom stoljeću imao dati, to je ono po čemu danas ne samo Crkva nego i čitavo čovječanstvo ima biti njemu zahvalno. Stoga imajući uvijek na umu čovjeka kao središte univerzuma poput velikih karizmatika i proroka Stepinac je rekao: »Ako čovječanstvo želi isplivati iz svojih poteškoća i naći sreću i mir nema mu drugog puta nego li vraćanje svetoj euharistiji«. Imamo li mi, braćo i sestre, stoga neki drugi put u ostvarivanju svog kršćanskog poslanja osim ovo? Izvan svake sumnje – to je najispravniji put!

Amen.

Stepinčevo u crkvi sv. Dominika na splitskom Pazaru

Gospodine, mnogi su za svoga ovozemaljskog života u euharistiji nalazili snagu za život. Sada, kada su se preselili u vječnost, Tebi milosrdnom Ocu upućujemo svoje prošnje za njih, da ih obasjaš svojom svjetlošću i obdariš životom u Tebi.

I ove godine, 40. poslije njegove smrti, bio je svečano proslavljen blagdan bl. Alojzija Stepinca, u našoj crkvi sv. Dominika.

Već je bilo javljeno u ovom »Glasniku« da je u našoj crkvi 11. listopada 1998. godine, blagoslovljena slika blaženog Alojzija, rad slikarice Jelene Nazor, pred kojom se Božji narod rado moli našem Blaženiku. I, što je posebno utješno, to je većinom mlađi svijet.

Svete mise tog dana su bile brojnije posjećene, a pred Blaženikom narod se neprestano u molitvi izmjenjivao. Glavna pak svečanost bila je na večer u 6 sati, kada je naš župnik, inače omiljeni splitski propovjednik, o. Luka Prcela, bio glavni slavitelj svete mise, a s njim su suslavila sva redovnička subraća. Naš župnik je u svojoj propovijedi posebno istaknuo jednu tako značajnu osobinu našeg Blaženika, da nikada nije napuštao svojih vjernika, već je s njima dijelio dobro i zlo, koje ih je pratilo. Pače i onda, kada bi se očekivalo, da će napustiti svoje krašićko zatočeništvo, kad je 1953. imao primiti u Rimu kardinalski grimiz, kojim ga je uresio Sveti Otac Pio XII., ili kad je bio izbor novog pape 1958. Naš Blaženik ostaje u Krašiću, jer se plašio da mu tadašnje vlasti neće dopustiti povratak u Domovinu! To je došlo do izražaja i za vrijeme njegove duge teške bolesti. Nikada nije potražio liječenje vani, već je do smrti ostao sa svojim narodom, i tako su se na njemu ispunile riječi našeg Gospodina: »Ja sam dobri pastir. Dobri pastir daje život svoj za ovce.« (Iv 10,11) Naš je propovjednik naglasio, da suvremenost blaženog Alojzija ne blijedi. Naprotiv, ona postaje sve prisutnija. Pozvao je sve nas prisutne, da se molimo našem Blaženiku, da zagovara svoj narod pred Gospodinom u ovim povijesnim danima za našu Domovinu! Prisutni narod, koji je lijepo ispunio našu crkvu, pažljivo je saslušao prigodnu riječ.

Za vrijeme svete mise pjevao je naš crkveni zbor, a na orguljama je pratila č. s. Leonija Bralić. Za vrijeme prikazanja čuli smo pjesmu u čast našeg Blaženika, koja se pjevala na Mariji Bistrici prigodom njegova proglašenja blaženim. Na koncu je cijela crkva zapjevala »Ljiljane bijeli nebeskog kraja«, koju je blaženi Alojzija posebno volio i pjevao. Vjernici su uzimali i sličice s njegovim likom.

Za poželjeti je, da oci dominikanci nastave ovim slavljem, koje su još lani započeli! Tako vrše želju Svetog Oca, koju je kazao na propovijedi prigodom njegova proglašenja blaženim, da nam predaje blaženog Alojzija »na sjećanje«! Znači: da mu se molimo i u svom životu posebno izrazimo Blaženikovu vjernost Kristu i njegovoj Crkvi.

fra K.M.

* * * *

•

»Naša se biskupija diči što je upravo funtanjanska župa prva prihvatila bl. Alojzija Stepinca, postavivši sliku na pobočnom oltaru vaše župne crkve sv. Bernarda.«

•

Četrdesetu obljetnicu smrti blaženoga Alojzija Stepinca vjernici župe Funtana proslavili su 10. veljače svečanom euharistijom koju je predvodio vlč. Atilije Krajcar, župnik u Karojbi, uz dekana porečkog i župnika u Vižinadi Alojzija Bafa i Petra Pahovića, porečkog župnika, te domaćeg župnika Ivana Butkovića. U prigodnoj riječi brojnim vjernicima, a nakon pokorničkog bogoslužja, o životu Blaženika za vrijeme komunističkog progona govorio je vlč. Krajcar, koji je i sam, upravo zbog spominjanja nevinosti kardinala Stepinca, proveo u niškom zatvoru tri godine. I ne samo on, rekao je vlč. Krajcar, mnogi su istarski svećenici i bogoslovi tih poratnih godina odležali robiju u jugoslavenskim zatvorima.

»Naša se biskupija diči što je upravo funtanjanska župa prva prihvatila bl. Alojzija Stepinca, postavivši sliku na pobočnom oltaru vaše župne crkve sv. Bernarda. Lani je u Škropetima postavljen kamen temeljac za crkvu koja će biti posvećena blaženom Alojziju kardinalu Stepincu« rekao je vlč. Krajcar. On se prisjetio tih mučnih godina nakon Drugog svjetskog rata, kada gotovo da nije bilo svećenika ili bogoslova koji zbog vjere nije odgovarao pred sudom. Posebno se prisjetio mladog svećenika sluge Božjeg Miroslava Bulešića, koji isto čeka beatifikaciju, ubijenog 1947. godine u Lanišću, te tamošnjeg svećenika Stjepana Ceka, koji je proveo šest godina u zatvoru u Staroj Gradiški, dok ni ubojica ni nalogodavac nikada nisu odgovarali.

»Sjećam se da ga je od pazinske željezničke postaje pa do zatvora pratila grupa žena i pljuvajući na njega vikala 'Stepinac, Stepinac'«, prisjetio se vlč. Krajcer, župnik u Karojbi.

U funtanjanskoj župnoj crkvi sv. Bernarda lani je, inicijativom tadašnjeg župnika Ivana Jelovca, postavljena oltarska slika s likom Alojzija Stepinca što ju je narisao Vladimir Pavlinić, poznatiji kao prvi glavni i odgovorni urednik »Glasa Koncila«. Inače slika je dobila drugu nagradu prigodom dolaska Svetog Oca Ivana Pavla II., kada je imao uzdignuti Alojzija Stepinca na čast oltara.

Ivan Butković,
župnik

JUBILEJSKA GODINA

Što je dakle jubilarni oprost? To je oprost od vremenite kazne i na ovom i na drugom svijetu. Mi možemo namijeniti za duše u čistilištu, koje snose vremenite kazne. Možemo namijeniti i za žive, za svoje roditelje, braću, sestre, za grešnike. Možemo namijeniti i za sebe same dok smo živi na ovome svijetu. Crkva određuje je li oprost djelomičan ili potpun.



Sestre novakinje svih družbi u Zagrebu sa svojim odgojiteljicama u posjetu »Spomen zbirci bl. A. Stepinca«, 17. veljače 2000.

Što je to Jubilej?

Veselje, radost, razdraganost. Pobijedio si neku važnu, životnu utakmicu, izišao iz zatvora prije nego si odbrojio i odrobijao 15 godina, koliko si bio osuđen. Svaki naš grijeh ima dva vida: krivicu s vječnom kaznom i posljedicu s vremenitom kaznom.

Kad se netko ispovijeda za svoje grijehe, Bog mu u ispovijedi po svećenikovim riječima tako oprašta kako se on kaje. U tome oproštenju Bog pokajniku oprašta krivicu s vječnom kaznom, ali mu se ne opraštaju sve posljedice s vremenitom kaznom. Zato mu svećenik proglašava to Božje oproštenje, a pokoru mu daje radi vremenite kazne. Kad se vremenita kazna otpusti, onda se to zove oprost. Ta je pokora u ispovijedi redovito manja nego je nanesena šteta. A da bude još nepotpunije, nije danas samo pokora umanjena, nego je u mnogim dijelovima svijeta i sveta ispovijed zanemarena.

Hajdemo navesti tri primjera oproštenja krivice i oprosta posljedice iz tri Božje zapovijedi:

1. Ubojstvo

Eno onaj nesretni Ali Agča 1981. pucao je na Papu na Trgu sv. Petra da ga ubije. I umalo ga nije ubio. Ostale su na Papi teške posljedice. Vide mu se te posljedice i danas. Kad su uhvatili toga atentatora, talijanske su ga sudske vlasti osudile na doživotnu robiju, jer se atentat dogodio na Trgu sv. Petra, koji pripada talijanskoj državi. Do godinu-dvije otišao Papa u zatvor tomu atentatoru. Ne znamo što su njih dvojica razgovarala, ali vjerujemo da mu je Sveti Otac sa svoje strane oprostio krivicu. Vjerujemo i da mu je Bog oprostio onako, kako se u srcu i pred Papom kajao. Ali talijanske vlasti kažu: Papa mu može oprostiti krivnju, tj. taj zločin koji je on počinio, i neka mu prašta, ima Papa pravo na to. Ali atentator, koji je počinio takav zločin na našem terenu, po našem državnom zakonu zaslužuje vremenitu kaznu – doživotnu robiju. Tako atentator ima oproštenje krivice od Pape, ali nema oprosta od vremenitih posljedica.

2. Ne sagriješi bludno

Neka je djevojka s nekim počinila grijeh bludnosti. Dijete se začelo. Mladić pobjegao preko bijela svijeta, a djevojka ostala noseća. Što će djevojka učiniti? Ako je kršćanka, vjernica, onda će doći na ispovijed i priznati svoju krivnju i grijeh. I svećenik će joj udijeliti oproštenje u ime Božje, kako se bude kajala. I reći će joj da ne pobacuje djeteta, nego neka bude hrabra i donese čedo na svijet. Što će ona učiniti? Može dijete pobaciti i natovariti još jedan teški grijeh na sebe. A može dijete roditi i snositi sve posljedice svoga neodgovorna čina bludnosti svega života svoga. To je vremenita kazna i vremenita pokora. Ona ima oproštenje od Boga, ali nema odmah vremenita oprosta od vremenite kazne, koja se može prenijeti i na drugi svijet.

3. Ne ukradi

Neki je čovjek svomu susjedu u ovome ratu pokrao sve iz kuće i onda mu zapalio kuću. I taj opljačkani ostao je bez igdje ičega, i on i cijela mu obitelj. Bilo je svakakvih slučajeva, znamo. Ovaj se pljačkaš i palikuća došao ispovjediti. I priznaje sve u suzama što je počinio. Svećenik mu kaže da mora vratiti što je pokrao. A on iza rešetaka: Što ću, moj velečasni, vratiti kad su i u mene drugi sve pokrali. Prokleto stečeno, prokleto razvučeno! Svećenik mu proglašava oproštenje i zadaje mu određenu pokoru. Kada će se ovaj čovjek osloboditi vremenite kazne za svoj zločin, iako mu je zločin kao krivnja u ispovijedi oprošten? Možda će se to prenijeti i na drugi svijet, to jest u čistilište.

Vjerujem da je uočljivo što je oproštenje od krivice, a što oprost od vremenite posljedice?

E sada: mi umiremo i dolazimo na sud Božji. Na Božjem sudu ustanovi se da smo se u ovom životu ispovijedali i kajali. I kaže Bog: U redu, taj se kajao i taj je oproštenje dobivao, i zato neće u **pakao**. Ali ta osoba nije posve nadoknadila štetu, nije do kraja poništila klevetu drugih, nije otrpjela vremenitu pokoru i kaznu za svoje grijehe. Zato će sada proći kroz **čistilišnu vatru**

(ignis piacularis) pa će tek nakon čistilišta u **raj**. A kakvo je to pročišćenje? Nitko ne zna na ovome svijetu. Samo možemo naslućivati. Kaže sv. Augustin: Bože, na ovom me svijetu reži i peci, a na drugome poštedi! A duša je otporna da može podnijeti temperaturu kakvu ti ne možeš zamisliti. Jedino joj je zajamčeno da će jednom dospjeti u raj. Ali kada? Zato Crkva preporučuje oproste da dotične duše, za koje se molimo, prijeđu što prije iz čistilišta u raj.

Što je dakle jubilarni oprost? To je oprost od vremenite kazne i na ovom i na drugom svijetu. Mi možemo namijeniti za duše u čistilištu, koje snose vremenite kazne. Možemo namijeniti i za žive, za svoje roditelje, braću, sestre, za grešnike. Možemo namijeniti i za sebe same dok smo živi na ovome svijetu. Crkva određuje je li oprost djelomičan ili potpun.

Koji su uvjeti? 1) da je vjernik u milosti Božjoj, tj. da se iskreno ispovijedio i pričestio; 2) da je učinio hodočasnički put, došao u katedralu ili crkvu označenu za jubilarne oproste; 3) da izmoli Vjerovanje, i na nakanu Svetog Oca: Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu.

Velika novost ovoga jubilarnog oprosta jest u tome što je Papa dao priliku svakom vjerniku da dobije ili namijeni taj oprost, a to je da, osim hodočašća u katedralu ili jubilarnu crkvu, može otići nekom težem bolesniku, pohoditi ga, s njime porazgovoriti i za nj se ili s njime se pomoliti. To će učiniti osobito svećenici obilazeći po svojoj dužnosti bolesnike i s njima ispuniti sve uvjete za potpuni oprost. I kao što nam Crkva božanskom ovlašću jamči da nam je u ispovijedaonici, kad se kajemo, oproštena teška krivica, tako nam jubilarnim oprostom jamči da je oproštena vremenita posljedica.

+ Ratko Perić, biskup

(Crkva na Kamenu, br. 3, ožujak 2000. str. 2.)

U Jubilejskoj godini bit će proglašen blaženim papa Ivan XXIII – Ivan Dobri

Ovaj Papa je znao osvojiti svojom dobrotom i jednostavnošću malog čovjeka, ne samo u Rimu i Italiji već i u cijelom svijetu. I s pravom je nazvan »Dobri«. Ivan Pavao II. veli da »sveci žive od svetaca«. Sveci se brzo prepoznaju, srodne su duše, bliske i prisne u duhovnom zajedništvu. Tako i Ivan XXIII. i Alojzije Stepinac.

IVAN XXIII. DOBRI I ALOJZIJE STEPINAC, MUČENIK

U svetoj godini jubileja, 3. rujna 2000., bit će proglašen blaženim Ivan XXIII. Papa je to koji je najavio Drugi vatikanski sabor kao nove Duhove u Crkvi, otvorio Sabor i osobno se zauzimao za ekumenski dijalog. Prozvan je »Dobri«. Jednom sam se vozio autobusom u predgrađe Rima, a neki gospodin iz predgrađa glasno priča kako je samo jednom bio u Bazilici sv. Petra, i to, da se pokloni zemnim ostacima Ivana XXIII. Ovaj Papa je znao osvojiti svojom dobrotom i jednostavnošću malog čovjeka, ne samo u Rimu i Italiji, već i u cijelom svijetu. I s pravom je nazvan »Dobri«.

Ivan Pavao II. veli da »sveci žive od svetaca«. Sveci se brzo prepoznaju, srodne su duše, bliske i prisne u duhovnom zajedništvu. Tako i Ivan XXIII. i Alojzije Stepinac.

Prvi i posljednji put susreli su se u Zagrebu. Kada je mons. Angelo Roncalli, apostolski delegat u Sofiji, prolazio kroz Zagreb u dva navrata, 8. studenoga 1932. i 14. studenoga 1933., mladi ga je Alojzije Stepinac, nadbiskupov obredničar, pratio u Brezovicu da posjeti nadbiskupa Bauera. Što su razgovarali, nije nam poznato. Ali značajni su utisci. Ivan XXIII. veli da mu je u sjećanju ostao »lik skromnog, čednog, mladog svećenika isposničkog izgleda«. To će reći i nadbiskupu Šeperu u jednoj audijenciji: prisjeća se »mladog svećenika, isposničkog i svetačkog izgleda« koji ga je pratio u Brezovicu.

Kada je kardinal Alojzije Stepinac, 28. listopada 1958., na radiju čuo, da je izabran za papu mons. Angelo Roncalli, koji je uzeo ime Ivan XXIII., radostan kaže župniku Vranekoviću: »Dobro ga poznam. Bit će dobro! Bogu hvala!«

Kada je Alojzije Stepinac imenovan za nadbiskupa koadjutora, 29. svibnja 1934., mons. Angelo Roncalli, tada apostolski delegat u Bugarskoj, poslao mu je 29. lipnja 1934. dulju čestitku. Prisjeća se kako je i on prije deset godina postao biskup, iako nedostojan, da bude poslan u ovu misiju u Bugarskoj, gdje teškoća ne manjka. Prije odlaska i njemu je Papina riječ dala sigurnost kao da je od anđela s neba došla: »Budite mirni, i idite kamo vas šalje Gospodin. Imat ćete sigurno uspjeha.« I nastavlja: »Oh! Kakva će utjeha biti za vjernike Zagreba i cijele Hrvatske gledati svježi pupoljak koji izbija i ucjepljuje se u stari panj, prije nego oslobodi svoje grane vjetru.« U imenovanju vidi Božje djelo i primjenjuje riječi psalmista: »A Domino factum est istud – Jahvino je to djelo« i može reći: »Est mirabile in oculis nostris – kakvo čudo u očima našim!« (Ps 118,23)

Mons. Roncalli, poslušan Svetom Ocu, stavio je u svoj grb riječi: »Oboedientia et pax – Poslušnost i mir«. Riječi su to jednog kardinala koji bi, izlazeći

iz Bazilike sv. Petra u Rimu, poljubio brončani kip sv. Petra i ponavljao te dvije riječi: »Oboedientia et pax«. I nastavlja: »To je lijepi program za jednoga biskupa koji postaje to po čistoj poslušnosti. I to je lijepi plan biskupske aktivnosti, da ga prihvate drugi, kler i vjernici. U sadašnjem socijalnom neredu ostaje to jedini put koji može podići svijet na temelju Kristova duha, koji je postao poslušan do smrti na križu, zato je uzdignut i dostojan Imena koje je nad svakim imenom.« Pismo završava moleći blagoslov od starog nadbiskupa i mladog. Ostaje u »zagrljaju svetim poljupcem«.

Mons Angelo Roncali, za vrijeme rata bio je apostolski delegat u Carigradu. Tu je doznao iz prve ruke za djela spašavanja Židova, koje je uspješno ostvarivao nadbiskup Stepinac. Dr. Weltmann, židovski činovnik u Carigradu, 11. lipnja 1943., u promemoriju dostavlja mons. Angelu Ronacalliju: »Mi znamo da je Stepinac učinio sve moguće da pomogne i olakša sudbinu Židova u Hrvatskoj.«

Kad je bl. Alojzije Stepinac preko radija dočuo da je kardinal Angelo Roncalli, mletački patrijarh, izabran za papu i uzeo ime Ivan XXIII., svoju radost izriče u svom pismu:

»Prostrt do nogu Vaše svetosti ponajprije zahvaljujem Bogu na izboru Vaše Svetosti za papu. Kad sam čuo da je Vaša Svetost iza izbora uzela ime Ivan, obradovao sam se i zbog drugog razloga. Papino, naime, ime Ivan izazivlje nerijetke uspomene u sjećanju hrvatskog naroda, čiji sam sin, i u kojem sam pozvan, tajanstvenom odlukom Božjom, da upravljam zagrebačkom Crkvom, koja nije možda najneznatniji dio Rimske Crkve, Kristove Crkve.«

Spominje Ivana IV. za kojeg su počeli neprekinuti odnosi između Svete Stolice i hrvatskog naroda; Ivana VIII., koji svoju očinsku brigu za hrvatski narod posvjedočuje svojim pismima hrvatskim vladarima Domagoju, Zdeslavu, Branimiru, te biskupima, kleru i vjernicima; Ivana X. koji je nazvao Hrvate »posebnim sinovima svete rimske Crkve«; Ivana XXII, koji je kod sebe zadržao zagrebačkog biskupa bl. Augustina Kažotića i kasnije poslao za biskupa u Luceri, jer se nije mogao vratiti u domovinu zbog mržnje kralja Roberta Anjou. I završava:

»Molim Vašu Svetost da bi, idući tragom svojih predšasnika, udostojali se blagosloviti hrvatski narod, da se nikad ne bi usudio zatajiti vjeru zadanu sv. Petru; premda je ovaj narod sada zbog vjernosti prema Svetoj Stolici potlačen, on bi radije pošao u smrt i da bude izbrisan s lica zemlje, negoli da ne održi obećanje dana sv. Petru...

Krašić, 12. studenoga 1958.

+ Alojzije kardinal Stepinac,
nadbiskup zagrebački.«

Papin državni tajnik, kardinal Dominik Tardini, odgovara 26. prosinca 1959. i među ostalim piše:

»Njegova Svetost živo želi da bi mu se pružila prigoda da i on uzmogne Vaš narod posebnom dobrohotnošću privinuti na srce, pomoći mu i biti od koristi.«

I ubrzo mu se pružila prigoda. Dne 10. veljače 1960. umire bl. Alojzije Stepinac. Papa je htio da se održi u Bazilici sv. Petra papinska kapela, tj. misa zadušnica. Sam Papa je zadušnicama prisustvovao u katedri, okružen s 28 kardinala, diplomatskim zborom, kolegijem štovatelja mučenika, rimskih velikaša i plemstva, mnogim biskupima i nadbiskupima, hrvatskim svjetovnim i redovničkim klerom. Prije zaključnog odrješenja Ivan XXIII. održao je »tronutim glasom« uzvišenu nadgrobnu besjedu, koja je dala »neizbrisivi pečat svetome životu, apostolatu i trpljenju kardinala Stepinca«. Papa je rekao:

»Razlozi izvanrednog poštovanja i ljubavi ponukali su naše srce da održimo ovaj posmrtni obred u Bazilici sv. Petra za pokoj duše kardinala koji nije pripadao rimskoj kuriji. Jednostavni i odlični lik ovog oca i pastira Crkve Božje bio je našoj duši veoma mio. Njegova dugotrajna patnja 15-godišnjeg izgona u vlastitoj domovini, kao i vedro dostojanstvo, kojim je on pun pouzdanja nastavio trpljenje, izazvali su sveopće divljenje i poštovanje.«

Na Stepinca primjenjuje riječi liturgije Velike Subote nad Spasiteljevim grobom: »'Ostavio nas je naš pastir, izvor žive vode, za čijeg je umiranja sunce pomrčalo.' I doista, sunce je pri njegovu prijelazu u vječnu domovinu potamnjelo na kišnom i oblačnom obzorju ovih zimskih dana.«

Umro je ponavljajući riječi Isusove na križu: »Oprosti im, jer ne znaju što čine!«, u prilog onima koji su mu nanijeli tako nepravedne patnje.

I ukop kardinala uspoređuje s Isusovim. »Sva četiri evanđelista spominju Pilatov postupak prema mrtvom Kristu, koji je visio na križu. Tijelo je naime na smrt osuđenoga ustupljeno samilosti Josipa iz Arimateje, koji je zatražio smrtne ostatke, i samilosnu Nikodemu, koji je donio obilatu smjesu mire i aloje za ukop. U teškoj boli, koja ne prestaje probadati našu dušu, viša je vlast dopustila – po primjeru nekadašnjega rimskog upravitelja – da puk uzmogne iskazati poštovanje smrtnim ostacima pastira i oca.«

Govoreći o Stepinčevu mučeništvu veli: »U posljednjim pak, odveć dugim, godinama bolne odijeljenosti zgrnuo je toliko bogatstvo zasluga, da ih je za uzvrat nebeski Otac sigurno upisao kao glavnicu milosti i blagoslova za sve obitelji i sve vjernike gorljive i bogoljubne Hrvatske.« I dalje: »Molimo se, da bi sretno došlo do proslave njegova izabranog duha. A on će nam zato odozgor isprositi žar u pastirskoj službi i odvažnosti da spremno snosimo žrtve vezane s vršenjem svojih dužnosti.« Koncem ožujka Svetom kardinalskom zboru ponovit će: »Želimo da s neba štiti svoju rodnu zemlju, gdje su on i sveta Crkva toliko pretrpjeli.«

Ove riječi bile su melem za tolika ojađena srca Hrvata. Nadbiskup Stepinac je još uvijek za

Jugo-Partiju ratni zločinac, ustaša, nacist itd. I to spretno šire svijetom preko svojih diplomatskih predstavništva, i pune se biblioteke svijeta tim lažima. Sveti Otac za hrvatski narod, koji se proglašava tada genocidnim narodom, veli da je narod »gorljive i bogoljubne Hrvatske«. A nadbiskupa Stepinca već neslužbeno proglašava svetim, kome se sam Papa utječe svojom molitvom i proglašava ga zagovornikom »rodne zemlje« i kardinalskog Zbora. To su uočili dobro i jugoslavenski komunisti, koji vide u tome početak postupka za proglašenjem blaženim nadbiskupa Stepinca.

Svetac sveca otkriva i proglašava.

Srodnost dvaju blaženika otkriva se u govoru o ljubavi, što je značajka kršćanskog sveca, kršćanskog mučenika. U spomenutom govoru Ivan XXIII. veli: »Draga braćo i sinovi! Nemojmo zaboraviti ozbiljni poziv u njegovoj oporuci, kojim nas potiče da postojano opraštamo i promičemo mir. Kako je nježna, kako je ganutljiva njegova prošnja kojom moli oproštenje, ako je možda bilo koga – usprkos čistoj dobronamjernoj nakani – za života, pa i samo malo, uvrijedio! Kako je uzvišeno što je ponovio riječi umirućeg Isusa: 'Oprosti im, jer ne znaju što čine.'«

U svojoj oporuci i bl. Ivan XXIII. piše: »Dječice moja, ljubite se među sobom. Tražite više ono što nas ujedinjuje nego što nas razdvaja. U času odlaska, ili bolje do viđenja, podsjećam sve, što je najvažnije u životu: Isus Krist blagoslovljen. Njegovo Evanđelje, njegova Sveta Crkva, istina i dobrota. Sviju se spominjem i za sve ću moliti.«

Da, sveci su srodne duše, žive od svetosti i za svetost, i veza među njima je veza ljubavi, veza savršenstva, veza svetosti, koja ih povezuje s Bogom, s drugima i međusobno.

Celestin Tomić

* * * *

Dvije propovijedi bl. Alojzija na Euharistijskom slavlju u Varaždinu

Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada

(Nagovor na otvaranju Euharistijskog kongresa u Varaždinu, 29. lipnja 1938.)

(...) Papa Siksto V. dao je na sve poganske spomenike u Rimu postaviti koji znak kršćanstva, ponajviše znak sv. Križa. Na spomenutom stupu dao je urezati riječi: »Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!« (»Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada!«) Kad je te riječi papa Siksto V. dao urezati nije imao pred očima samo prošlost Crkve katoličke nego i sadašnjost. On nije pri tome mislio niti rekao da je Krist pobijedio, nego da Krist neprestano pobjeđuje, kako u prošlosti tako u sadašnjosti i budućnosti. (...) Čitava je povijest katoličke Crkve ispunjena uzdasima i krvlju mučenika, ali sve te borbe, sve te patnje dale su jedan rezultat: da Krist pobjeđuje i da je ostajao pobjednik. Krist se je uhvatio u koštac najprije s poganstvom. Teška je to bila borba, ali posljednji od progonitelja, Julijan Apostata, morao je uskliknuti: »Pobijedio si, Galilejče!« Nasilnika koji su progonili kršćane za vrijeme Rimskog carstva nestalo je. Isus Krist je ostao pobjednik. Tako je on pobjeđivao kroz sve borbe u starom vijeku, tako u srednjem, i mi ne sumnjamo, da će Krist u ovim borbama sadašnjice također pobijediti, kao što ne sumnjamo, da će u svim borbama budućnosti Krist ostati pobjednik. Krist vlada. Ali ne zemljama i kontinentima, nego dušama, koje su vrjednije i trajnije od svijeta. Svaki vladar ima zakone po kojima upravlja. Isus Krist je dao savršen i neizmjenljiv zakon kojemu je glavni oslon ljubav. On je rekao: »Ljubite se među sobom, i po tom će svijet poznati, da ste moji učenici.« (Iv 13,35) I On osvaja ljubavlju. Nema vladaoca koji bi se mogao pohvaliti, da vlada čitavim svijetom. Samo se za Isusa Krista može kazati, da vlada svijetom, jer njega sluša vojnik i zapovjednik, gospodar i sluga, biskup, papa i običan vjernik. Krist sa svojim kraljevstvom na zemlji upravlja, a upravlja i iz tabernakula, gdje se nalazi pod prilikama kruha u presv. Euharistiji. Euharistija je postala znamen koji privlači sve oko euharistijskog Krista Kralja našega.

Ovaj kongres, na kojemu se slavi presv. Euharistija, ima zato veliku i duboku svrhu, a to je proslava Isusa Krista pod prilikama kruha, ali ima i drugu svrhu, da pokaže vjersku svijest katolika, jer mi živimo u vremenima koja su rijetka u povijesti čovječanstva. Paklene sile hoće da sruše Crkvu Kristovu, vidimo svuda kako se ruše crkve, oltari i križevi, vidimo kako se ubijaju svećenici u Španjolskoj, Meksiku i Rusiji, vidimo kako se dižu vlastodršci da sputaju slobodu Crkve Kristove. Te lùde misle, da će srušiti Crkvu, za koju je Krist rekao, da je ni vrata paklena neće nadvladati! (usp. Mt 16,18) I kod nas Crkva nailazi na poteškoće u vršenju apostolske misije koju joj je dao Krist: Masonerija, ta paklena družba, nastoji onemogućiti katoličkoj Crkvi svaki upliv na odgoj djece, posebice na škole. (...) Ali poručujemo im iz ovoga hrama »Christus vincit – Krist pobjeđuje!«

Mi katolički biskupi imamo teških briga i skrbi da sačuvamo prava Crkve Božje. Mi smo i sa zadnje konferencije poručili svima kojih se tiče, neka se ne varaju, da smo slabići i da nećemo znati i moći ustati na obranu Crkve katoličke. Nadalje opominjemo vjernike, da se ne dadu zavarati lažnim ideologijama. Dolaze k narodu, kao da će oni otkupiti svijet. Nema drugoga imena, koje bi moglo otkupiti svijet do imena Isusa Krista Otkupitelja čovječanstva, nema otkupljenja bez Krista! Budimo zato čvrsti i nepokolebivi, budimo svi katolici združeni u ljubavi i

jedinstvu oko svojih biskupa. Naročito u času, kad pozivaju na obranu svetih prava Božjih i Crkve katoličke. Što bude mučnija borba – to je povijest dokazala – to je sigurnija pobjeda. Mi se u borbi za duše i za prava Crkve ne bojimo nikoga, pa ma kakova sila stajala iza njega. Jer Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada.

Imajmo zato uvijek pred očima život Krista i nemojmo se dati prevariti da je sve izgubljeno. Ništa, ama baš ništa nije izgubljeno! Kao uvijek u historiji, zadnji će pobjednik i opet biti Krist. Utječimo se Njemu molbama u pomoć. Zamolimo Ga da učvrsti u nama, u vama, katoličku vjeru, da uzmognemo živjeti kao katolici, da uzmognemo umrijeti kao katolici, da budemo dostojna djeca Onoga koji nas je otkupio – Isusa Krista u presv. Euharistiji.

Hrvatska straža,
1. srpnja 1938. br. 146. str. 2.

»Došlo što došlo, mi ćemo ići nepokolebivo za Isusom i Crkvom katoličkom«

(Nagovor na završetku Euharistijskog kongresa u Varaždinu, 29. lipnja 1938.)

Predragi vjernici! Evo završava euharistijski kongres u Varaždinu. Gledajući euharistijskog Spasitelja na oltaru, koga smo malo prije pronijeli kroz ulice ovoga grada i gledajući odpad masa od Krista, možda negdje u kojem našem kraju, a još u većem broju u Europi, i nehotice mi dolazi na um iz Sv. pisma ona zgoda, kad je Spasitelj navijestio u jednom svom govoru ustanovljenje Euharistije. Rekli su Mu onda mnogi Njegovi učenici: »Tvrd je ovaj govor i tko može da ga razumije!« (Iv 6,60) I u istinu mnogi nisu shvatili Njegove riječi i prestali su biti Njegovi učenici. Ali Isus nije popustio, nego je rekao onim učenicima, t.j. apostolima, a tih je bilo malo, koji su preostali: »Hoćete li i vi ići od mene?« Ali sv. Petar, čiji se dan danas slavi, prvak apostola, stupi pred Isusa Krista i reče Mu: »Gospode, kome ćemo ići? Ti imaš riječi vječnoga života.« (Iv 6,67s.)

Vi ćete se razići kućama, ali znajte, da veliki broj svijeta neće Krista nego kaže i danas: »Tvrd je ovo govor.« I otpada jedan za drugim i otpada obitelj za obitelji, narod za narodom. I na vas će navaljivati. A što ćete vi učiniti? Hoćete li i vi reći: »Tvrd je ovaj govor i tko može da ga shvati!« Na rastanku smo sa Spasiteljem. Ali mi sa sv. Petrom govorimo: »Kuda ćemo ići od Tebe Gospode, kad jedino Ti imaš riječi vječnoga života!« I došlo što došlo, mi ćemo ići nepokolebivo i vjerno za Isusom, za Crkvom katoličkom. S njom ćemo ići u život ako ustreba, s njom ćemo ići i u smrt. Uvijek vjerni euharistijskom Spasitelju.

Hrvatska straža,
1. srpnja 1938. br. 146. str. 3.

Bl. A. Stepinac za vrijeme jednog pastirskog pohoda (nepoznato mjesto i datum; stoga molimo čitatelje koji su bili svjedoci ovog događaja ili o njemu nešto pobliže znaju, neka priopće svim čitateljima).



Hvala svim čitateljima, štovateljima blaženog Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove, koji nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

IZ KNJIGE DOJMOVA

U ime dječje emisije kviza na radiju Marija »Bibliokviz« zahvaljujemo se s. Graciji što nas je ugostila i puno toga lijepoga rekla. Upoznali smo više našega blaženika i obećajemo širiti glas svetosti radiovalovima i molimo za svu djecu bibliokvisce da ih prati zagovor blaženog Alojzija Stepinca kao i ostale slušatelje Radija Marije. Ivanka Peranić i Marija Čiv. - 12. veljače 2000.

***

Dragi naš blaženi Alojzije! Danas smo imale radost susresti se s Tobom u ovom tihom domu ispunjenom Tvojom prisutnošću i ljubavlju prema Crkvi i narodu. Uvijek ćemo ti biti zahvalne i odane - učiteljice Novakinja i Novakinje grada Zagreba. - 17. veljače 2000.

***

JUBILEJSKA GODINA POSVEĆENA PRESVETOM TROJSTVU

Piše: Celestin TOMIĆ OFMConv.

Kao priprava na sveti jubilej 2000., po proročkoj viziji Svetog Oca Ivana Pavla II., kroz tri godine razmatrali smo o božanskim osobama: o Sinu Božjemu godine 1997., o Duhu Svetom 1998. i o Bogu Ocu u 1999. Tako su naša razmatranja ponirala u otajstvo Presvetog Trojstva, izvor svih milosti koje od Oca silaze po Sinu u Duhu Svetom na čovječanstvo i svijet te uzlaze po Sinu u Duhu nanovo k Ocu. U jubilejskoj godini slavimo i uzveličujemo Presveto Trojstvo »odakle sve dolazi i sve je usmjereno u svijetu i u povijesti« (TMA 55).



Vjera Crkve

»Otajstvo Presvetog Trojstva središnja je tajna kršćanske vjere i života. Znanje o tome, može nam dati jedino Bog objavljujući se kao Otac, Sin i Duh Sveti.«

»Utjelovljenje Božjega Sina otkriva da je Bog vječni Otac i da je Sin istobitan s Ocem, to jest da je u njemu i s njime jedan te isti jedini Bog.«

»Slanje Duha Svetoga, što ga šalje Otac u ime Sina a Sin šalje 'od Oca' (Iv 15,26) otkriva da je Duh s njima jedan te isti jedini Bog, koji se 's Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi'.« (KKC 261–263)

Otac je »nerođen«, znači druge Osobe u njemu imaju svoje izvorište. Život nije ni od koga primio. On je bez početka i posjeduje u sebi puninu života. Otac je središte i počelo života Trojstvenog. Sin je »rođen« od Oca, ali istobitan s Ocem. Otac Isusa Krista je na različnoj razini Otac ljudi i stvaranja. To Isus luči: »Otac moj i Otac vaš« (Iv 20,17). Otac je Početak i Duha Svetoga koji izlazi od Oca i od ili po Sinu nadahnjivanjem, po vječnom darivanju.

»Božanske su Osobe nerazdvojive u onome što jesu i nerazdvojive u onome što čine. U jedinstvenom božanskom djelovanju svaka očituje ono što joj je vlastito u Trojstvu. To biva osobito u božanskim slanjima, Utjelovljenju Sina i darivanju Duha Svetoga.« (KKC 267) Tako u stvaranju je Bog Otac – Stvoritelj, u otkupljenju Sin Božji – Otkupitelj, u posvećenju Duh Sveti – Posvetitelj. Povijest spasenja nalazi svoje podrijetlo i konačni dovršetak u Ocu. On daje nacrt i ostvarenja stvaranja i otkupljenja po Sinu, koji je Posrednik i Duhu Svetom, koji je Posvetitelj, Dovršitelj, Usavršitelj.

»Milošću krštenja 'u ime Oca i Sina i Duha Svetoga' pozvani smo da imamo udjela u životu Blaženoga Trojstva, ovdje u tami vjere, a poslije smrti, u vječnome svjetlu.« (KKC 265) Značajan je u izvornom prijedlog *eis*-u, što znači da krštenik ulazi u osobni odnos s osobama Presvetog Trojstva: postaje po milosti sin nebeskog Oca, brat Kristov, i Duh ga Sveti ispunja svojim darovima – ljubavlju.

Ispovijedati Trojstvo znači svjedočiti, primati, duha, služiti čovjeku, što je izazov Crkvi i ovog jubileja. Božji narod, po pozivu i poslanju pozvan je da sabire i odgovori izazovima, obnovljenom sviješću i poletom, u času kad prelazimo prag trećeg tisućljeća. Čas je da se počne pisati nova stranica povijesti, stranica obojena istinom, dobrotom, ljepotom, a ne tamom, mržnjom, lažima, da povijest bude dostojna dvaju protagonista: Boga i čovjeka.

Naš duhovni hod kroz tri godine priprave bio je osvijetljen trima svjetlosnim brazdama: prisutnošću Marije, koja je uzor žive vjere, žena poslušna Duhu Svetom, uzor savršenstva ljubavi; svjedočanstvom vjere, koje je posljedica istinskog obraćenja i znak svetosti; otajstvom ljubavi, poraditi na proširenju civilizacije ljubavi, što je evanđeosko poslanje Crkve. To moraju biti svjetlosne brazde i u jubilarnoj godini.

Bl. Alojzije Stepinac rođen je u župi Presvetog Trojstva i kršten dan nakon rođenja u istoimenoj crkvi u Krašiću. Tako je već od svojeg rođenja povezan s otajstvom vjere, najdubljom ali i radosnom tajnom Presvetog Trojstva. On će u to otajstvo uranjati sve dublje u svojim dugim molitvama u župnoj crkvi, kasnije na bogoslovnim studijama, i posebno kao zatočenik u Krašiću, kad će mu crkva Presvetog Trojstva postajati iz dana u dan sve to draža i ljepša, kako je znao reći župniku vlč. Vranekoviću.

Najdublja tajna naše vjere

Za vrijeme svog zatočeništva u Krašiću Bl. Alojzije Stepinac redovito propovijeda na svetkovinu Presvetog Trojstva. Godine 1954. u propovijedi veli: »Ostaje tajna nedokučiva za naš ljudski um na tome svijetu. Možemo shvatiti da nema protuslovlja, da je Bog jedan u naravi a Trojstven u osobama. Ima danas dosta budala na svijetu

koji kažu, da ništa ne priznaju što njihov razum ne može provjeriti. A ostaje im tajna i stvaranje života jedne muhe. Objava Trojstva poruši idolopoklonstvo. U tom preslavnom i preblaženom Trojstvu izvor je svake moći, izvor je svake dobrote, izvor je svake sreće. To su dobro znali vaši stari, kad su prije 500 godina gradili ovu župsku crkvu, a prije 40 godina ovu novu.«

Slijedeće godine tumači duboko značenje izričaja kojim iskazujemo slavu i čast najdubljoj tajni naše svete vjere: »Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetom!« Time je isprepleten sav život Crkve. Posebno naglašuje molitvu nad umirućim: »Pođi, kršćansko dušo, s ovoga svijeta u ime Boga Oca Svemogućega koji te je stvorio, u Ime Isusa Krista, Sina Boga živoga, koji je za te trpio, u ime Duha Svetoga, koji se u te izlio.«

Na svetkovinu Presvetog Trojstva godine 1956. tumači otajstvo vjere: Bog je jedan u naravi a trojstven u osobama, Otac, Sin i Duh Sveti. »Taj predmet predstavlja nam najdublju tajnu naše svete vjere. Otac je pravi, živi, vječni, sveti, neizmjerni, svemogući Bog. Sin je pravi, živi, vječni, sveti, neizmjerni svemogući Bog. Duh Sveti je pravi, živi, vječni, neizmjerni svemogući Bog. Ipak nisu tri Boga, nego samo jedan Bog, jer je u



svima trima božanskim osobama jedna te ista božanska narav.«

Bog je 'dao' da upoznamo slavu Presvetog Trojstva. Nikada naime čovjek ne bi svojim silama došao do zaključka, da je Bog jedan u naravi, a trojstven u osobama. »Ono što možemo, nakon što nam je objavljena ova velika tajna, jest, da nema nikakve protivnosti niti proturječja, kad se kaže, da je Bog jedan u naravi, a troj u osobama, jer je drugo narav, a drugo osoba.« Velika je moć vjere naše u Presveto Trojstvo. Njome se možemo obraniti od svih protivština na tome svijetu. Okoristimo se golemim blagom koje se skriva u tajni Svete Trojice.

Slijedeće godine bl. Alojzije razvija istu misao. Osvjetljuje je brojnim prirodnim pojavama »trojstva«. »Nije da baš ništa ne razumijemo, ali nikada ljudski razum to ne bi dostigao. Gdje bi bila zasluga vjere? Razborit čovjek će samo ponizno prignuti glavu pred tom divnom tajnom.« Propovijed završava riječima: »Ne dao Bog, da poludimo na blagdan Presvetog Trojstva i počnemo kritizirati tajne svete vjere, umjesto da se u poniznosti poklonimo Bogu.«

Godine 1959. po posljednji put sa svojim vjernicima slavi svetkovinu Presvetog Trojstva. Propovijed započinje pričom: »Neki kralj pozvao je najmudrije ljude svoje zemlje k sebi, da mu nađu jedno ime za Boga koje najkraćim crtama označuje njegovo biće i djelovanje. Jedan veli: Bog je moćan, jer je sve stvorio, drugi Bog je bogatstvo, treći Bog je mudrost, četvrti Bog je milosrđe. Da li su rekli pravo ime? Ne, uvijek je premalo rečeno. Kad su pitali mudraca Epikteta: 'Što je Bog?' Odgovori: 'Kad bih vam ja mogao reći što je Bog, onda ili Bog ne bi bio Bog, ili bih ja bio Bog!' Bog je nešto tako veliko, nešto tako uzvišeno, nešto tako silno, da se ni jednim imenom ne može potpuno izraziti.«

Nastavlja dalje riječima: »Bog jedan u naravi ali troj u osobama: Otac, Sin i Duh Sveti. To je glavna i osnovna dogma ili članak vjere čitavog kršćanstva. Sve tri osobe jedan Bog.« Kad bi rekli da su jedan Bog, a tri naravi, onda bi to bilo protuslovlje. A nije kad kažemo jedna narav, a tri osobe.« I navodi primjere iz prirode. Donosi ispovijest sv. Cecilije mučenice izraženu prstima na njezinu kipu: tri prsta na desnoj i jedan na lijevoj ruci: Bog je jedan u tri



Osobe. Na kraju vjernike poziva da dadu hvalu Presvetom Trojstvu za naravna dobra, a posebno za izvanredna dobra: sve je to djelo Presvetog Trojstva.

Presveto Trojstvo izvor jedinstva

Značajna je propovijed bl. Alojzija na svetkovinu Presvetog Trojstva u zagrebačkoj katedrali godine 1943., u vrijeme najvećih ratnih razaranja. U njoj kaže:

»U Presvetom Trojstvu vlada doduše raznolikost osoba, ali istodobno i najsavršenije jedinstvo. Nije li to veliki poticaj za sve ljude, kako bi mogli dokrajčiti pakao na zemlji, kojega gledamo i proživljujemo. Na zemlji istina vlada raznolikost jezika i naroda. Ali nijedan čovjek zdrave pameti ne može zanijekati da ljudski rod čini jednu jedinstvenu cjelinu. Svi bez razlike, kojemu drago jeziku ili narodu pripadali, vuku svoje podrijetlo od Boga Trojedinoga, koji je progovorio stvarajući čovjeka: 'Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju!' (Post 1,26). Svi bez razlike, stanovali na sjevernom ili južnom polu, bili oni bijele ili crne kože, bili oni arijske ili nearijske, bili visoke naobrazbe ili nepismeni, imaju jednu te istu ljudsku narav, koja je složena od tijela i besmrtne duše. Svi imaju zajedničko



Ove jubilejske godine spominjemo se 70. obljetnice svećeničkog ređenja bl. Alojzija Stepinca

obitavalište. Svi imaju jedan te isti nadnaravni cilj, a to je Bog, vječna sreća svakog ljudskog srca. Ljudski je rod zapravo jedna velika obitelj prema riječima sv. Pavla apostola: 'Bog je učinio, da od jednoga sav rod ljudski stanuje po svoj zemlji i postavio je određena vremena i granice stanovanja njihova.' (Dj 17,26)

A danas gledamo sveopću rastrganost roda ljudskoga. Gledamo rastrganost u obiteljima, gledamo rastrganost u narodima, gledamo rastrganost u državama, gledamo rastrganost u čitavom međunarodnom životu. A ta rastrganost je ne samo ogromna nesreća za obitelji, narode, države i čitav svijet, nego je i uvreda Božjeg veličanstva, kad apostol tvrdi, da Bog naš 'nije Bog meteža nego Bog mira' (1 Kor 14,33). Ta jedva da je koja stvar bila na srcu Božanskomu Spasitelju na Posljednjoj večeri kao što je najuže jedinstvo među njegovim apostolima, kad je onako vruće molio: 'Oče sveti! Sačuvaj u ime moje one, koje si mi dao, da budu jedno kao mi!' Još i više, ne molim, veli Božanski Spasitelj, 'ne molim samo za njih, nego i za one, koji na njihovu riječ uzvjeruju, da svi budu jedno kao što si Ti Oče u meni i ja u Tebi, da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet, da si me ti poslao.' (Iv 17,11.21)

Budući dakle, da čitav rod ljudski ima svoj izvor u Trojedinomu Bogu i k Njemu kao svome cilju teži, to je svakom čovjeku zdrave pameti jasno, da garancije jedinstva i mira među ljudima ne može biti osim u Bogu Trojedinome. Sve drugo su zablude, koje će se prije ili kasnije osvetiti kao što su se osvetile već toliko puta u povijesti čovječanstva. Imamo dakle dovoljno razloga da na današnji uzvišeni blagdan Presvetog Trojstva uzdignemo svoje ruke prema nebu u ovoj najtežoj oluji roda ljudskoga, te molimo sa sv. Crkvom: 'Svemogući vječni Bože, koji si dao svojim slugama da u ispovijedanju prave vjere upoznaju slavu vječnoga Trojstva i u mogućstvu veličanstva da se klanjaju jedinstvu, podaj molimo Te, da se čvrstoćom iste vjere vazda od svih protivština obranimo, po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu Tvome, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga po sve vijeke vjekova. Amen.«

Bl. Alojzije Stepinac u svojim propovijedima govori o jedinstvu ljudskog roda protiv zabluda rasizma i poziva se na ovu istinu Pisma: stvoreni smo »na sliku i priliku Božju«. Dakle svi smo jednaki pred Bogom i međusobno braća. Ali u ovoj propovijedi ističe da smo stvoreni na sliku Presvetog Trojstva. Odatle raznolikost osoba, jezika, naroda, rasa, a opet mora u svijetu vladati »najsavršenije jedinstvo«. Ne samo pojedinac, već i cijeli ljudski rod mora biti ikona-prisutnost Trojednog Boga.

Križ – objava Trojstva

Križ je najveće očitovanje ljubavi Presvetog Trojstva: Oca, Sina i Duha Svetoga, Boga koji je Ljubav. Umjetnici najčešće prikazuju otajstvo Presvetog Trojstva na slijedeći način: Uskrsli Gospodin s križem s desne Oca i Duh Sveti u liku golubice nad njima. Ali česte su slike Presvetog Trojstva koje prikazuju Isusa Ranjenog u krilu Oca, ili Raspetoga u rukama Oca. Bl. Alojzije Stepinac imao je prilike vidjeti ovakve ikone otajstva Presvetog Trojstva.

U svojoj prvoj oporuci piše:

»Prostrt pred nogama Propetog proglašujem zadnju svoju volju i ponizno govorim:

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.«

Prije svakog značajnijeg odgovora, svjedoče njegovi suradnici, pogledao bi na Raspelo da dobije svjetlo Duha Svetoga. Posebno je bilo značajno njegovo križanje. Kad je kod posljednjeg pomazanja i molitava za umiruće, par sati prije smrti, primio papinski blagoslov, prisutni su primijetili kako je to u zanosu polako rukom činio znak križa koliko je više mogao, iako je teško mogao micati rukama.

Sav njegov rad započinjao je »u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«; i sav život je bio: »Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.«

Svjetlosne staze

Duhovni hod u trogodišnjoj pripravi za sveti jubilej sastojao se od nekoliko točaka: prisutnost Marije, obraćenje i svjedočenje vjere, proširiti prostranstva ljubavi. To mora biti posebno u godini jubileja. U tom nam može biti smjerokaz bl. Alojzije Stepinac.

Bio je apostol Marijine slave. U svojim propovijedima i nagovorima isticao je Marijino dostojanstvo, nje-



zinu vjeru i ljubav, njezinu poslušnost Duhu Svetom, njezin zagovor i pomoć. Posebno mu je bilo na srcu širenje svete krunice. Njegova je želja bila da se u svakoj župi moli prije večernje službe sveta krunica. Gledao je u tome procvat župe i obranu protiv tolikih zasjeda sektaša koje navaljuju na Crkvu. Preporučivao je, da se u obiteljima uvede molitva svete krunice. Danas ljude muči tjeskoba, depresija, nemir, a moljenjem krunice, u ljubeznom i neposrednom susretu s Isusom, liječnikom naših duša, i mi ćemo doći do željenog mira i sreće u sebi i u obitelji.

Bl. Alojzije bio je propovjednik obraćenja. Posebno su značajne njegove propovijedi na Staru godinu u Katedrali, u kojima pravi svojevrsnu bilancu za proteklo razdoblje. Nažalost mogao je svake godine utvrditi da je bilanca pasivna. Što treba poduzeti? Treba otkriti razlog tome. Posebno je značajna njegova propovijed na izmaku trećeg decenija, na Staru godinu 1939. Bila je godina »ubijanja i klanja, paljenja i rušenja, straha i užasa«. Upire prstom na pravi izvor zala, koja biju svijet. Korijen je u nutrini čovjeka. »I ako se u duši pojedinaca ne bude najprije napravio red, uzalud će biti sav trud i muka državnika. Dok ne presuši izvor neće presušiti ni rijeka.« Svoju propovijed završava riječima: »Današnje čovječanstvo mislilo je, da ide k sreći i miru slušajući bezbožne zavodnike, a došlo je evo na rub ponora, odakle može da ga izbavi samo Bog. I zato završavajući Staru Godinu i sjećajući se užasa što ih je donijela, i ulazeći u Novu, koja ne obećava bolje, ako se Bog ne smiluje, vapimo s prorokom Davidom do nebesa: 'Daj nam Gospode pomoć u nevolji, jer je uzaludna pomoć ljudska.'« U svetoj jubilejskoj godini potrebno nam je obraćenje, da možemo očišćene duše, bez mržnje i zavisti, svjedočiti evanđelje Kristovo, svoju vjeru i svoju ljubav.

Bl. Alojzije bio je biskup kršćanske ljubavi, biskup Caritasa. U svijetu danas teku okrvavljene rijeke mržnje, laži, bahatosti, ostavljajući za sobom golemo mnoštvo izgladnjelih, izbjeglica i prognanika, ugroženih bijedom i bolestima, koji kucaju i na vrata našega srca i u onim stranama koje izgledaju da su bogate i da su zadovoljne. Nema sreće i blagoslova, dok i jedan skapava od gladi i žeđa za pravdom. Kršćanska ljubav mora zaustaviti te potoke krvi i suza, jada i gladi. Bl. Alojzije u govoru prigodom Tjedna za zimsku pomoć, preko radija, 3. siječnja 1941., veli: »Crkva je uvijek bila majkom sirota, majkom karitativne akcije. Kršćanstvo je poput proljeća, što kiti naša polja i livade bujnim cvijećem i zelenilom, izazvalo bezbroj djela Kristove ljubavi na svim područjima ljudskih nevolja i potreba.« Hoće li i u ovoj jubilarnoj godini? I o meni i o tebi, o svakome kršćaninu to ovisi.

Bl. Alojziju je obitelj bila posebno na srcu. Ona je jezgra i temelj društvene zajednice i Crkve. S tugom u srcu gleda kako nestaje sklada i ljubavi u obiteljima, kako one ostaju prazne i puste, kako nisu više ono što bi morale biti: oaze mira, ljubavi, sreće, blagoslova. Značajan je njegov program društvima Katoličke akcije, 29. listopada 1939., za duhovnu obnovu u Hrvatskoj jubilarnoj godini prigodom 1300. godina prvih veza Hrvata sa Svetom Stolicom. U tom nagovoru veli: »Žalosno gledamo, kako se sva dobra ruše. Kao da je sve zahvatio razorni potres: sve se koleba i trese; nema ni u čemu stalnosti. Zlo se razlijeva u daleke širine, ali se zarilo i u dubine; pokolebalo je i temelj naroda i Kraljevstva Božjega na zemlji. Sa strahom i tugom gledamo već na tolike razvaline i ruševine naših hrvatskih obitelji. Nestaju s naših kućnih ognjišta toplote blage Božje ljubavi, popuštaju i kidaju se svete veze, bure strasti pustoše obiteljskim svetištima sve do gole pustoši.«

Ove su nadahnute riječi i danas aktualne, kada gledamo da sve manje ima pravih kršćanskih brakova, rađa se sve manje djece, sve više obitelji je razoreno... Imamo Hrvatsku ali kao da će ostati bez Hrvata. Duhovna narodna obnova, veli bl. Alojzije za proslavu jubileja tristote godišnjice veza sa Svetom Stolicom, treba započeti s obnovom hrvatskih obitelji. »Naše obitelji treba da i opet postanu škole i vježbališta kršćanskih kreposti, osobito kreposti straha Božjega i pobožnosti.«

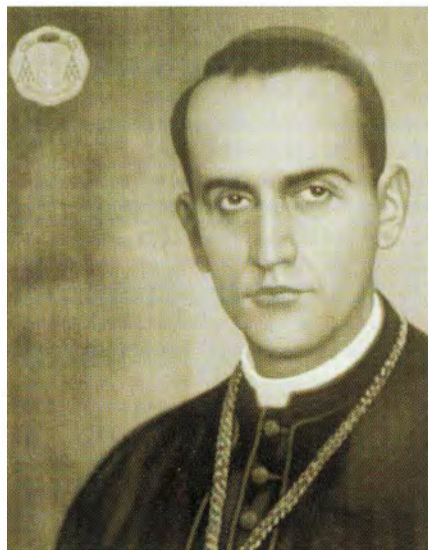
Od pobožnosti preporuča: zajedničku molitvu prije i poslije jela, zajedničku večernju molitvu, osobito molitvu svete krunice. Neka se »u svakoj hrvatskoj kući stvori: 'Božji kutić' urešen Raspelom, slikama Majke Božje i svetaca, osobito naših hrvatskih blaženika; pod zaštitom toga 'Božjeg kutića' neka se kupe svi članovi obitelji na pobožnu molitvu«. »Takvim obiteljskim apostolatom zagrabit ćemo u temelje, postaviti sjekiru na korijen zlu i najsigurnije poraditi na zdravu, sretnu i Božju budućnost hrvatskog naroda.«

Kako su suvremene ove riječi izgovorene prije šest desetljeća! Da su bile ostvarene ne bi se danas Hrvatska nalazila pred izumiranjem, a obitelj bi bila temelj sretne i blagoslovljene budućnosti. Nikad nije prekasno. Dok imamo vremena nastojmo da se to barem dijelom ostvari. Da naše obitelji doista budu »domaća Crkva«, temelj mjesne i univerzalne Crkve.

Otajstvo Presvetog Trojstva je središnja tajna kršćanske vjere, otajstvo puno svjetla i ljubavi. Moramo ga prihvatiti u dubokoj poniznosti i kao mudri i razboriti, rekao bi bl. Alojzije, dati slavu Ocu, Sinu i Duhu Svetom. Tko ide za Kristom, čini to jer ga Otac privlači (Iv 6,44) i Duh pokreće (Rim 8,14). Tko slavi Oca, čini to po Sinu u Duhu Svetom.

Putujemo prema kući Očevoj, putujemo ne kao umišljeni sveci, nego kao raskajani grešnici, kao izgubljen sin koji je odlutao od Oca, kao pokornici. Putujemo svjetlosnim stazama Marije vjerne Službenice, utočišta grešnika, uzor vjere i ljubavi. Raskajani i pomireni s Bogom prolazimo kroz sveta vrata u zagrljaj Oca. Posebno stazom ljubavi idemo Bogu i bližnjemu, šireći riječima i djelima civilizaciju ljubavi božanske bez granica.

Hodočastimo u kuću Oca po Kristu u jednom Duhu, iako svaki na svoj poseban način, imamo pristup k Ocu.



Život u Krašiću zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca (4)



Bl. A. Stepinac kao zagrebački nadbiskup

25.I.1952.

Ovamo stigli o. Karlo Grimm, provincijal isusovaca, o. Ivan Kukula, superior D.I. Bili su na večeri. Aludirajući Preuzvišeni na tešku sudbinu našega naroda reče: »Ja se samo neprestano molim dragom Bogu, da oduzme našem narodu kameno srce, a daje mu srce, koje zna i hoće ljubiti.«

26.I.1952.

Govorio mi je, što je sve kao ceremonijar 1933. g. doživio u Svetom Ivanu Zelini. »Zatvorili su crkvu. Vrata iznutra učvrstili tako, da su na njih navukli klupe iz crkve. Nisu me pustili u župni stan. Stanovao sam u jednoj sobi mjesne gostionice. Soba bila u prizemlju, pa je bila ozbiljna opasnost za život. Žene kao da su pomahnitale. Dolazile bi k mom prozoru, vrijeđale me i psovale. Dok sam šećući po sobi molio brevijar, evo ih nekoliko na prozor pa mi predbacuju: »Gledaj ga: tu moli Boga, a samo greh dela!« Dva sam tjedna svaki dan autobusom išao, da služim svetu misu u Donjoj Zelini. Bio je tu dobar neki čovjek – vlasnik auta. Pozove me jednom na objed. Tek smo sjeli k stolu, evo već sa susjedne kuće – skupile se neke nesretne žene – gledaju, zure kroz prozor na nas i viču. Domaćin se nije dao smesti, nije ih se bojao, ali im se zato znao dosjetljivo narugati. Vidim, da ništa ne mogu, pa uzmem kofer i vratim se u Zagreb. Čim se pokažem pred Nadbiskupom, kažem ukratko kakav je položaj, ne reče mi ništa drugo, nego samo pokaže rukom i prozbori: »Natrag!« Ja se okrenem i ajde u ime Božje prvim autobusom natrag. Nesretni Vedrina bio je u župnom stanu – suspendiran. Ni djeca što su se rodila u to vrijeme nisu krštena. Stvar bila dobro poznata vlastima. Seljaci išli i na banovinu u Zagreb i u Beograd, da im se mora popustiti, ali bilo je drugčije. Radi nemira nekoliko dana boravilo je tu 25 žandara. I jednog dana, da se konačno odstrani ta nevolja, kad nije išlo milom odem pod zaštitom 25 žandara, da se otvori crkva. Svijet navalio i ne da. Žandari nataknuli bajunete na puške, ja između njih, a narod, osobito žene, idu i lete upravo na bajunete. Što sve nisam tu morao slušati?! Najviše sam se bojao krvoprolića. Molio sam tiho u duši Boga dragoga, da se to ne dogodi. I prošlo je mirno... Crkva je otvorena. Poslije uđem i u župni stan. Mjesec dana se bliži, a nijedno dijete nije kršteno. Oglasim u crkvi, tko u roku od mjesec dana ne krsti i ne upiše dijete u župne matice, biti će kažnjen prema postojećim propisima. Drugi dan eto čitav niz djece, da ih krstim. Jedno mi je samo selo bilo potpuno vjerno. Ali srećom dolazi svibanj – Marijin mjesec. Najavim svaki dan svibanjske pobožnosti i propovijed. Prvi dan bilo nas oko deset: ja, zvonar, ministrant, i još nekoliko njih. Nisam se smeo radi malog broja, nego sam propovijedao. Pročulo se to. I drugi dan već ih je oko 30–50. Svakog dana broj je sve više rastao, dok pod kraj mjeseca crkva je sva bila ispunjena vjernicima. Marija je pomogla i pobijedila. Koliko sam mogao uredio sam i kancelariju – i nakon mnogo gorkih časova, kad je kriza prošla, pozove me nadbiskup u Zagreb, a ovamo dođe stalni novi župnik. – Ali eto začuđenja. Slijedeće godine postanem nadbiskup-koadjutor... I župnik me jednom zgodom pozove. Još je sve bilo svježe u uspomeni i meni i njima, ali sam mislio i odlučio: idem, da po mogućnosti do kraja razoružam one, koji su još bili u zabludi. Propovijedao sam. Svijeta mnogo. Začuđeni, a ja počnem: 'Opraštam svima sve...' – Kasnije sam vidio, kako je to bila dobra škola za mene, i velika milost Božja, kad su došle slične, pa i gore situacije. Kad ne bih imao nekog iskustva – ljudski sudeći – teško bih se koji put kasnije bio snašao.«

28.I.1952.

»Svaki dan molim se sv. Agatonu i zaklinjem ga, da se sjeti ugovora, što ga je u ime sv. Petra sklopio s Hrvatima, i da pomogne jadnom ovom narodu... Svakog dana molim se i sv. Grguru, da spasi zagovorom svojim bijedni ovaj narod. Kad mu je dao kraljevsku krunu, neka mu sačuva i vjeru.«

»Ozbiljno se bojim za svećenika, koji nije pravo pobožan Bogorodici ili je napustio njezino štovanje.«

29.I.1952.

»Jednom mi u Lepoglavi počne govoriti komesar, kako su ih neprijatelji napadali, ali Sveto pismo govori: 'Tko se mača hvata...', a ja mu nisam dao ni da dovrši rečenicu, nego mu odmah apliciram ovako: 'Vi ste se komunisti mača latili, i od njega ćete poginuti'!«

30.I.1952.

»Pokazat će Bog, tko vlada svijetom. Baltazar je prezreo Boga, ali je nevidljiva ruka napisala na zidu: mane, tekel, fares... Napisat će to – uvjeren sam – i Joži Staljinu i Titu!«

31.I.1952.

Preuzvišenog posjetili zagrebački župnici: Dr. Mijo Selec, župnik Sv. Blaža; Dr. Marko Klarić, župnik Sv. Petra; Dr. Ivan Erjavec, župnik Sv. Marka; Dr. Franjo Trbuha, župnik Sv. Ivana; Antun Frimel, upr. župe Kustošija, i Luka Vukas, župnik Sv. Jeronima. – Preuzvišeni je danas neobično raspoložen. Vukas iznosi utješni slučaj. Došao sam tako reći k umrlome. U nesvijesti je bio. Šapnem mu: »Tu je župnik!«. On se trgne, osvijesti, ispovijedi, pričesti i umre!



Tek posvećeni nadbiskup koadjutor mons. A. Stepinac dolazi na završetak misija u Sv. Ivanu Zelini 1934.

Govore, kako se liječnik Dr. Taller, nekad gorljivi liberalac, potpuno obratio. Pacijentima govori o Bogu i na Nj ih upućuje. »A nekad napadao je mene« – rekao je Preuzvišeni – »mog predšasnika, napisavši članak pod naslovom: 'Mojim crkvenim poglavarima...' Tu se služio citatima iz Starog Zavjeta.«

Preuzvišeni priča svoj razgovor sa zamjenikom upravitelja lepoglavske kaznionice. »Dotični je imao maturu. Razgovarali smo jedan sat o Bogu i drugo. Uzmem sat što je visio na čavlu na zidu i pitam ga: 'Tko je ovo načinio?' – 'Znam, što hoćete, reče mi on.' – 'Eto vidite, nastavim ja; mora da je bio neki majstor, koji je načinio ovaj sat. A veliki ovaj svemirski sat, zar je sâm od sebe nastao – bez Stvoritelja. To može reći samo idiot.« (To je govorio s posebnim snažnim patosom. I uopće, kadgod iznosi načelne naše stvari, tu uzima odlučni jedan ton.)

»Nema slobodne volje« – kaže mi on. – »Nema? A koja vas je onda fizička nužda natjerala ovamo? Zar niste mogli ostati vani?« – »Razum mi je rekao.« – A ja opet: »Vi komunisti sve ono, što znanost baci na smetlište, kupite i visoko podižete. Eto tako n.pr.: Etnologija dokazuje, da je u početku brak bio onakav kako ga opisuje Sveto pismo. Izmijenila ga je ljudska pokvarenost. Schmidt je jasno dokazao. – Ali vi obratno! Haeckel i njegova evolucija odbačena kao falsifikat, ali vi to dižete. Neki je isusovac imao 2.000 vrsta mrava i znanstveno potukao Haeckela. Opstojnost Boga tako je jasno dokazana, a Vi to negirate. I tako uvijek isto: što god znanost baci u blato, vi odmah visoko dižete zastavu ovoga ili onoga.« – I sada zaključuje: »Za mene je komunizam: mendacium incarnatum (utjelovljena laž).«

»Čitam sada francusku revoluciju od... *(vlč. Josip Vraneković nije zabilježio ime autora ovoga djela, op. J. B.).* Gledam držanje klera, pa onda konstitualnu crkvu i postupak revolucionara, i uspoređujem s našim prilikama: Sve je isto, samo promijeni subjekt. Držimo se mi zato samo Svete Stolice. To je za nas najsigurniji barometar. Bolje časno poginuti negoli sramotno ostati. Ja se zato svakog dana molim za milost ustrajnosti.«

»Neki put možda i odviše žestoko istupam protiv njih. Oko četiri puta sam im rekao u Lepoglavi: 'Sram vas bilo. Falsificirate dokumente, da uništite jednog čovjeka!'«

»1945. godine preko Marconea pitao sam Svetu Stolicu, da li je ispravan moj stav i držanje? Ako li nije, rado ostavljam svoj položaj. I Sveta Stolica do sada mi je odobrila.«

»Sveta Stolica ne gleda lijepo prilike u Bosni (CMD). *(kratica za staleško svećeničko udruženje koje je UDBA osnovala s nakanom unutarnjeg raslojavanja Katoličke crkve, op. J. B.)* Zato, dok pravo ne doznam, kako je tamo, ne dajem o tome nikakve izjave.« Još je više postao rezerviran, kad je Vukas rekao, da je biskup Čekada pred osnivanje Udruženja rekao: 'Quod non!'«

»Gledajući sve što se događa kod nas i u svijetu, uvjerenja sam, da se to ne događa bez specijalne asistencije đavla. (Tako je danas govorio i to govori i preporuča svakom svećeniku, koji ga pohodi.) Zato ja svako jutro čim ustanem, obučem se i prvo mi je, da izmolim egzorcizam Leona XIII. Svaki dan to činim od prošloga rata, kad me je na to upozorio jedan njemački vojni svećenik. On mi je naime rekao, kako na vjeronaučnoj pouci nikako nije ništa mogao postići s djecom, jer ih hitlerovština silno pokvarila. Nemirni su, viču, galame, tuku se. Drugi put, prije nego sam došao među njih, izmolim egzorcizam. I začudo, bili su tog puta mirni kao ovce. Otada svaki put molio sam egzorcizam – i dobro je bilo.

Kad mi je taj svećenik to ispričao, otada i ja svaki dan molim egzorcizam. Jedanput sam ga samo zaboravio u Lepoglavi, i to baš onoga jutra, kad se jadni onaj svećenik objesio. Preporučam Vam, da ga molite i Vi svaki dan!«

2.II.1952.

Svijećnica je. Procesija sa svijećama. I on je u procesiji. Zanosno je propovijedao o Svijetlu – Isusu!

3.II.1952.

»Kad gledam silnu pokvarenost u svijetu i onda toliko naoružanje, a mnogi se na sve pozive Crkve ne vraćaju k Bogu, čini mi se, da bi jedna svjetska, ali strašna revolucija mogla biti finale te pokvarenosti, a onda bi došao zlatni vijek, što ga je navijestila Bogorodica...«

5.II.1952.

Šetali smo prema groblju. Ponovno govori, da bi tu podigao sebi grobnicu. Kažem, da to ne može biti, jer će sigurno biti položen drugdje, gdje dolikuje osobi njegovog položaja. Na to samo reče: »Ja, što mogu? Iza smrti ne mogu nikome zapovijedati!« – Kapelica na grobu njegovih roditelja sva je demolirana. Želi je popraviti. Bavi se mišlju, da pozove ovamo Freudenreicha, da je on obloži mramorom.

4.II.1952.

U Žumberku je danas pogreb pokojnog upravitelja župe Josipa Sajovića. Preuzvišeni žali, što ne može ići na sprovod revnom ovomu svećeniku. Zadnjih 1.000 šalje kućanici pokojnika. Veseli ga, što je danas narod onog kraja iskazao počast i zahvalnost svom svećeniku.

5.II.1952.

Ovamo je stigao župnik slovenski iz Dobove. Bio je na sprovodu Logara (...). Isti se malo čudno vlada. Došao je zapravo do mene. Rekao sam mu, da idemo do Preuzvišenoga, ali se nekako bojao! Ipak u sakristiji se pozdrave – nekoliko riječi – i ode. Quasi extra chorum cantans! *(Kao izvan zbora pjevajući. op. J. B.)*

6.II.1952.

Čita »La Presse« – i otuda zaključuje, da je razina pisanja američke štampe vrlo niska. »Senzacija i brzina u donošenju vijesti – to je glavno. Životni problemi u kršćanskom smislu

– to se ne traži. Štampa je trgovanje. Mnogo toga je trulo u Americi i spašava ih zapravo samo katolicizam.«

»Kada je Ružić postao ministar pravde, odmah je eliminirao nesretni slučaj biskupa Rodića (...). Sveti Otac ga je odlikovao Redom sv. Grgura. Zato čim sam čuo, da su ga Talijani zarobili, odmah javim to državnom tajniku Maglioneu, i skoro je bio pušten. Dođe u Zagreb – javi mi se, i bio kod mene na objedu. Ima 6 djece. Jednoj sam mu kćeri podijelio Prvu svetu pričest. Iza toga predali mi lijepo složeno to prvopričesničko odijelo, da ga izručim kojem siromašnom djetetu. Baš nekako u te dane umre neko siroče, i teta Nikolaja ga odjene u to odijelo i pokopa.«

»Baš su se u lijepom svjetlu pokazali beogradski vlastodršci, kad su Nunciju – onda već imenovanom kardinalu Pelegrinettiju – poslali na njegovu odlasku po žandaru neko odlikovanje. On je to mirno podnio. Zato sam nastojao, da mu u Zagrebu priredim najsvečaniji doček i ispraćaj, što sam uopće mogao prirediti, a da ni slovom nisam o tome obavijestio vlasti. Na Kaptolu bio je veličanstveni vatromet. Sav je Zagreb bio na nogama. Nuncij je od ganuća gotovo plakao...«

»Žao mi je, da su arhiv i dnevnici u rukama ovih – ali neka bude! Ne bojim se istine! Žao mi je samo, da se netko time prije reda služi, dok su naime još na životu, osobe o kojima se radi. Ne bojim se ni onakovih izreka, kao što su: 'graeca fides – nulla fides!'«

7.II.1952.

Šetali smo prema Kupčini. Sjeća se lijepih dana iz djetinjstva, a onda i iza prvog rata, kako je rado dolazio ovamo i kupao se. »Bili smo indijanci. Na glavi do 2 kg blata pričvrstili, u to kao indijanci zabili grančice, pera i onda svi u grupi kao kakav indijanski juriš poskakali u vodu – ronili. Što ćete? To nam je bilo zanimanje, veselje i odmor.«

8.II.1952.

Pozvali me na Udbu. Ne znam što žele od mene? Ne bojim se. Preuzvišeni je zabrinut. Tješi me govoreći: »Manus Domini non est abbreviata, da dosegne i tu bagažu, koja vrijeđa čast Božju. Ako Vas pitaju, što govori nadbiskup, samo im recite: gleda i čudi se!«

Vratim se sa Udbe. Zabranili su da se odsada skuplja na svadbama za crkvu. Predbacio sam im usmena naređenja komandira milicije da ne smijemo ni od koga ništa primati. Znači, ni rodbina Preuzvišenog ne može mu ništa pokloniti – to je onda gori položaj nego dosad u Lepoglavi! – Odgovaraju po svojoj logici, potpuno dosljedno: ne mogu ovako mjere opravdati, onda jednostavno zaniječu činjenicu, govoreći: Mi o tome ništa ne znamo, komandir se možda nespretno izrazio, Vi ste to krivo shvatili...« Neka bude i to! Narod je dobio opet jedan momenat preko kojeg gleda svoju slobodu!

9.II.1952.

Dolazi ovamo profesor Putanec Valent. Preuzvišeni ga je primio, premda sam iz njegovih riječi razabrao, da ga je isti Putanec godine 1945. prigodom preokreta stavio u veliku nepriliku. Kasnije se doduše ispričao. Što je to bilo, nisam doznao. Putanec mi priča, da je Janko Matko početkom 1945. g. izdao roman »Optužujem«. Nekoliko knjiga je prodrlo u javnost. Svu nakladu zaplijenili su partizani. Tu obrađuje »Žuti pokret« – i opravdava ga. U lošem svjetlu stvarno prikazuje Huzeka – krašićkog župnika, kao pristašu »Žutih«. (...) Preuzvišenoga boli ovakovo pisanje. Srdi se na Matka, što se išao baviti ovakovim glupostima i pisati, što ne treba. »Sjećam se, da je Matko i svirao; bio jedno vrijeme u starokatoličkoj crkvi u Zagrebu. Što su starokatolici učinili Crkvi i narodu, svakomu je jasno! I onda se za njih oduševljavati! Da nije bilo Huzeka, nikada ne bi Matko otišao iz Brlenića. Njemu ima zahvaliti, da je danas tamo gdje jest, a on ga tako blati knjigama. Krasna zahvalnost!«

10.II.1952.

Ovamo stigli: Dr. Rudolf Šverer, kanonik iz Đakova; Dr. Franjo Cvetan, sveuč. asistent i gđica Slava Lončarević. Pričaju mu, kako se na mnogim mjestima radnici lijepo drže, a jednako i studenti.

11.II.1952.

Preuzvišenoga pohodili: Vladimir Margetić, župnik iz Duge Rese; Stjepan Prgić, kapelan iz Duge Rese; Nikola Petrović, upr. župe Barilovički Leskovac i Živko Mihelčić, upr. župe Cerovac. Danas je po treći put stigao ovamo nuncij mons. Silvio Oddi. Došao i tajnik Mijo Pišonić. »Umrijeti, da – ali popustiti ne!« – rekao je Preuzvišeni.



Preč. Josip Šimac, župnik Voloskoga i opatijski dekan, u svečanostima »Stepinčevi dani« čita navještaj iz knjige Evanđelja na euharistijskom slavlju u Voloskom, 17. listopada 1999.

12.II.1952.

Ivan Meštrović poslao je iz Sirakuze iz USA Preuzvišenom veliki album reprodukcije njegovih djela. U sredini je na jednoj strani reprodukcija brončanog kipa Svetog Oca Pija XII., a stranica do nje reprodukcija (prekrasna!) Preuzvišenog nadbiskupa. Naprijed je Meštrović vlastoručno napisao posvetu: »Preuzvišenom gospodinu Dr. Alojziju Stepincu, zagrebačkom nadbiskupu i hrvatskom metropoliti u znak dubokog poštovanja i prijateljstva – Ivan Meštrović.« Preuzvišenom je drag ovaj poklon. Odmah odgovara, a sve s nakanom, da u Meštroviću što više pobudi i ojača vjeru. Tom zgodom dodaje i pismo za Jozu Kljakovića. (Jasno je, da pismo neće ići poštom!)

13.II.1952.

(Vjerojatno je riječ o vlč. Vilimu Cecelji, op. J.B.) ... mi reče 1941. g. pred katedralom prigodom dolaska Nijemaca: »Sve je svršeno« – Mislio je reći: »Gotovo je i u redu!«. A ja mu

jednako kratko odgovorim: »Sada je počelo!«

»Preko generala Glaise von Horstenau mnogo sam intervenirao. Puno nam je pomogao. Kad sam god imao pontifikal u katedrali, uvijek je došao. Pohvalio je, da se tu ceremonije daleko skladnije i pobožnije odvijaju nego u Parizu, romanskim zemljama i drugdje... Silno ga je pod kraj rata potreslo, kad je čuo, da je u popisu ratnih zločinaca. Molio me da mu pomognem. Pisao sam u Vatikan... Ne znam što je bilo po srijedi, ali čujem da je kasnije počinio samoubojstvo...«

»Jednom sam u japanskom poslanstvu otvoreno i oštro napao šefa Gestapoa radi mnogih nedjela, a posebno radi zapljene svetojeronimskih izdanja. – Tu su se svi, i ustaški ministri, složili u tom, da je sada Crkva jedina, koja može pomoći. Mislim si ja, a nisam im tom zgodom rekao: 'A zašto ste onda do sada po njoj toliko lupali!'«

»Ja si zamišljam Boga kao oca, koji daje, da djeca rade, čeprkaju amo i tamo – mnogo toga pokvare, a On sve to ispravlja.«

»Komunizam se od laži rodio, od laži živi i od laži će i umrijeti.«

14.II.1952.

Preuzvišenog Nadbiskupa pohodili: Dr. Viktor Burić, senjski biskup, Josip Pavlišić, pom. biskup senjski i riječki, Dr. Frane Franić, pomoćni biskup splitski, Mate Garković, nadb. adm. zadarski i tajnik Mijo Pišonić. Došli su iza posjeta ministra Miloša Žanka u pitanju sjemeništa. Franić je otvoreno rekao Žanku: »Vi nam dajete sjemeništa bez sjemeništaraca.«

17.II.1952.

»'Potens est Dominus de lapidibus suscitare filios Abrahae' (Bog može od ovoga kamenja podići Abrahamu djecu, Mt 3,9), pa će se pobrinuti i za svećenike, makar ovi radili sa sjemeništima što ih je volja.« Rekao sam mu, da je Krajačić (ministar) rekao pred biskupom Burićem: »Pustit ćemo Stepinca, ali nikada u Zagreb.« Nato će Preuzvišeni Nadbiskup: »Ništa zato. Povukli su oni više toga i opozvali!«

18.II.1952.

Razgovarali smo kako je Crkva mnogo toga pretrpjela od jozefinizma, liberalizma i komunizma. A on će na to: »Ah, dat će dragi Bog, da iza ove katastrofe dođe blaženi mir cijelome svijetu... Ja ne znam što bi još gore moglo doći na svijet. Čvrsto vjerujem, da će sinuti svijetu dulje razdoblje mira, kako je to Bogorodica obećala. Mali naši ministranti sigurno će to doživjeti.«

21.II.1952.

Pohodi Preuzvišenoga neki Müller, seljak iz Rume. Izgleda vrijedan čovjek. Razočaran je životom, kakav ga okružuje.

Dolazi također Josip Dumić – upr. župe Bučje. – Taj bi život dao za Preuzvišenoga, vjeru i narod! Kao druge tako osobito njega osoba Preuzvišenoga i riječi silno krijepe i daju novi polet, da se pođe neustrašivo naprijed!

Dolazi sestra vlč. g. Ive Šalića.

22.II.1952.

Dolazi ovamo zastupnik radio Lugana g. Lohengrin Filipello. Prati ga ovamo predstavnik Ureda za informacije – neki dalmata – komunista – prostak! Dolazi tobože kao tumač, kao da na Uredu za informacije ne znaju, da Preuzvišeni perfektno govori talijanski, a g. Filipellu je to materinji jezik. Razgovarali su dva i pô sata. Prisustvovao sam cijelom razgovoru. Švicarac je odmah zamolio, da bi snimio na ploče cijeli razgovor. Imade veliki auto sa svom mogućom radio-aparaturom. Putuje okolo i intervjuira osobito pojedine znamenite predstavnike narodâ i zajednicâ. Ovaj čas dolazi iz Svete Zemlje. Prošao je Maroko, Tunis, Egipat, Palestinu, Grčku i sada je stigao ovamo.

Preuzvišeni otklanja snimanje razgovora s motivacijom da u ovoj zemlji nema slobode govora. Dopustio je samo, da snimi njegov pozdrav na talijanskom jeziku, gdje pozdravlja švicarski narod, a posebno Švicarce svoje školske kolege iz Rima.

Filipello je po zanimanju učitelj. Katolik je. Posvetio se je radio-službi. Dosta naobražen. Fin – kulturan naprama ovomu dalmati, koji se drsko i prosto ponaša. Čudim se sada sâm sebi, da ga tokom razgovora nisam odstranio iz sobe. Čemu je on tu? Tumača ne treba, kao nužni špijun nije se predstavio, kojim je pravom tu, da vrijeđa Nadbiskupa!

Švicarac pita Preuzvišenoga: »Jeste li osuđeni kao svećenik ili kao krivac?« – »Pitajte javnost!« – kaže Preuzvišeni. – Dalmata predbacuje krivnju... prekrštavanje. Na to će mu Preuzvišeni: »Dovedite mi jednoga, koji je prisilno preveden u katoličku Crkvu!« – Ovaj dalje predbacuje pretenzije Vatikana... latinski jezik u liturgiji, niže obične fraze, i to drsko, nekulturno, ali opet razumljivo: kao čovjek naime, kojemu nedostaje argumenat. Brblja upravo nezaustavljivo, a Preuzvišeni mirno prijeđe preko toga. Vidi da nije pristupačan razlozima, nije mu do istine, pa ga prestane slušati, okrene se prema Filipellu, mahne rukom rekavši: »Pustite ga, ne poznaje stvar.« – I fino ignorirajući nastavi razgovor sa Švicarcem. Oni razgovaraju, a on i dalje melje... Preuzvišeni mirno izlaže:

»Odgoj djece, koji po naravnom pravu pripada roditeljima i Crkvi, ovi ovdje ne priznavaju. Crkva se nikada neće odreći toga prava. Vi npr. imate djecu. Vidite i sami da ste najpametnije učinili, da ste ih dali u školu i na odgoj salezijancima. Promislite, kako bi vam bilo pri duši, da se, što je za Vaše prilike apsurd, netko sjeti, da Vam istrgne malenu djecu iz ruke, iz škole, kamo ste ih po svojoj dužnosti uputili, pa da im onda počne trubiti neke gluposti pod firmom znanosti, kvariti ih i sl. Ovdje se šaka ljudi nameće miljunima... Je li to sloboda – uhađanje, povjerljive upute o nadziranju pohađanja crkve – evo tu župnik je u godinu i pô dana trinaest puta vučen na saslušanja...!?«... Nakon ovakovih i sličnih govora, Švicarac je govorio o svom nedavnom putu po Svetoj Zemlji, o prilikama kod njih.. dao je, da smo čuli, kako je snimio na ploču pozdrav Preuzvišenoga i tako je razgovor završen. Dok je onaj iz informativnog ureda izlazio, šapne Švicarac: »Vidi-m, da se s ovima ne može...« Ispratim ga na dvorište, a on videći, da je neugodni pratilac na dvorištu, skoči brzo po stepenicama do Preuzvišenoga i reče: »Doći ću za koji mjesec do Vas, ali onda sâm – oprosti se i ode zadovoljan, što je imao priliku, da čuje jednu i drugu stranu, a istina mu je bila jasna! S te strane drago mi je, da je »tumač« do kraja prisustvovao razgovoru. Osjetio je, koliko je fundirano njegovo stanovište – i vidio, da mu stranac ne vjeruje. A onda dobio je lijepu lekciju za svoj karakter. Možda bude pod dojmom ovog razgovora malo skromniji!

23.II.1952.

Iz Južne Amerike dobio je pismo od bivšeg učitelja retorike u Germanicumu. Piše mu: »Milijuni se vesele Vašem oslobođenju. Vaš govor na procesu u stilu je govora u Germanicumu: 'Argumenti!'« Preuzvišeni se i ovom zgodom sjeća svog dobrog starog špirituala patra Pfülfa.

24.II.1952.

Svaki dan dolaze ovamo djeca iz susjedstva. Rado ih prima i s njima razgovara. Da ne budu to razgovori na »suho«, dijeli im bombone. Skaču po snijegu oko njega, igraju se, a on kad već »iscrpi« sav govor s njima ili čita ili meditira, dok mališani sekundiraju vikom... Talium est regnum coelorum, znao bi on više puta reći... i zato ih je i volio. Jednom se dogodio mali »incident«. Na dvorištu im reče neka idu u kuhinju, jer časna sestra ima smokava. Bilo je to četvero male djece, i ovi mu lijepo odgovore: »Ti nas varaš.« – »E, mislim si ja, biskup ne smije varati i povedem ih u kuhinju. Rečem sestri neka im dade smokava.« »No, jesam li vas prevario?« – »Nisi!«

I ovakovim je eto momentima ispunjen život velikog ovog i svetog čovjeka!

25.II.1952.

»Koliko toga mi je prošlo preko glave od kada sam u Nadbiskupskom dvoru... Koliko neprospavanih noći! Koliko puta sam se udarao po glavi i govorio: 'Pa jesi li smio pristati, da postaneš nadbiskupom?'«

»Što ste razgovarali s ministrom Edom Bulatom« – pitali me na sudu? – A ja njima: »Što se to vas tiče? Katolički biskup ima pravo da razgovara s kim hoće, kada hoće i što hoće, i nije dužan o tome vama polagati račun.«

»Mnogi misle, da ja imadem jake živce... A kako li se varaju! Bog je htio pokazati, kako se može poslužiti i slabim stvorom, da postidi jake... da se čovjek ne ponese. Gledajte Juditu! Siromašnu udovicu: moli – posti, a Holoferno sa 250.000 vojske junači se i prijeti govoreći: 'Osjetit će oštricu mača mojega!' – Pa ipak, kako jadno pogiba! – Bog hoće pokazati kako nas ne treba!«

27.II.1952.

Dr. Josip Lach i o. Josip Badalić, D.I., stigli ovamo. Obnovljena slika Marije Pomoćnice – obiteljska slika rodnog mu doma. »Metnite mi je sa strane kreveta, a ne nad glavu, tako da preko dana mogu biti u sobi vis à vis nje. Tu ću naći moto za svibanjske propovijedi...« U razgovoru reče: »Neka samo oni bjesne na Crkvu. Ono malo katehizacije i obiteljske krunice spasit će djecu. Ako me Bog poživi, gledat ću u svibnju da djelujem na roditelje, da se u obitelji moli krunica. Sjećam se, kako u Sloveniji gdje sam bio na oporavku, gotovo svaka obitelj moli krunicu.«

Veseli ga, što se još nađe jakih vjerskih karaktera. – »Našao sam živu vjeru kod svog naroda« – pisao je prof. homiletike iz Germanicuma.

28.II.1952.

»Toliko puta sam u Lepoglavi mislio na ovu sliku, i sada je imam tu. Pod njom sam se rodio, pod njom je moja mama za me molila, pod njom ću živjeti, pod njom umrijeti, i želim da i mrtav pod njom ležim.«

29.II.1952.

Navečer u sobi ugasne svjetlo, a samo svijetli mala električna žarulja stavljena u crvenu čašu pred slikom.

»To je ona ista čaša, u kojoj je moja mama svakog svibnja palila ulje. Čudnovato je upravo, što je čitava. Malom unuku šogorice Anke ispala je u kuhinji na beton i nije se razbila. Kao da je mene čekala!« U mračnoj sobi, malo samo osvijetljenoj od »vječnog svjetla« moli. Dočarava si dječje dane. Iza Križnog puta pozove sestru svoju Josipu da vidi sliku. Obnavljaju uspomene. »Se zmisliš, kak me je pokojni tata znao poslati u štalu po Marka i Juru (braća im), da dođu na zajedničku molitvu. 'Gde su dečki? – Zovi ih!' – govorio bi tata. Morali su doći. Neki puta joj rekli: 'Kaj nisi mogla reći, da još nismo s poslom gotovi?' – 'Huncunti jedni!' – primijeti na to Preuzvišeni! »A i meni bi koji puta bilo ugodnije ležati, nego tamo moliti!« (...)

Danas je bio prvi Križni put. Ide sa mnom od postaje do postaje. Stariji stoje na svom mjestu, a djeca nas u lijepom redu prate... »Kako vole djeca tu pobožnost. Pa to je baš za njih! Neprestano se kreću, nove misli, nova slika, a to odgovara njihovoj psihi.«

Dekret mons. S. Štambuka, biskupa hvarsko-bračko-viškog, o izvršenoj posveti oltara u crkvi ss. benediktinki na Hvaru, 11. srpnja 1999., i molitva za Blaženikovu zaštitu za cijelu biskupiju



Msgr. Slobodan Štambuk
biskup hvarsko-bračko-viški
21450 HVAR, otok Hvar
Tel/fax (021) 741-152

Br. 425/ 1999.
Hvar, 11. srpnja 1999.

Na slavu Božju!

Ja, Slobodan Štambuk, milošću Božjom i blagonaklonošću Svetog Oca Ivana-Pavla II. biskup hvarsko-bračko-viški, u novi kameni oltar crkve sv. Antuna opata i sv. Ivana Krstitelja, pohranih moći blaženog Alojzija Stepinca prilikom posvete oltara koju učinih u nedjelju, 11. srpnja 1999. slaveći blagdan sv. Benedikta. Moći Blaženika dobismo dobrotom msgra. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog.

Neka cijelu našu Biskupiju pred Bogom zagovara blaženi Alojzije Stepinac!

Da bi se sačuvalo štovanje blaženog Alojzija Stepinca u ovoj crkvi, i ovim putem određujem da se blagdan svete Skolastike u ovoj crkvi ima slaviti 9. veljače, a blagdan blaženog Alojzija Stepinca 10. veljače. Sestrama Benediktinkama posebno povjeravam njegovanje štovanja našeg mučenika i kardinala Alojzija.

Bogu hvala!



biskup +Slobodan

Župnik i generalni vikar:
msgr. Josip Mihovilović



Majka Opatica u samostanu:
M. Metilda Oreč, OSB



Pohranjeno:
. Arhiv sestara Benediktinki, Hvar
. Arhiv župe u Hvaru
. Arhiv, ovdje

KRONIKA

Na blagdan sv. Stjepana, 26. prosinca 1999., u crkvi sv. Barbare u Gornjem Vrapču, nakon misnog slavlja koje je u zajedništvu sa svećenicima lazaristima koji vode tu župu predvodio i propovijedao mons. dr. Juraj Batelja, postulator postupka za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca, posvećena je pred ulazom u župnu crkvu bista A. Stepinca. Nakon što je u nazočnosti brojnog Božjeg naroda vlč. Postulator blagoslovio bistu, mr. Božo Biškupić, ministar za kulturu RH, održao je slijedeći govor:



Nadbiskup A. Stepinac kao hodočasnik u Svetoj zemlji u srpnju 1937.

Poštovani župnici, dragi i poštovani žitelji Vrapča, gospođe i gospodo!

Nema tome dugo od kako je Sveti Otac Ivan Pavao II. za svoga posjeta našoj domovini proglasio kardinala Stepinca blaženim. Tom odlukom i svečanim činom proglašenja hrvatski narod u cjelini, a napose katolička crkva u Hrvatskoj, doživjeli su jedan od svojih najsretnijih povijesnih trenutaka, benifikaciju čovjeka koji je cijeli svoj život i djelo darovao svome narodu.

Na svom putu prepunom iskušenja kardinal Alojzije Stepinac uvijek je ostavljao poseban trag i znakovlje čovjekoljuba, prepoznavajući čovjeka kao vrhunsku vrijednost života. Stoga nas njegov put uči najvišim moralnim vrijednostima, u kojima su vjera i nada primarne kategorije življenja. U političkim vremenima u kojima je živio i djelovao, kardinal Alojzije Stepinac tumačio je vertikalu univerzalne misli. Stradanje čovjeka za njega je bio nepopustljiv i neopravdan čin, a ne oduprijeti se zločinu značilo je za njega zaboraviti katoličku misao. Dostojanstvo, ravnoteža duha, ideali iznad političkih interesa, bile su značajke kojima se rukovodio, a koje ni fašizam ni kasnije komunizam nisu željeli tolerirati. No, kardinal Alojzije Stepinac nije ni tada pokleknuo, ostao je uspravan, pun duha i vjere, u kojima će se vertikala duha ponovno uspostaviti.

Eto dočekali smo vrijeme u koje je on tako duboko vjerovao. Dočekali smo slobodnu i neovisnu Hrvatsku, rođenu u pravednom Domovinskom ratu, u borbi i žrtvama hrvatskoga naroda, koji nikada nije odustao od načela koja je propovijedao kardinal Alojzije Stepinac. Kao blaženik, kardinal Stepinac dobio je satisfakciju za sve nepravde i sva zla koja mu je nanio bivši režim, a tim je činom zadovoljštinu dobila i Hrvatska, ona Hrvatska koja je uvijek vjerovala svome kardinalu, neizmjerno ga poštivala, patila s njim, i strpljivo čekala vrijeme u kojem će slobodno moći ispovijedati svoju vjeru. Onu vjeru koju je propovijedao kardinal Alojzije Stepinac, vjeru koja se obraćala čovjeku, a on je u njoj nalazio utjehu, nadu i ljubav.

Ta je vjera i održala hrvatskoga čovjeka u teškim olovnim vremenima komunističke doktrine, kojoj ništa nije bilo sveto. U takvoj vjeri živjela je Hrvatska i prije kao zemlja na raznim granicama, zemlja koju su mnogi htjeli pokoriti, nametnuti joj svoj jezik, svoju civilizaciju, pa, dakako, i svoju, a Hrvatima tuđu vjeru. Stranih utjecaja oduvijek je bilo na ovim prostorima, no Hrvatska se branila svojom postojanošću, kao predziđe kršćanstva i jedna od najtvrdokornijih utvrda, od tuđinskih utjecaja. A taj je utjecaj već često bio pitanje političkog prestiža i nametanja, a ne dijalog vjere. Danas smo svjedoci nastojanja Pape Ivana Pavla II., kojima želi prebroditi razlike izazvane tragičnim raskolom Rima i Konstantinopola iz davne 1054. godine, koji je ovome dijelu Europe i Hrvatima donio toliko jada i muke. Slijedimo primjer Svetog Oca, koji nastoji među vjerama suzbiti nepovjerenje i uspostaviti dijalog, u kojem i Hrvatska prepoznaje pravu snagu vjere i kršćanski svjetonazor.

Na tragu takvih promišljanja rođena je ideja koju danas ostvarujemo svečanim otkrivanjem biste kardinalu Alojziju Stepincu. Ideja koja slijedi nauk Ivana Pavla II., potvrđuje kardinala Alojzija Stepinca, hrvatskoga mučenika i blaženika, simbolom koji nas i danas inspirira i daje duhovnu snagu. Upravo ovdje, u Vrapču, ovim se činom potvrđuje i hrvatska kulturna misao sljubljena s vjerom, misao koja je uvijek željela uspostaviti dijalog s drugima, čuvajući pri tome svoje civilizacijske zasade, temeljene na baštinjenim vrednotama.

Gospođe i gospodo, ime kardinala Alojzija Stepinca pripada onim imenima, koja su obilježila hrvatski identitet ovoga stoljeća. Stoga osjećamo poseban ponos, jer smo sudionici vremena koje se želi i mora odužiti čovjeku kojemu su nanesene povijesne nepravde. Obilježiti sjećanje na ovog velikana za sve nas ovdje okupljene znači poklonstvo onim životnim premisama, koje su polog općih ljudskih vrijednosti i znače dostojanstvo čitavog čovječanstva.

Uvjereni smo da će spomenik kardinalu Alojziju Stepincu, rad umjetnika Anta Jurkića, ostati generacijama koje dolaze, kao jedan od najsvjetlijih tragova njihovih roditelja i svih onih predaka koji su se, kao naš blaženik, i

kao deseci tisuća sudionika hrvatskih križnih puteva, kao i svi naši domoljubi pali za Hrvatsku, i u Domovinskom ratu, borili za svetu ideju slobode i svoje vjere, do posljednjeg daha.

Uvjeren sam, poštovane gospođe i gospodo, dragi Vrapčani, da će i vama prirasti za srce umjetničko djelo Anta Jurkića, kipara koji je dao sve svoje umijeće, stavio u službu vizije spomenika kardinalu Alojziju Stepincu. Umjetnikov opis vezan uz sakralnu tematiku danas ovdje doživljava krunu stvaralačke imigracije. Naglašavajući vertikalu, neprekinutu nit unutarnje ravnoteže, duboki kardinalov osjećaj poštovanja čovjeka, umjetnik slijedi duhovnu dimenziju ličnosti koju oživotvoruje svojim djelom.

Zahvaljujem umjetniku Antu Jurkiću, ali i direktoru ljevaonice Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu g. mr. Željku Mačešiću i svim njegovim suradnicima, na velikom zalaganju u lijevanju i postavi ovog spomenika, na njegovu trudu u obnovi hrvatske kulturne baštine u vrijeme Domovinskog rata i danas.

Predajući župi sv. Barbare ovaj spomenik na poklon, predajem ga svim župljanima dobre volje, koji će i nadalje voljeti i štititi svoje svetinje, na čast i ponos hrvatske nam domovine.

* * * *

Tribina Hrvatskoga katoličkog zbora »MI«, u Zagrebu, 2. ožujka 2000.

Blaževićevo »ne«

»Blaženi Alojzije Stepinac i Hrvatski Caritas« - bio je naziv predavanja koje je u četvrtak 2. ožujka održao mons. dr. Juraj Batelja u sklopu redovne mjesečne tribine Hrvatskoga katoličkog zbora »MI« u dvorani Tribine grada Zagreba. Prije početka tribine, koju je vodio glavni tajnik zbora prof. dr. Ante Vukasović, nazočni su mogli vidjeti na tri panoa preslike dokumenata iz kojih je vidljivo, da se nadbiskup Stepinac zauzimao za spašavanje brojnih osoba, posebice Židova i Srba, a koje glavni tužitelj na montiranom procesu protiv nadbiskupa Stepinca Jakov Blažević nije uzeo u razmatranje, te je na njih napisao crvenom olovkom »ne«.



Nadbiskup Stepinac u pastirskom pohodu

Dr. Batelja je svoje predavanje započeo kronološki, oslanjajući se na dokumente te na Nadbiskupove napisane ili izgovorene riječi. »'Kršćanska ljubav nema izvorište u ljudskom srcu, nego u Božjem srcu, jer Bog je ljubav' – to je bilo nadahnuće za Alojzija Stepinca, kojega su zvali karitativni radnik, biskup Samaritanac, biskup Caritasa, najveći Samaritanac našeg vremena itd., jer je duboko osjećao krhku i patničku ljudsku narav, osjetio ljudsku bijedu i siromaštvo, patnje i slabosti.« Kazao je kako je nadbiskup Stepinac evanđeljem ljubavi obeskrepljivao mržnju, laži, nasilja, nepravde, umorstva i pokolje, te kako je u Kraljevini Jugoslaviji, za vrijeme NDH i u komunističkoj Jugoslaviji hrabro osuđivao sva nasilja i nepravde, te zahtijevao da budu poštivani pravo i istina, da se ne dira u čovjekovo dostojanstvo. »Kako bi nadbiskup Stepinac mogao provesti svoj plan, rekao bih, učiniti melem za rane svih bijednika, Bog je odredio da on bude otac Zagrebačke nadbiskupije, velike obitelji hrvatskog naroda i velike obitelji bijednika, pripadnika različitih naroda, rasa, slojeva, vjeroispovijesti i ideologija. Često se nalazim pred upitima, zbog čega se toliko ističe veličine Stepinčeva, zasjala na njegovu suđenju 1946. godine. Odgovor je jednostavan: Da on nije u sebi bio izgrađena osoba, značaj, prije toga datuma, ne vjerujem da bi mogao onako hrabro i čiste savjesti stati pred svojim progoniteljima«, kazao je mons. Batelja dodajući, kako je malo bilo ljudi u tom vremenu naše povijesti i povijesti naše Crkve koji su imali osjećaja za maloga čovjeka, za bijednika, beskućnika, a takvih je bilo u gradu Zagrebu mnogo. »Na periferiji grada vladala je očajna bijeda. Neke su obitelji ležale na smetlištu. Što mladi nadbiskup Stepinac radi u takvim okolnostima? Kod stola bi malo jeo. Uzimao bi svoje obroke i nosio sirotinji. Na kaptolskom su se trgu često viđali siromasi koji su prosili. Za socijalne probleme na žalost nije bilo razumijevanja, pa se uopće nije ni pristupalo njihovu rješavanju. Usprkos takvu mentalitetu, Stepincu je ipak pošlo za rukom da je na Kaptolu osnovana, i to u samom Nadbiskupskom dvoru, dnevna kuhinja za zagrebačku sirotinju. Zbog velike nezaposlenosti nastala je godine 1931. nezapamćena gospodarska kriza. Bijeda radničkog staleža bila je velika. Nevolje je povećao i diktatorski režim u tadašnjoj Jugoslaviji, koji se nije nimalo skrbio za poboljšanje gospodarskog stanja, osobito ne u Hrvatskoj.« Istaknuo je kako je tada mladi zagrebački svećenik Alojzije Stepinac želio u tu tamu ljudske nebrige unijeti svjetlo kršćanske ljubavi, te kako je nadbiskup Bauer, uvidjevši gorljivost mladoga Stepinca, na njegovu inicijativu utemeljio 25. studenoga 1931. Caritas Zagrebačke nadbiskupije, a sam Stepinac je pokrenuo i najvećim dijelom sam ispisivao časopis »Caritas«. Predavač je posebno istaknuo Nadbiskupovu skrb za ljude opustošene poplavama i sušom u Hrvatskoj i njegovo zauzimanje za slanje pomoći ljudima na našim otocima. »Zauzimao se za pomoć Židovima i Srbima. U propovijedima je govorio protiv rušenja pravoslavnih crkava, osuđivao Jasenovac i dr. Pomagao je i Slovencima, posebice slovenskim svećenicima«, istaknuo je na kraju mons. dr. Batelja.

Adolf Polegubić

(Glas Koncila, 26. ožujka 2000., br. 13., str. 1.7)

***

Okrugli stol »Blaženi Alojzije Stepinac u hrvatskoj povijesti u 20. stoljeću« održan na milanskoj Università Cattolica Sacro Cuore

U utorak 14. ožujka 2000., u svečanoj dvorani Pio XI. milanskog uglednog sveučilišta Università Cattolica Sacro Cuore, održan je okrugli stol s naslovom »Il Beato Alojzije Stepinac nella storia della Croazia del XX secolo« - »Blaženi Alojzije Stepinac u hrvatskoj povijesti u 20. stoljeću.« Pred velikim brojem okupljenih gostiju, među kojima su bili i mnogi uglednici, o hrvatskoj povijesti i kardinalu Stepincu govorili su postulator kauze dr. mons. Juraj Batelja, prof. Massimo de Leonardis, šef katedre za povijest međunarodnih odnosa na Fakultetu političkih znanosti na sveučilištu Sacro Cuore, ugledni vatikanolog i profesor političke povijesti na državnom Sveučilištu u Milanu prof. Giorgio Rumi i prof. Antonio Acerbi, predstojnik katedre i nastavnik na Universitr Sacro Cuore.

Govornici su na zanimljiv i slušateljima vrlo prihvatljiv način objasnili stanje, uzroke i posljedice teškog stanja hrvatskoga naroda u povijesnim okolnostima u kojima se našao u 20. stoljeću. Na vrlo afirmativan i iznenađujuće objektivan način omogućili su postulatoru Stepinčeve kauze dr. Jurju Batelji da se u svome zapaženom i vrlo lijepom predavanju o liku i ulozi blaženika u hrvatskoj i europskoj povijesti, posveti samo najvažnijim elementima njegova životopisa, njegovom pastoralnom, humanitarnom i moralnom aspektu, naglasivši njegovu ulogu borca za ljudska prava i slobode, te čovjeka širokih europskih vidika. Svi okupljeni su toplim pljeskom zahvalili sudionicima, a posebno dr. Batelji, koji je na kraju skupa svima okupljenima poklonio svoju knjigu o kardinalu Stepincu.

Brojni okupljeni studenti, ali i istaknuti gosti, među kojima su bili i zapovjednik i dekan vojne akademije u Milanu pukovnik Grosso, šef glavnog stožera Karabinjera Lombardije general Santi Cocco, te čelnici Reda Malteških vitezova i Vitezova čuvara Kristova Groba gospoda Conte Niccoló Giustiniani i Gen. Pier Luigi Parola, uz visoke predstavnike plemstva predvođenih princom Carlom Cito Filomarinijem, zahvalili su organizatorima, ali i Generalnom konzulatu RH u Milanu, što su im omogućili ovako značajnu večer. Ovaj okrugli stol su pratili i novinari i lokalna lombardijska televizija.

* * * *

Proslava bl. Alojzija Stepinca u Vetovu

»Godine 1935. na blagdan Bezgrešnog Začeća posvetio je novu crkvu preuzv. g. dr. Alojzije Stepinac, koadjutor hrvatskog Metropolite preuzv. g. dra Antuna Bauera.«

Koncem ljeta 1934. počeo je župnik Tepeš rušiti staru crkvu sv. Kuzme i Damjana, i do Kuzminja iste godine je bilo porušeno preko polovice crkve. Kuzminje je proslavljeno u ruševinama crkve. Svetu misu i propovijed je držao župnik i dekan iz Kaptola Mihovil Paus, a župnik je vetovački bio taj dan u Zagrebu obilazeći i moleći za gradnju nove crkve. Nastalo je u župi upravo očajno stanje. Stara crkva je porušena. Sveta misa se čita i Otajstvo čuva u jednoj sobi župnoga stana čitavu zimu 1934./35. Župljani dadoše i daju. Skupljaju priloge po čitavoj Slavoniji. Župnik piše, moli i zaklinje, obilazeći Zagreb i Beograd. Ali sve što se skupilo nije ni izdaleka dostajalo za troškove gradnje prema prihvaćenim nacrtima i tražbama poduzetnika. U proljeće 1935. našao se poduzetnik Lang iz Našica, koji je izradio nacrt za crkvu, koji je zahtijevao mnogo manje troškova nego svi dotadašnji nacrti. I tako je do kasne jeseni 1935. crkva bila samo u glavnom gotova. Oltari i namještaj premješteni su iz stare crkve. Šteta, da je ovako sve prošlo. Crkva je sagrađena, ali radi pomanjkanja sredstava se moralo štedjeti na svemu, pa je mnogo toga nesolidno, osobito krov, a i zidovi su dosta slabi.



Kip bl. A. Stepinca u župnoj crkvi u Vetovu

Župnik Tepeš hoteći u Vetovu učiniti proštenište Majke Božje poput Kutjeva, mijenja dosta nespretno titul crkve, i umjesto Kuzmi i Damjanu posvećuje crkvu Bezgrešnom Začeću. Skora je budućnost i pokazala, da to nije imalo puno smisla. Narod drži i dalje sv. Kuzmu i Damjana.

Crkva je posvećena, kao i veliki oltar, na dan Bezgrešnog Začeća godine 1935. Za posvete još nije bilo u crkvi ni poda, ni ikakvoga namještaja, osim oltara. Tornjevi nedovršeni, okoliš crkve neravan. Sreća da je nakon grozne magle ujutro bio prekrasan dan. Nadbiskup dr. Alojzije Stepinac došao je ujutro autom iz Požege, obavio posvetu i održao narodu krasan govor o značenju crkve i vjere u ljudskom životu. Kod stola ga je domaći župnik pozdravio pred mnogim gostima dugačkim latinskim govorom. Slijedeće godine bila je crkva potpuno uređena iznutra i izvana. (Spomenica župe Vetovo, svezak I, strana 220./221.)

U brošuri »Naše župe požeškoga kraja«, svezak X. iz mjeseca prosinca 1969. na stranici 14., pisac o župi Vetovo piše i ovo: »Do Bezgrešnog Začeća 8. prosinca 1935. bila je toliko uređena da se mogla posvetiti. Puno toga je manjkalo. Ali toga je dana posvetio crkvu mladi nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac. *To mu je bila prva posveta jedne crkve.* Bili su prisutni i svećenici iz dekanata. Naroda je bilo iz cijele okolice jer je bio krasan zimski dan.«

U spomenici župe Vetovo na stranici 217 zapisano je i ovo: »Godine

1935. na blagdan Bezgrešnog Začeća posvetio je novu crkvu preuzv. g. Dr Aojzije Stepinac, koadjutor hrvatskog Metropolite preuzv. g. dra Antuna Bauera.«

Budući da je ovu našu župnu crkvu posvetio 1935. nadbiskup koadjutor dr Alojzije Stepinac, a koga je Sveti otac Ivan Pavao II. proglasio blaženim, želio sam da naša župna zajednica ima neprestano pred sobom njegov blaženi lik. Kip je nabavljen preko Knjižare sv. Frane »Verbum« iz Splita. Visok je 110 cm i načinjen je od poliestera. Nabavljen je 21. rujna 1999., a plaćen je tada 5.070 kuna. Taj novi kip blagoslovio je naš Požeški biskup dr. Antun Škvorčević 26. rujna 1999. na blagdan nekadanjih zaštitnika župe sv. Kuzme i Damjana. Kip je smješten u svetištu župne crkve, na lijepo izrađenom i oblikovanom postolju. Isus je jednom rekao svojim učenicima: »Neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima, da vide vaša dobra djela i da slave Oca vašega koji je na nebesima!« Smatram da ovaj lik našega Blaženika, koji je posvetom naše župne crkve, na poseban način povezan s našom župom, svojim likom svijetli, i kao što je nekoć govorom pozivao na put Božji i taj govor potvrdio i svojim mučeničkim trpljenjem, to čini i danas, jer nam iz neba govori, ali nama u našoj župnoj crkvi sada govori i svojim blaženim likom.

* * * *

U Hvaru posvećen oltar s moćima bl. Alojzija

Bogu hvala! Dovršeni su radovi na obnovi naše samostanske crkve, koja je posvećena sv. Ivanu Krstitelju i sv. Antunu Opatu. Radovi su počeli 13. siječnja 1998., a blagoslov crkve i posveta oltara su bili na blagdan svetog oca Benedikta 11. srpnja 1999., iako neki radovi još nisu bili dovršeni. U novi oltar, što ga je izradio akademski kipar Kuzma Kovačić, Hvaranin, ugrađene su moći našeg kardinala blaženog Alojzija Stepinca. Zamolile smo Postulaturu, mons. Jurja Batelju, da nam nešto daruju od posmrtnih ostataka blaženog Alojzija, i on nam je ispunio tu želju. Stoga mu i ovim putem od srca zahvaljujemo!

Naš otac biskup Slobodan donio je moći i izložio ih tri dana na čašćenje vjernicima za vrijeme trodnevnice, koju je vodio o. Ivo Plenković, dominikanac. Ta tri dana sveta misa je bila u našoj obnovljenoj crkvi, u kojoj je sudjelovala cijela župska zajednica. S o. Ivom koncelebrirali su: mons. Josip Mihovilović, generalni vikar i župnik, te don Ivica Babić, kapelan. U svojim propovijedima o. Ivo se osvrnuo na povijest benediktinskog Reda, njegove zasluge za Crkvu i Europu na području vjere i kulture. Iznio je također u kratkim crtama povijest našeg samostana i njegovo značenje za grad Hvar i biskupiju. Treći dan se posebno osvrnuo na život i mučeništvo blaženog Alojzija Stepinca, čije su moći bile izložene na štovanje prije nego se ugrade u novi oltar.

Dan prije blagoslova crkve i posvete oltara u hvarskoj prvostolnici zaređen je za nadbiskupa mons. Nikola Eterović, koji je do tada radio u Vatikanskom državnom tajništvu, a zatim otišao na novu službu za nuncija u Ukrajinu. Na tom velikom svečanom slavlju glavni zareditelj bio je državni tajnik svete Stolice kardinal Sodano. Bilo je prisutno više nadbiskupa, biskupa i svećenika, pa smo imale čast u našem skromnom gostinjcu ugostiti četvoricu od njih: mons. Justa Mulor Garcia, nuncija u Meksiku, mons. Franca Gualdrina, mons. Wasyl Medwit, predstavnika grkokatoličke biskupske konferencije u Ukrajini i mons. Joakima Herbuta, biskupa Skopsko-prizrenskog.

Za našu zajednicu taj dan imao je svoje posebno značenje zbog posjeta kardinala Angela Sodana, koji je došao u pratnji našeg oca biskupa Slobodana, kardinala Franje Kuharića, nadbiskupa mons. Josipa Bozanića, nuncija u Hrvatskoj mons. Giulia Einaudia, generalnog vikara mons. Josipa Mihovilovića, don Milija Plenkovića, a bio je i tajnik kardinala Sodana. Primile smo ih u samostansku biblioteku i zadržale se s njima oko sat vremena u ugodnom razgovoru. Vatikanski državni tajnik nas je ugodno iznenadio svojim poznavanjem ustrojstva i funkcioniranja zatvorenih monaških samostana.

Na blagdan svetog oca Benedikta 11. srpnja svečano smo proslavili blagoslov obnovljene crkve i posvetu novog oltara, u koji su pohranjene moći blaženog Alojzija, što je za nas posebna radost. Svečanu svetu misu predvodio je naš otac biskup Slobodan Štambuk, a s njim su koncelebrirali: vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac i njegov generalni vikar mons. Josip Šantić, mons. Josip Mihovilović, generalni vikar hvarske biskupije, mons. Vojko Mardešić, don Mili Plenković, don Ivica Babić, te don Tihomir Jurkić. Katedralni zbor, pod ravnanjem sestre Blandine Rakarić KBLJ, uljepšao je i uzveličao ovaj tako važan događaj. U svojoj propovijedi otac biskup je naglasio važnost oltara u životu svakog vjernika. Oltar je bio središte brojnih naših događaja u povijesti. Tako je u duhu same propovijedi i važnosti događaja pozvao sve nas s vjernicima da na kraju svete mise priđemo oltaru i poljubimo ga, jer u tom činu ljubimo samoga Krista, rekao je otac biskup i dodao da to činimo češće, kad god imamo prigodu za to.



Mons. S. Štambuk posvećuje oltar s moćima bl. A. Stepinca u obnovljenoj samostanskoj crkvi ss. benediktinki u Hvaru, 11. srpnja 1999.

Među uzvanicima koji su bili prisutni blagoslovu crkve i posveti oltara bili su: dominístar kulture Miljenko Domljan, ravnatelj Regionalnog zavoda u Splitu Joško Belamarić, gospođa Zoraida Staničić, gospođa Anita Gamulin, akademski kipar Kuzma Kovačić i drugi.

U svim pripremama oko slavlja, počevši od direktora hotela »Palace« i ugostiteljskog osoblja, svi su nam izišli u susret, pa još jednom od srca zahvaljujemo svima koji su nam na bilo koji način pomogli.

Da smo, Bogu hvala, uspjeli obnoviti crkvu, to je ipak zasluga Ministarstva kulture, koje je dobrim dijelom financiralo obnovu, i Regionalnom zavodu iz Splita. Bez njihove financijske i stručne pomoći naša crkva nikad ne bi bila tako lijepo uređena kao što je sada. Zaista je lijepa i ugodno se u njoj osjeća svatko. Stoga svaki put kad uđem u nju kažem: »Hvala ti Gospodine!... i blagoslovi sve one koji su na bilo koji način pridonijeli obnovi i uređenju ovog tvoga doma!«

Blagdan blaženog Alojzija, ove godine 10. veljače 2000., također smo lijepo proslavili. Naime, otac biskup je izrazio želju, i to nam stavio na srce, da sada, kad već imamo moći našeg blaženika Alojzija, širimo i njegujemo njegovo štovanje. To rado i činimo. Stoga smo se za taj dan pripravile trodnevnicom. Vodio ju je generalni vikar mons. Josip Mihovilović. On je ujedno i župnik. U svojim propovijedima nam je govorio o blaženom Alojziju i njegovim junačkim krepostima, mukotrpnom životu i napokon mučeništvu. U trodnevnici je sudjelovala i župska zajednica. Na sam blagdan svetu misu je također imao župnik. Tako nam je cijeli dan protekao u vedrom raspoloženju.

* * * *

Zahvalni za mučeničku krv

U četvrtak 24. veljače, na obljetnicu mučeničke smrti dvojice vrhbosanskih svećenika: Ivana Čondrića i fra Franje Šlafhauzera, u Sarajevskoj katedrali predvodio je misno slavlje vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić. U misnom slavlju sudjelovao je i apostolski nuncij u BiH mons. Giuseppe Leanza i pomoćni vrhbosanski biskup dr. Pero Sudar, uz brojne vjernike laike, redovnike i redovnice i četrdesetak svećenika. U svojoj homiliji kardinal Puljić je govorio o svećeniku Čondriću, mučeniku za katoličku vjeru i svećenički celibat, jer su tadašnje komunističke vlasti tom nevino osuđenom svećeniku nudile pomilovanje uz uvjet da se oženi i napusti svećeništvo. On na to nije pristao, kao ni Franjo Šlafhauzer. Oni su zajedno strijeljani u nedjeljno jutro 24. veljače 1946. »Želimo pamtiti one koji su nas zadužili. Ne možemo ne biti zahvalni za mučeničku krv«, kazao je kardinal Puljić i dodao: »Nismo o njima smjeli govoriti za vrijeme komunizma, ali ih sada ne smijemo zaboraviti, ne samo njih nego i ostale mučenike za vjeru« te najavio određeni dan za cijelu Metropoliju, kad će se spominjati svi mučenici koji su prolili svoju krv za vjeru i Crkvu.

Za tu prigodu dvojica svećenika, mons. dr. Mato Zovkić, profesor Svetog pisma i generalni vikar, i Marko Zubak, urednik Vrhbosne i voditelj pastorala studentske mladeži, prikupili su građu i dokumente te izjave živih svjedoka i napisali knjižicu za mlade pod naslovom: »Ivan Čondrić – duhovnik mladih«. Tako su tim djelom odgovorili na Papin poziv da ujedine biskupije, »učine sve da ne puste zaboravu spomen onih koji su pretrpjeli mučeništvo, prikupljajući potrebnu dokumentaciju«. (KTA)

Molitva u čast blaženog Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika

Gospodine, Bože naš,
Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.
Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk
da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio
i služiti Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitog života za nju.
Njegova živa vjera u Isusa Krista i postojana ljubav prema Crkvi
neka nas učvrste u borbama života na putu vječnoga spasenja.
/Po njegovom zagovoru udijeli mi milost... /
Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
Oče naš, Zdravo Marijo, Sveta Marijo, Slava Ocu...

• Vjernici koji na zagovor sluge Božjega budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Dr. Juraj Batelja, postulator
Voćarska 106, pp. 110
10001 ZAGREB

* * *

• Svaki dopis na Postulaturu blaženog Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

* * *

• Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik »Blaženi Alojzije Stepinac«. Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca, ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

* * *

• Hvala svim čitateljima, štovateljima blaženog Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove, koji nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

Nadbiskup Stepinac u Remetincu

U prošlom broju glasnika Postulature blaženog Alojzije Stepinca, objavljen je članak o posjetu nadbiskupa Stepinca župi Remetinec prigodom posvete glavnog oltara Kraljice svete Krunice. U dnevnom glasilu »Hrvatska straža«, 24. rujna 1940., pod naslovom »Lijepa svečanost u Remetincu«, opisan je naprijed spomenut događaj, a u podnaslovu članka je istaknuto da je Nadbiskup »održao značajan govor«.

Ovdje iznosimo taj govor u cijelosti, kako je objavljen u spomenutom dnevniku:

Kako su uzvišena djela Tvoja Gospode! (Ps 91,6)

Kažu da je pjesnik Victor Hugo smatrao sebe genijalnim čovjekom. Jednom ga je, kad je bio član Akademije, posjetio neki znanac. Našao ga je u njegovom malom vrtu zadubenog u mislima. »Na što mislite sada«, upita ga? »Na smrt!«, odgovori Victor Hugo, »i što ću reći Bogu, kad mu budem gledao licem u lice«. »To je vrlo jednostavno!«, odgovori došljak zlobno. »Reći ćete mu, dragi kolega!«

Ni danas ne manjka ljudi na svijetu, koji misle, da su toliko učeni i mudri da ih ni Bog ne nadvisuje. A ne misle da bi mogao doći čas, kad će u vlastitim očima biti daleko manji i bijedniji od sitnog crvića, kojeg jedva zamjećuje ljudsko oko. Još manje misle na to, da i u nejneznatnijim stvarima odsijeva neizmjerna veličina Božja. Veličina, koja je pobožnom pjesniku u Svetom Pismu izmamila iz punine srca riječi na usta: Kako su uzvišena djela Tvoja Gospode! (Ps 91,6–7)

I za ovaj oltar, koji smo danas posvetili u vašoj župnoj crkvi, možemo reći sa pobožnim pjesnikom: kako su uzvišena djela Tvoja Gospode, veoma su duboke misli Tvoje. Bezumnik ne zna i luđak ne razumije toga!

O, braćo! Nastojte da iskoristite to dok vam se pruža prilika. Neka ne prođe barem nijedna nedjelja ni zapovijedani blagdan, a da se ne približite sa svetim strahopočitanjem k ovom Božjem oltaru, da združeni sa svećenikom prinesete svoje molitve Bogu i primite u svetoj misi sve što vam je potrebno za dušu. Dolazite revno i rado dok imate vremena, jer veli Spasitelj »dolazi noć, kad nitko ne može raditi« (Iv 9,4).

Ne dajte se smesti napadajima i izrugivanjima ljudi, napose ne onih zlikovaca, tuđinskih komunističkih agenata, koji vršljaju po našoj domovini, ne bi li i nju gurnuli u propast, kao što su tolike druge. Jer nikad nećete čuti od ozbiljnog i pametnog čovjeka, da napada ili se ruga istinama kršćanstva. Rugati se mogu po riječima Svetoga Pisma samo »bezumnici i lude« koji ne znaju i ne razumiju toga.

Istina je da se danas ispunjaju riječi psalmiste: »Griješnici niču kao trava i pojavljuju se koji djeluju opako!« (Ps 91,8). No ispunit će se na njima i one druge riječi Svetoga Pisma: »Izginut će za vijek vijeka, a ti si Višnji o Gospode! Jer eto neprijatelji tvoji izginut će: bit će raspršeni svi koji čine bezakonje« (Ps 91,9–10). U to mi čvrsto vjerujemo, i kad dođe taj dan, mi ćemo, da se poslužimo riječima Svetog pisma, navještati »da je pravedan Gospod Bog naš i nema u Njem nepravde!« (Ps 91,16). /Hrvatska straža, 24. rujna 1940., br. 217, str. 6./

Veličajnost događaja posvete glavnoga žrtvenika remetinečke crkve i danas je, brojnim živućim suvremenicima, ostalo duboko u sjećanju te rado i s osobitim poštovanjem govore o tome, a napose o bl. Alojziju Stepincu. — Jedna župljanka, koja je željela ostati anonimna, posvjedočila je o tom događaju sljedeće:

Silno mnoštvo se slilo u Remetinec da vidi svog mladog nadbiskupa. Naš učitelj gosp. Aleksej Orban, koji je ujedno i svirao violinu, nekoliko dana prije nam je najavio da dolazi biskup i da se za tu zgodu trebamo i dolično pripremiti. Ja sam tada išla u treći razred pučke škole i sudjelovala sam u školskom zboru koji je okupljao i učenice četvrtog razreda. S učiteljem smo spremali pjesmu »Ljubimo te naša diko«. Na sam dan dolaska, 21. rujna, cijelo selo je bilo okićeno cvijećem, tkanim ručnicima. Na početku župe, kod Purgara, Nadbiskupa je dočekala svečana konjička pratnja – banderij – i povela ga prema župnoj crkvi. Tu ga je s nestrpljenjem i znatiželjom čekalo silno mnoštvo. Konji su, za taj događaj, bili krasno uređeni i okićeni tkanim ručnicima i trakama. Kada je nadbiskup Alojzije s pratnjom došao na mjesni trg, pod Lipom, učenik Đuro Turković, sada pokojni, lijepo ga je pozdravio, a mi, školski zbor, otpjevali smo pjesmu: »Ljubimo Te naša diko!«

Još jednu stvar bih spomenula, iako sam tada bila malena djevojčica, i radi nastupa nisam puno ni pratila što se događa oko nas zborašica, ali i danas mi je u ugodnoj uspomeni ostao lik mladog nadbiskupa, držao se tako milo i ponizno, baš kao pravi svetac – ugodnik Božji.



Školski zbor u Remetincu na dočeku nadbiskupa Stepinca 24. rujna 1940.: u prvom redu sjede s lijeva ne desno: Bara Puškadija, Dora Šestak, Ana Vlahinja, Bara Puškadija (Strmec), Marija Đurin. - U drugom redu u sredini, s lijeva na desno: Zora Koščak, Marija Migles, Marija Cindori, Marija i Ana Miketek (Strmec). - U trećem redu s lijeva na desno: Marija Purgar, Ivka Kunić (Presečno), Bara Štorga (Presečno), Slava Cindori i Marija Fotak (Presečno).

U prošlom su broju glasnika Postulature blaženog Alojzija Stepinca (br. 1 /2000./) objavljene na stranici 26. dvije fotografije. Uredništvo moli čitatelje za pomoć kod otkrivanja mjesta i župe gdje je ova fotografija snimljena.

Zahvaljujući suradniku vlč. A. Koščaka saznali smo da su jedna i druga slika snimljene u župi Mađarevo. Vjernici te župe fotografirali su se sa župnikom vlč. Ivanom Kljunom, duhovnikom društva Katoličke Akcije župe Mađarevo, a pred mađarevskom župnom crkvom sv. Vida i Jurja. Fotografija potječe iz razdoblja prije II. svj. rata, od 1935. kada je osnovano društvo u Mađarevu pa do jeseni 1940., kada je župnik Kljun napustio župu Mađarevo.

CRNA KNJIGA

Donosimo predavanje preč. Josipa Gjurana kojim je hrvatskoj javnosti predočena »CRNA KNJIGA O GROZOVITOSTIMA KOMUNISTIČKE VLADAVINE U HRVATSKOJ«. Koje predočuje povijesne okolnosti za bolje razumijevanje knjige, njena sadržaja i poruke, te zbivanja koja su pratila život Katoličke crkve kroz 50 godišnje razdoblje komunističke diktature u Jugoslaviji.

Govor preč. Josipa Gjurana na predstavljanju »CRNE KNJIGE O GROZOTAMA KOMUNISTIČKOG TERORA U HRVATSKOJ«, u dvorani »Vijenac« Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu, 23. studenoga 1999.

Na kraju smo XX. stoljeća, za koje mnogi tvrde da je to bilo najmračnije i najkrvavije stoljeće. Tko zna da li je tako, ali istina jest da je to stoljeće donijelo našem hrvatskom narodu »abominationem desolationis« (strahotu pustoši) ne samo u materijalnim razaranjima, nego još više u duhovnom pustošenju: iskvarilo je u mnogočemu dušu našega naroda. A svećenstvo Crkve u Hrvata također je dio svoga naroda.

To nam je stoljeće donijelo strahovite zablude komunizma i nacifašizma, a kod nas to je bilo još i potencirano djelovanjem veliko-srpskog nacionalizma. Kao reakcija na taj veliko-srpski ekstremizam zaživio je i veliko-hrvatski nacionalizam i ekstremizam. Dugogodišnja strahovlada karađorđevskih žandara i četničkih paravojnih terorista izazvala je nastanak ustaškog oslobodilačkog pokreta. Naime, nakon što se Hrvati nikako nisu uspjeli osloboditi »ljubavnog zagrljaja« niti starčevićanskim pravaškim pokušajima niti parlamentarizmom braće Radića, preostao im je u ondašnjim prilikama još samo revolucionarni put: »Vi s puškom, i mi s puškom! Vi s nožem, i mi s nožem! Na ljutu ranu, ljuta trava!« U tom pojmovnom i političkom sveopćem kaosu jedni su se u Hrvatskoj pokušali osloniti na zlo nacifašizma i hitlerizma, drugi na isto takvo ili još i gore zlo komunizma i staljinizma. Rezultati su na jednoj strani bili ono što se sada općenito podrazumijeva pod nazivom »Glina« i »Jasenovac«, a na drugoj strani sve ono što podrazumijevamo pod nazivom »Bleiburška tragedija«, »križni putevi«, bezbrojne »Jazovke«, logori, Vukovar, Ovčara i razorena Hrvatska te raskomadana BiH i sva strašna »etnička čišćenja«. Svatko dobro zna koliko su pri svemu tome okrvavljene ruke i mnogih međunarodnih, europskih i svjetskih utjecajnih pojedinaca i ustanova silno korumpirane Europe i takozvanih »Ujedinjenih naroda«. Teško da će i opća povijest ikada dati pravedan sud o svim tim strahotama, ali vjerujem da će Bog svakome dosuditi njegov dio odgovornosti.

U jaskanski kotar i dekanat poslan sam u pastoralnu službu početkom veljače 1950. Kao vrlo mladu svećeniku dodijeljena mi je uprava već dulje ispražnjene župe u Sv. Jani. Desetak župa toga dekanata bilo je ili bez svojih svećenika, ili su imale stare iznemogle svećenike. Premda sam u to doba u tom dekanatu bio najmlađi svećenik, tadašnji šef UDB-e i njegovi aktivisti vršili su na mene poseban pritisak nastojeći predobiti me u članstvo sramotnog udruženja CMD-a (Udruženja katoličkih svećenika N.R.Hrvatske). To udruženje organizirala je UDB-a za svoju službu. Nudili su mi svakojake zavodljive ponude i brojne privilegije. Tim tzv. svećeničkim udruženjem nastojalo se poštopoto odvojiti svećenstvo od biskupa. Kad je propao Titov pokušaj, ponuda i zahtjev da nadbiskup Stepinac odvoji Crkvu u Hrvata od Svete Stolice i od Svetog Oca, pokušalo se izolirati biskupe, odvojiti svećenike od biskupa i tako zagospodariti Crkvom, jedinom organiziranom snagom koju komunistička diktatura nije uspjela ni razoriti, niti je podvrći pod svoju kontrolu.

Svi smo znali za Nadbiskupove okružnice svećenstvu u pitanju tog tobožnjeg svećeničkog udruženja: »Non expedit« i »Non licet«, a ja sam i osobno dobro znao stav nadbiskupa Stepinca prema tom CMD-u. Učlanjenje u to udruženje Nadbiskup je smatrao apostazijom, a naši vjernici to su smatrali učlanjenjem svećenika u kom-partiju.

I jer me baš ništa nije i nitko nije mogao odvojiti od nadbiskupa Stepinca niti privući u CMD, počeli su s prijetnjama. Najprije se pokušalo prastarom metodom: moralno dis-



Bl. Alojzije Stepinac na otvorenju euharistijskog kongresa u Jastrebarskom 12. kolovoza 1939. godine (slika iz obiteljskog albuma Brune Andlar - Zagreb)

kreditirati svećenika pred njegovim narodom. Našli su jednoga muža koji me je trebao optužiti za tobožnji moj preljub s njegovom ženom. Kad to nije uspjelo, jaskanska je komunistička partija zadužila dvojicu mojih župljana, članove komunističke partije (J.M i S.G.), koji su me trebali likvidirati. Niti jedan od njih nije znao da isti zadatak ima i onaj drugi, a obojica su me – svaki za sebe – potajno obavijestili o tom svome zadatku. Jedan i drugi bili su očajni radi toga dobivenoga zadatka i rekli su mi da to ne mogu izvršiti. Savjetovao sam ih neka izvrše, a ja im unaprijed sve opraštam, a molit ću i Boga da im oprosti. Ipak, nikad to nisu pokušali izvršiti, i sve bi to zauvijek ostalo tajna da o tome nije, nekoliko godina kasnije, javno pisao g. Franjo Mikulić u australskom emigrantskom tisku (Spremnost). Taj Mikulić u ono je doba bio predsjednik N.O. općine Jastrebarsko, ali nakon odlaska u emigraciju postao je jedan od emigrantskih lidera i čini mi se da je bio ubijen od agenata UDB-e negdje u Zapadnoj Njemačkoj.

Konačno je na mene bio organiziran javni napad »naroda«. Ja sam već od ljeta 1953. bio od jaskanske UDB-e interniran na područje moje župe, a onda je na posljednju nedjelju kolovoza 1953. – za vrijeme jutarnje nedjeljne mise – pred župnom crkvom u Sv. Jani, organiziran protestni miting tobože u korist tzv. »tršćanske afere«. Na tom javnom mitingu bili su samo oni koji su morali: mjesno vatrogasno društvo, članovi mjesne partije i nekoliko službenika. Govornik je optužio župnika Gjurana da je špijun iredente i sluga Vatikana. »Živote damo, Trsta ne damo«! »Dolje Pella, dolje Rim, dolje Gjuran skupa š njim!« Tražilo se da ja smjesta napustim župu. No, taj javni skup i napad na mene jadno je završio za napadače. Narod je župnika branio i obranio. Sutradan, u ponedjeljak, iznenadno je kamionima iz Jastrebarskog dovezena poveća grupa napadača; župni je stan bio demoliran, okupljeni narod isprebijan, a župnik nasilno ubačen u auto UDB-e i prebačen na željeznički kolodvor u Jastrebarskom. Po redu vožnje nikakvog vlaka nije bilo za više od dva sata. No, vjerojatno je Božja providnost poslala taksista g. Lj. Klemenića. On je na kolodvor dovezao mjesnog veterinara, i ja sam s njim utekao u Zagreb. Kad su za pola sata tu na kolodvor došli oni isti napadači iz Sv. Jane, ja sam već bio na putu blizu Zagreba. Radi toga su taksistu porazbijali prozore na kući i njega napali kamenjem.

Već 9.IX.1953. bila je kod kotarskog suda u Jastrebarskom podignuta optužnica protiv mene. Teretilo me se da sam dvojici mladića moje župe pomagao i financirao bijeg preko granice, i da sam klevetao Saveznu narodnu skupštinu. Sudska rasprava održana je 27. i 28. listopada 1953. u Jastrebarskom. Kako su na suđenju svi svjedoci opovrgli svoja svjedočanstva dana u toku istrage, iste osobe iz jaskanske UDB-e na brzinu su skupili iste one napadače, provalili su u sudnicu, demolirali je, rastjerali i suce i branitelje, a mene su na smrt linčovali. I opet sam na nerazumljivo čudesan način izbjegao smrti, iako uz vrlo teške ozljede. Sudska odluka ipak je glasila: »u ime naroda« kazna od 1 godinu i 8 mjeseci zatvora i plaćanje sudskih troškova. Kaznu sam toga »cirkusa« izdržao u samici u zatvoru u Petrinjskoj ulici u Zagrebu, na kažnjeničkom odjelu bolnice na Sv. Duhu u Zagrebu i u kaznionici na Savskoj cesti u Zagrebu.

Za sve to vrijeme nadbiskup Stepinac već je bio u krašićkom svom tamnovanju i odanle mi je slao nekoliko svojih divnih i toliko dragih mi poruka ohrabrenja. Neke od njih, makar i samo »djelomično«, ovdje navodim. Ta njegova pisma osvjetljuju i tumače sve ovo što sam do sada ovdje naveo.

Već 2.XI.1953. – dakle neposredno nakon onog sudskog cirkusa u Jastrebarskom, kardinal Stepinac mi iz Krašića piše:

Carissime! Primio sam obavijest o Vašem suđenju u Jaski i o Vašoj osudi. Komedija s 'narodnim' ogorčenjem u Svetoj Jani potpuno se poklapa sa sudskom komedijom u Jastrebarskom i upućuje na isti izvor, koji je svima poznat. Neka Vas međutim ni taj sud ni ta osuda ni najmanje ne zbuni, jer će sigurno doći vrijeme, kad će Gospodin, jedini mjerodavni sudac, ispuniti svoje obećanje: 'Ego justitias judicabo!' (Ps 75,3)

Haec est hora vestra et potestas tenebrarum (Lk 22,53), moramo reći kad gledamo nebrojena nasilja i razbojstva, koja se svakodnevno vrše nad našim svećenicima i vjernicima uopće sa strane naših mučitelja. Ali, kraj svih tih boli ne smijemo se dati zavesti, a da ne bi slijedili i dalje zapovijed našeg Učitelja: 'Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos et orate pro persequentibus et calumniantibus Vos.' (Mt 5,44; Lk 6,27)

Sad postajete malo po malo sličan božanskom našem Uzoru i razumijete bolje muku Njegovu, nego da stotinu godina meditirate o njoj, a bez dnevnog iskustva. Ako budete morali u zatvor, podjite mirno i bez najmanjeg uzrujavanja. Budite uvjereni, da će Vam zatvor biti sto puta sladji negoli izdajnički kruh i Judine pare ono nekolicini kukavnih svećenika, koji su se dali zavesti i spremaju se na neki kongres u tobožnjem udruženju Svetog Ćirila i Metoda, s kojima veliki sveci nemaju baš nikakva posla.

Ako nas Gospodin kuša, ne će nas ostaviti, dok imamo pred očima samo Njegovu slavu i interes Njegove Crkve.

Budite i dalje puni svete nade i neograničenog pouzdanja u Gospoda poput svetoga Pavla, koji se to više dizao k Bogu, što se više obaralo na njega kamenje, bičevi, toljage, tamnice, klevete i sve druge nevolje.

Vaše patnje biti će spas možda stotinama duša, koje bi inače ostale ležati u svom mrtvilu. Tko pozna iole povijest Crkve Božje, taj će razumjeti što govorim.

Ostanite dakle vedra čela, nepokolebivi u vjernosti Crkvi i Vaše patnje će jednoga dana svršiti sa divnom nagradom kod Onoga, koji ne zaboravlja ni čaše hladne vode, a kamoli muka podnesenih u borbi za slavu imena Njegova.

Uz sveti blagoslov i pozdrav u Kristu

+ *Alojzije kardinal-nadbiskup*

* * *

Nešto manje od godinu dana kasnije, dne 1.X.1954., ponovno mi piše kardinal Stepinac slijedeće pismo:

Carissime! Primio sam Vaše cijenjeno pismo a i g. župnik me je sinoć obavijestio, da ste već kod kuće, pa sam se vrlo obradovao.

Dobro su mi znane sve Vaše patnje, pa se ne čudim ni ovom novom pothvatu ovog krvnika našeg svećenstva, o kojem mi pišete.

Ostanite junak do kraja za Božju stvar! Ja mislim, da su veće patnje onih svećenika, koji su se prodali nji-

ma, pa trpe, a da nemaju nikakove koristi od te patnje, osim ono malo kukavne Judine plaće, koja na koncu tjera u očaj, kad se probudi savjest.

Vaše patnje bit će jednom bogato okrunjene od Gospodara života, za kojega trpite. On je nagradio one, koji su trpili pod Neronom, ali je priznao krunu mučeničku i onima, koji su patili pod Julijanom Apostatom.

Vi znadete, da je naša Crkva već često puta bila položena u grob kao i njezin osnivač Isus Krist, ali je uvijek i ustala iz groba poput Njega. Nije ovo prvi put, da ju svjetska vlast mrzi i goni do uništenja, jer ima svoja neotuđiva od Boga joj dana prava i jer nalaže dužnosti grešnom ljudskom stvoru, makar bio na vlasti. Ali, umrli su i izginuli Neroni i Julijani, dok Crkva i danas živi i živjeti će do konca svijeta. Oteli su Crkvi gotovo sav imetak. Oteli su joj čast, prikazujući ju kao ustanovu izrabljivača puka. A rezultat? Samo su ju pročistili i pribavili veći autoritet i čast u očima svega svijeta, što još misli svojom glavom. Zar nisu i Vaše patnje više pridonijele vjeri tamošnjeg puka nego sve propovijedi Vaših predšasnika? Sve to izvodi moćna desnica Božja, da se tako više očituje Božja snaga u Crkvi.

Dok imate Boga dragoga za prijatelja, možete si priuštiti mnogo neprijatelja. Svi nisu i ne će nikada biti u stanju, da Vas obore, makar ih je bezbroj, a na Vašoj strani samo jedan. Jer taj jedan je Dominus, za kojega stoji pisano: »Non est fortis sicut Deus noster!« (1 Sam 2,2)

Ja stalno pratim sve Vaše patnje i sklapam svaki dan ruke k Bogu, da mojim dragim svećenicima poda snage, da se nikada ne iznevjere imenu Njegovu!

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

* * *

Iz svojega teškog zatočeništva u Krašiću, 31.III.1956. opet i opet piše mi utjehu i okrepu. Doslovno mi tu piše:

Carissime! Srdačna hvala na čestitci k Uskrsu, koju i ja Vama uzvraćam.

Bogu hvala, da ste čvrsti i dalje. To je dostojno katoličkog svećenika. A našoj žalosnoj braći CMD-ašima bi se moglo desiti (kao i Staljinu ovih dana, kad je proglašen krvničkim luđakom i diletantom u vodjenju rata, koji je skrivio katastrofu svoje zemlje), da od današnjih »narodnih svećenika« postanu »crne bestije«, baš kao i oni žalosni francuski svećenici, koji su za vrijeme revolucije popustili sotoni.

Neka Vas dobri Bog i Mati Božja štiti i dalje i učini neustrašivim u borbi s paklom!

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

* * *

Već ponovno 28.VI.1956. – jer mi nije uspjelo probiti se k njemu za Alojzijevo, jer njegovi su čuvari tih dana bili posebno oprezni – ipak sam uspio prokrijumčariti do njega moju pisanu čestitku, a molitve i želje predao sam izravno na pravo mjesto. Na to mi Kardinal u kratkom ali dragom pisamcu piše:

Carissime! Srdačna hvala na čestitci k imendanu! Međutim moram reći, da mi nema ljepše čestitke nego što je Vaše postojano svećeničko držanje u ovim vremenima, držanje, koje niti strepi pred prijetnjama, niti se dade slomiti obećanjima, koje tako zamamljivo znadu davati oni, koji vjerno slijede »patrem mendacii diabolum, qui homicida erat ab initio«.

Ali, umrli su i izginuli Neroni i Julijani, dok Crkva i danas živi i živjeti će do konca svijeta.

Carissime, ostanite i dalje na istoj liniji, Božjoj liniji! Mir duše bit će nagrada na ovom svijetu, a centuplum će Krist Gospodin dati na drugom svijetu, premda već i na ovom svijetu centumplum prima svećenik, vjeran svome zvanju.

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

* * *

I još samo jedno, vrlo kratko pisamce da spomenem. Pisano mi je u Krašiću 28.XII.1956. Tu mi, između ostaloga piše i ovo:

Carissime (...) Čujem, da ste radi boravka kod mene kažnjeni globom od 2.000 din. To je svakako demokracija višega tipa. S jedne strane se tvrdi, da sam posve slobodan, s druge strane se udara ljude, koji me posjete sa 2.000 din. globe. No hvala Bogu, Vi ste već štošta proživjeli i ostali živi i zdravi, pa ćete i radi te kazne. Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

* * *

Ovo su tek neka od pisama što sam ih u ono doba primio od toliko voljenoga Eminence, kako smo ga od radosti i ponosa nazivali. Imam ih još nekoliko sačuvanih, a nekoliko drugih je izgubljeno u teškim da-



Krizmanici iz Senja, 5. veljače 2000., u »Spomen zbirci bl. Alojzija Stepinca« u Zagrebu

nima. Ipak, ostalo mi je toliko toga u srcu od mnogih osobnih susreta s Kardinalom. I iz ovoga što je tu izneseno vidi se u kako smo, strašnim vremenima živjeli i što li smo sve trpjeli, radi čega i od koga.

U prvim danima kolovoza 1968. bio sam premješten za župnika u Karlovcu (Hrnetić i Banija). I tek što sam se tu nekako snašao, kardinal Šeper, koji je već tada bio prefekt Svete kongregacije za nauk vjere u Vatikanu, i tada apostolski administrator zagrebačke nadbiskupije, biskup Kuharić, sporazumno su me otposlali već tada umirućemu župniku hrvatske župe Naše Gospe Kraljice Hrvata u Torontu, Ontario, Kanada. Tri tjedna nakon mojeg dolaska u Toronto župnik mi je umro, a na sam dan kad su se prvi ljudi spustili na Mjesec, 21. srpnja 1969., torontski me je nadbiskup Philip Pocock imenovao župnikom one najstarije, tada najveće i još uvijek najuglednije hrvatske katoličke župe u Kanadi. Niti ondje UDB-a me nije puštala na miru. Našeg župljanina M.P. Udbin odnosno KOS-ov agent, službenik jugo-konzulata, uključio je u svoje terorističke aktivnosti. Jedan od zadataka bio je likvidacija župnika Gjurana. Ipak, stjecajem okolnosti onaj agent bio je na vrijeme od kanadskih vlasti protjeran kao »persona non grata«, a planirana ubojstva u Torontu nisu bila izvršena. Ipak, u kanadskoj provinciji Alberti bio je ubijen poznati službenik zagrebačke INA-e.

Mojsijevi židovi 40-tak su godina lutali sinajskim poluotokom, makar su put od Egipta mogli proći i za mjesec-dva. Bog ih je vodao amo--tamo sve dok nisu pomrli oni koji su se najeli egipatskoga kruha i nadojili se egipatskog duha. I u našem će narodu i državi Hrvata morati proći stanovito vrijeme dok ne izumru generacije rođene i odgajane u komunizmu.

Mi stariji imali smo veliku milost Božju da smo živjeli uz divnoga čovjeka, uz našega Sveca. On nas je tješio i učio da su nam narod i država svetinje, a za političke stranke ne marimo mnogo a niti ih se strašimo. Procjenjujemo ih prema rezultatima njihovoga rada. Ni onih strašnih nismo se strašili i znali smo da im ubrzo dolazi smjena. Ni ove sadašnje političke stranke ne mogu nam »izbrisati« državu niti uništiti narod, i zato ne strahujem niti pred mogućim promjenama. Strahujem jedino pred onima koji bi željeli tako snažno »zagrliti« Crkvu Božju da je u zagrljaju uguše, a strašno je, nešto najstrašnije ono što su nekad nazivali »Silent Church«, Crkva koja šuti. Ona u Stepinčevo doba bila je i te kako glasna!



Sestre benediktinke u obnovljenoj crkvi svoga samostana u Hvaru oko novoposvećenog oltara, u koji su ugrađene moći blaženog Alojzija Stepinca, 11. srpnja 1999.

U našem jaskanskom dekanatu trojica-četvorica svećenika bili su CMD-aši. Sve su to bili stari i nemoćni svećenici, osim jednoga koji je još bio mlad i zdrav i snažan.

K tim svećenicima – po uputama Kardinalovim – mi nismo zalazili niti smo se s njima družili. Na pastoralna susjedstva svi smo i u njihove župe redovito dolazili i vršili smo pastoralnu službu i njihovim župljanima, ali k njima u župni stan nismo zalazili. Nakon obavljenih pastoralnih poslova iz crkve odmah smo se s narodom razilazili. Narod je to primjećivao i znao razlog. »Ah, naš je župnik član partije, govorio je narod, i radi toga drugi svećenici k njemu ne zalaze.«

Iznio sam sve to ne da bih sebe pokušao uzdići i pohvaliti, nego da pokažem kako su nas komunisti nastojali predobiti u svoju prljavu službu: da im budemo obavještajci i suradnici u njihovu teroru nad narodom i Crkvom. Iznio sam sve to i zato, da se vidi kakav je bio stav Kardinala prema onom bezčasnom CMD-u. Kasnije je bilo osnovano jedno drugo, slično udruženje teologa, na mnogo višoj razini ali sa sličnim ciljam. Govorili su nam da Kardinal tada, prema tom udruženju, ne bi imao onakav stav kakav je imao prema CMD-u.

A ja ipak još i sada vjerujem da bi ga jednako tretirao, čak možda i oštrije od onoga prvoga.



Blaženi Alojzije Stepinac na otvorenju župe sv. Ivana Bosca u Podsusedu, 6. rujna 1942.

DOKUMENTI

Postulatura za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca je pripremila za tisak knjigu izvornih dokumenta i svjedočanstava o pomoći koju je zagrebački nadbiskup, blaženi Alojzije Stepinac, za vrijeme 2. svjetskog rata, pružio ugroženom pučanstvu židovske narodnosti i vjeroispovijesti.

Pripremajući za objavljivanje te dokumente došao sam do zaključka da bi svaki pismen, istinoljubiv i pravedan čovjek morao uočiti Alojzijevu osjetljivost za bližnjega u bijedi. Svjetski tisak nažalost nastavlja, opako i zlonamjerno, ignorirajući i zapostavljajući povijesnu istinu i dokumente, ocrnjivati Blaženikovu osobu. A upravo dokumenti nam ga prikazuju kao neustrašivog borca za ljudska prava i slobodu. Svojim poticajima, intervencijama, osobim darovima, putem Karitasa i velikodušnih katoličkih obitelji, samostana i župnika, uspio je zaštititi i spasiti na tisuće prognanika, izbjeglica i ugroženih građana, bez obzira na njihovu vjersku, ideološku ili nacionalnu opredijeljenost. Čitatelji već u ovom broju Glasnika mogu s radošću i ponosom pročitati nekoliko takvih izvješća, koja su i poticaj na uvijek aktualno svjedočanstvo kršćanske ljubavi.

1. Odlomci, *bez ispravaka*, iz izvješća o radu »Dječije akcije« u Zagrebu za vrijeme Drugoga svjetskog rata 1941.–1945., rukovodioca akcije dr. ing. Marka Vidakovića, Srbina, pravoslavca, sastavljena »u Zagrebu ljeta Gospodnjega 1945.«

(...) Nadbiskup je odmah primio i prihvatio naš prijedlog, uvrstivši tu akciju u »Caritas Nadbiskupije Zagrebačke« s time, da je »Dječija akcija« slobodna u svom djelovanju, no u provedbi svoje pomoći surađivat će sa »Caritasom«, zato, jer ova »Dječija akcija« nije imala dozvolu rada od same vlasti.

Ova »Dječija akcija« imala je slijedeće suradnike:

1/ Dr ing. Marka Vidakovića kao rukovodioca,
2/ gdju. Dijanu Budisavljević, u čijem stanu je radila ova akcija,



Zidari ugrađuju moći bl. A. Stepinca u novi oltar crkve ss. benediktinki u Hvaru, 11. srpnja 1999.

3/ ing. Branka Vasilića, bivšeg banovinskog činovnika,
4/ Vukosavljevića,
5/ Slavku Bojanić,
6/ Ljubu Becić, ženu slikara Becića,
7/ gdju. Džakulu,
8/ gdju. Divjak,
9/ gdju. Desanku Radosavljević,
10/ Verenu Kogoj, kćer prof. Dr. Kogoja
11/ gdju. Roušal.

(...) Dakle, kako se vidi, cijela ta »Dječija akcija« bila je brojem vrlo mala, jer su se kasnije još odijelila dva člana u drugu, iste vrste, akciju, ali u času, kada je nadbiskup Dr. Stepinac pružio svoju pomoć, i kada su meni kao rukovodiocu bila uvijek otvorena vrata nadbiskupu, bila je akcija oko spašavanja djece postavljena na realnu osnovu, i pokazala je velike rezultate, što inače nebi mogla. Od 7000 registrirane djece u »Caritasu«, 2.500– u »Dječijoj akciji« i 133 djeteta sa 70 matera justificiranih očeva /vidi popis/ sve samo sa 4 promil smrtnih slučajeva, a uz povratak zdrave djece roditeljima nakon rata, može se smatrati akcija »Caritasa« i »Dječija akcija« potpuno uspjelom.

Akcija spašavanja djece je krenula snažnim korakom. Ja sam, kao rukovodioc »Dječije akcije« bio vrlo blizu nadbiskupu Dr. Stepincu, dolazeći k njemu po 2–3 puta na tjedan, tražeći od njega pomoć. On me je ovlastio, da svuda gdjegod dolazim za pomoć našoj djeci, mogu reći da sam došao u njegovo ime. Iskoristivši to, uspjelo mi je da pribavim velike količine odjevne robe i obuće iz Ministarstva Narodnog gospodarstva NDH /vidi priležeći dokumenat/, koja je inače bila blokirana. Pribavio sam na ime Dr. Stepinca, a putem Higijenskog zavoda u dva maha po 7000 litara prvorazrednog mlijeka iz Švicarske, dakle 14.000 litara mlijeka, i dijelio ga pomoću 32 sestre Hrv. Crvenog križa maloj djeci iz naše akcije. Pomoću direktora Dr. Borčića i Dr. Milojčića otvorila nam se mogućnost da dobijemo velike količine brašna, šećera, mlijeka, visokovaljanog keksa, i sve se to dijelilo majkama iz naše akcije, u mom stanu.

(...) Rasformiran je na naš prijedlog, a intervencijom Dr. Stepinca i logor djece na Rijeci kraj Križevaca, gdje su bila srpska djeca odgajana kao ustaše. Nadalje nam je uspjelo da intervencijom Dr. Stepinca, a pristankom upravitelja njemačke radne službe Dr. Pollmanna prebacimo iz Jasenovca dana 28. II. 1945., posretstvom Hrv. Crvenog Križa 538 logoraša, sa vlastitim putnicama u Austriju. Da su ovi logoraši ostali u Jasenovcu, nebi preživjeli konac rata.

Pošto priliv djece sa terena nije prestajao, ukazala se potreba da se djeca privremeno koloniziraju. U dogovoru sa nama Dr. Stepinac je odredio da se to provede putem ovdašnjih sela, dakle kod seljaka, pošto je to bilo najzdravije za seljačku djecu. Tu zadaću je dobio »Caritas«, i za kratko vrijeme sva naša djeca su bila kolonizirana na selu, predhodno obučena i predana na brigu seljacima. Seljaci su ih rado primali, jer i malo dijete je na selu radna snaga, a ostaje u ovom slučaju i nadalje u urođenom ambijentu, što je pokazalo da je najbolje već s obzirom na 4 promil smrtnosti. Sva ta djeca, pošto su bila kod nas i u »Caritasu« registrirana, vraćena su svojim roditeljima nakon povratka iz Njemačke ili iz logora.

(...) Ovaj negativan stav prema okupatoru od strane Dr. Stepinca jasno se ukazao i kod pripremanja okupatora na odlazak. U prvi čas okupator je htio Zagreb braniti, i u tu svrhu su podignuta dva bunkera sa

obje strane glavne pošte u Jurišićevoj ulici. Ja sam na to upozorio Dr. Stepinca i on je intervenirao protiv toga. A kada sam ga upozorio da su postavljene dvije avijonske bombe u podrum Tehničkog fakulteta od strane okupatora, i u tom smjeru je Dr. Stepinac proveo svoju intervenciju i bombe su bile odstranjene.

(...) Kada god sam došao Dr. Stepincu, njegov sluga, Pero, odmah me je pripustio k njemu, bez čekanja. Jer bilo je vrlo mnogo kratkih, ali vrlo važnih intervencija, pošto se radilo o mnogim životima i egzistenciji pojedinaca. Npr. ljudi su bježali u šumu i ostavljali žene same sa djecom. Ti koji su ostali pali su pod udarac vlasti i njih je trebalo spasavati. Ja sam doznavao njihove adrese i odmah, bez pitanja, uključio ih u našu akciju, bezimeno donašao sam pomoć u hrani i u novcu /vidi dokumenat/. Tako npr. kapetan J. A. Miho Dorčić otišao je u šumu, i ostavio kod kuće ženu. Ja sam intervenirao kod Dr. Stepinca da odmah riješi njenu molbu za rastavu braka, jer će ju inače vlasti staviti u logor ili baciti iz stana. Dr. Stepinac, uzevši tu stvar odmah u ruke, riješio je pozitivno njenu molbu i žena je bila spašena.

Pa ne samo to. Mnoge sestre HCK dojavile su mi da je neko u opasnosti, našto sam odmah intervenirao kod Dr. Stepinca, a on je predamnom uzeo telefon i nazvavši ministra Artukovića intervenirao u korist onoga koji je u opasnosti. To se naročito odnosilo na Jevreje, ali i na ostale, razne protivnike kvislinškog režima, razne taoce koji su bili u stalnoj opasnosti od vješanja i strijeljanja. Ne iznašam imena nekih tih osoba koji su bili tako spašeni, a poslije postadoše neprijatelji svojih spasitelja. Mnogi koji su tražili pomoć dobili su od »Caritasa« drugo ime i bili su sakriveni od progonitelja.

Poznati progonitelj logoraša pop Majstorović iz Jasenovca bio je našom intervencijom kod Dr. Stepinca maknut iz Jasenovca u Slovačku, samo da bi logor bio spašen tog krvoloka.

Intervencijom Dr. Stepinca bilo je spašeno 16 djaka mitrovačke gimnazije iz zatvora Sudbenog stola i poslati kući /vidi prilog/. (...)

Nadbiskup Dr. Stepinac znao je i sam predavati mi vrlo velike svote novca u korist naše akcije, a u cilju kupovanja potrebne robe za progonjene, pa je naša akcija koristila taj novac u tu svrhu.

Doznao sam jednom prilikom da se u Jasenovcu nalaze u zatvoru i neki dječaci /njih 14/. Dr. Stepinac je poslao direktora »Caritasa« Dumića da osobno izvadi tu djecu iz logora i da ih preda na odgoj, što je i učinjeno. (...)

Mi smo mislili na završetak rata pa smo radi toga svu djecu koja je prošla kroz našu akciju uveli u kartoteku, koju je sastavila naša suradnica gdja. Džakula, povezali smo ju u dvije knjige i ja sam ih osobno predao nadbiskupu na pohranu. On je otvorio svoju čeličnu blagajnu i rekao mi je: »Smrtni smo ljudi, pa evo da vidite gdje ću pohraniti te dokumente, i gdje ćete ih naći, ako mene više ne bude ovdje.« I zaista. Nakon rata, kada je »OZNA« tražila taj popis, te knjige, ja sam ih opet primio od Nadbiskupa, nakon njegovog prvog zatvora. (...)

Kako sam naprijed napisao, na završetku rata ostalo je u Zagrebu još 500 Srba, koji su trebali biti likvidirani od neprijatelja još prije planiranih uličnih borbi u gradu. Ta prijetnja kolala je gradom i stvarala je vrlo tmurno raspoloženje među građanstvom. Otišao sam nadbiskupu Dr. Stepincu i upozorio sam ga na tu vijest. Rekao je, da je sve to moguće, pa da u toj gužvi i sam bude likvidiran radi svog negativnog stava za vrijeme rata ovdje. No radi svoje osobe nije pokazivao nikakvu brigu, dok glede ovih 500 Srba rekao mi je da ja sam pregledam mogućnost njihova smještaja ovdje, na samom Kaptolu, u njegovoj blizini. Napose me je upozorio na velike podrume ispod njegova dvora.

Nakon što sam pregledao te podrume javio sam mu da tamo ima dovoljno prostora za tih 500 Srba, a i još nešto više, našto mi je on rekao neka njegovoj poslugi javim njegov nalog, koji je glasio: da svaki Srbin, čiji život dođe u opasnost od neprijatelja, može se sklonuti u ove podrume i naći tu njegovu zaštitu. A isto tako, nađe li se i još koji živi Židov. No, rekao je nadalje, da se nada, da će Njemci održati svoje obećanje i otići sa ustašama bez uličnih borbi, što se u stvari tako i dogodilo.

Proveo sam njegov nalog, no na sreću zaostalih Srba i Židova neprijatelj se povukao iz grada Zagreba bez uličnih borbi.

Nakon primitka popisa naše djece nisam imao više prilike da se oprostim sa nadbiskupom Dr. Stepincem i da mu zahvalim za dragocjenu pomoć koju je pružao »Dječijoj akciji« za cijelo trajanje rata. No kao njegov najbliži i trajni saradnik iz »Dječije akcije« za cijelog trajanja drugog svjetskog rata dobio sam čvrsto uvjerenje o njegovom antifašističkom stavu /ubijanje katoličkih svećenika u logoru Jasenovca!/. Isto tako uvjeren sam da bi i moj rad, rukovodioca »Dječije akcije«, kolikogod bio opasan i vrlo delikatan, mogao voditi i netko drugi – da se našao, ali bez suradnje nadbiskupa Dr. Stepinca uspjeh naše »Dječije akcije« neda se niti zamisliti. Naglašujem, stoga, onima kojih se to tiče, da duguju nadbiskupu Dr Stepincu, za njegovu pomoć, duboku zahvalnost.

Vo imja Oca i Sina i Svjatago Duha, Amin!



Sudinici prate predavanja na simpoziju »Stepinčevi dani«, u hotelu »Adriatic« u Opatiji, 16. listopada 1999.

Časopis Blaženi Alojzije Stepinac (Skraćeni ključni naslov: Blaž. Alojzije Stepinac) glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 7 (2.000) Broj 2

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca

Voćarska 106, pp. 110

10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb,

Adresa uredništva: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca, Voćarska 106, pp. 110; 10001 Zagreb, telefon: **46 80 426**; faks: **46 80 722**; »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženog Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: **48 11 781**

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: prof. dr. Ante STAMAĆ

Slog: Mario Rogić, LASERplus

Tisak: Tiskara PULJKO

KAZALO

Na slici dolje: *Vjeroučenici, zajedno sa sestrom vjeroučiteljicom, na otvorenju izložbe o bl. Alojziju Stepincu u Supetru, 21. rujna 1998.*



Na zadnjoj stranici: *Sveti Otac Ivan Pavao II. u molitvi pred glavnim oltarom Zagrebačke katedrale, dan prije proglašenja blaženim kard. Alojzija Stepinca, 2. listopada 1998.*



Članovi zbora O. Š. »Rikard Katalinić Jeretov«, klape »Volosko - Opatija« i KUD-a »Zvir« iz Jelenja na otvorenju simpozija »Stepinčevi dani«, u hotelu »Adriatic« u Opatiji, 16. listopada 1999.

Pjevači župe Sv. Šimuna i Jude Tadeja iz Markuševca na grobu bl. A. Stepinca na drugi dan trodnevnice uoči 40. obljetnice preminuća bl. A. Stepinca, 8. veljače 2000.

